

‡ TERÖRİZMİN FİNANSMANI SUÇU (THE CRIME OF FINANCING OF TERRORISM)

Arş. Gör. Yeşim YILMAZ * **

ÖZ

Küreselleşme ile sınıraşan bir boyuta ulaşan ve ciddi bir güvenlik sorunu olan terörizm ile etkin mücadele uluslararası iş birliğini gerektirmiş, bu çerçevede uluslararası düzenlemeler ile terörizmle mücadele odaklı birtakım tedbirler geliştirilmiştir. Terörizmle etkin mücadele esasen terörizmi besleyen maddi kaynakların ortadan kaldırılması yoluyla gerçekleştirilebilecektir. Zira terör örgütlerinin varlığını sürdürebilmesi ve terör eylemlerinin gerçekleştirilebilmesi için finansal kaynaklara ihtiyaç bulunmakta; terör örgütleri ve terör eylemleri yasal ve yasal olmayan birtakım kaynaklardan finanse edilmektedir. Bu çerçevede terörizmle ve terörizmin finansmanı ile mücadele ve özellikle terörizmin finansmanının suç haline getirilerek bu suçların suçun ağırlığına uygun şekilde cezalandırılması için gerekli ulusal düzenlemelerin yapılması ve devletler arasında iş birliğinin sağlanmasını hedefleyen birtakım uluslararası belge ve sözleşmeler ortaya konulmuştur. Terörizmin finansmanı suçu, uluslararası yükümlülükleri yerine getirmek amacıyla, mevzuatımızda ilk olarak 2006 yılında 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 8 ilâ 8/A maddelerinde tanımlanmış, 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun'un kabul edilmesiyle bu maddeler yürürlükten kaldırılmıştır. Türk Ceza Hukuku'nda terörizmin finansmanı suçu 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun'da düzenlenmektedir. Aynı zamanda bu Kanun ile terörizmin finansmanının önlenmesi amacıyla malvarlığının dondurulması tedbiri hüküm altına alınmıştır. Kanun'un 3. maddesinde fon sağlanması veya toplanması yasak fiiller olarak düzenlenmektedir. Kanun'un 4. maddesi uyarınca terörizmin finansmanı suçu; 3. madde kapsamında suç olarak düzenlenen fiillerin gerçekleştirilmesinde tümüyle veya kısmen kullanılması amacıyla veya

‡ Eserin Dergimize geliş tarihi: 07.01.2020. İlk hakem raporu tarihi: 09.01.2020. İkinci hakem raporu tarihi: 13.04.2020. Onaylanma Tarihi: 23.04.2020.

* Altınbaş Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı

** Yazarın ORCID belirleyicisi: 0000-0001-7318-6959.

Eser Atıf Şekli: Yeşim Yılmaz, "Terörizmin Finansmanı Suçu", YÜHFD, C.XVII, 2020/Özel Sayı, s.177-267.

kullanılacağını bilerek ve isteyerek belli bir fiille ilişkilendirilmeden dahi bir teröriste veya terör örgütlerine fon sağlanması veya toplanmasıdır. Bu çalışmada kısaca 6415 sayılı Kanun'un amacı ve kapsamına değinilerek suç genel teorisi çerçevesinde terörizmin finansmanı suçu üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler : *Terör, Terörizm, Terörle Mücadele, Terörizmin Finansmanı Suçu, 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun.*

ABSTRACT

The effective fighting against terrorism which has reached a transnational dimension and is a serious security problem with globalization, necessitated international cooperation. Within the scope of international regulations, a number of measures were developed with the aim of combating terrorism. Fight against terrorism can be made effective through the suppression of monetary resources that feed terrorism. Because financial resources are needed to ensure the existence of terrorist organizations and to carry out terrorist acts; terrorist organizations and terrorist acts are financed from legal and illegal sources. In this framework, a number of international documents and contracts have been put forward to fight against terrorism and the financing of terrorism, in particular to make necessary national regulations to punish the financing of terrorism in accordance with the severity of the crime and to ensure cooperation between states. The offense of financing the terrorism was first defined in our legislation in 2006 by articles 8.8 / A of Law No. 3713 on the Fight Against Terrorism in order to fulfill international obligations, with the adoption of Law No. 6415 on the Prevention of Financing of Terrorism, these articles were abolished. The crime of financing of terrorism in Turkish Criminal Law is regulated in Law No. 6415 on Prevention of Financing of Terrorism. At the same time, this law stipulates the freezing of assets for the purpose of preventing the financing of terrorism. Article 3 of the Law provides for the prohibition of the providing or collecting of funds. The offense of financing terrorism under Article 4 of the Act is providing or collecting funds for a terrorist or terrorist organization, even if it is not associated with a certain act, with the intention that they should be used or in the knowledge that they are to be used, in full or in part in committing acts that are regulated as offenses under Article 3. In this study, firstly, the aim and scope of Law No. 6415 will be mentioned and afterwards, the crime

of financing terrorism will be discussed in accordance with the crime general theory.

Keywords : *Terror, Terrorism, Fight Against Terrorism, The Crime of Financing of Terrorism, Law No. 6415 on the Prevention of Financing of Terrorism.*

GİRİŞ

Terörizmle mücadele çok boyutlu bir yapıya sahip olup günümüzde terör örgütlerinin sahip olduğu finansal güç dikkate alındığında, terörizmle mücadele kapsamında terörizmin finansmanı ile mücadelenin öncelikli olarak ele alınması önemlidir. Nitekim terör örgütlerinin sahip olduğu ekonomik güç dikkate alındığında; klasik tedbir ve uygulamaların yanında terörizmle etkin bir şekilde mücadelenin en önemli boyutlarından biri terörizmin finansman kaynaklarını tespit ederek engellemek olarak görülmektedir. Teröristlerin ve terör örgütlerinin temel amacı gelir elde etmek olmasa da örgütlerin varlığını sürdürebilmesi, terör eylemlerinin gerçekleştirilebilmesi ve diğer ihtiyaçları için finansal kaynaklara ihtiyacı bulunmakta; terör örgütleri ve terör eylemleri yasal, ayrıca uyuşturucu ticareti gibi suçlardan elde edilen gelirler gibi yasal olmayan birtakım kaynaklardan finanse edilmektedir. Terörizmin finansmanının önlenmesi konusunda alınacak tedbirler ve yapılacak yasal düzenlemeler terör örgütlerinin varlığını sürdürmelerinin ve terör eylemlerinin gerçekleştirilmeden engellenmesi sonucunu doğuracaktır. Terörizmin; saldırılarda kullanılan malzeme ve ürünleri (yani araçları, bombaları vb.) ifade eden doğrudan maliyetleri olmakla birlikte, teröristleri eğitmek, rüşvet vermek ve halkın desteğini almak için propaganda yapmak, iletişim, lojistik vb. gibi terör örgütünü geliştirmek, sürdürmek ve ideolojisini geliştirmek için kullanılan dolaylı maliyetleri de bulunmaktadır¹.

Terörizmin finansmanının önlenmesi özellikle 11 Eylül saldırılarının ardından uluslararası alanda dikkat çekmiştir. Kara para aklama 1980'lerin sonundan itibaren uluslararası toplumun odak noktasındayken, özellikle de

¹ Stefan D. Haigner, Friedrich Schneider, Florian Wakolbinger, “*Combating Money Laundering and The Financing Of Terrorism: A Survey*”, Economics of Security Working Paper 65, Berlin: Economics of Security, 2012, s. 5 vd. Örneğin, 11 Eylül 2001 tarihinde New York'ta gerçekleştirilen terör eylemlerinin doğrudan maliyetinin 300,000 - 500,000 USD arası olduğu, 2003 yılında İstanbul'da gerçekleştirilen terör eylemlerinin doğrudan maliyetinin ise 40,000 USD olduğu düşünülmektedir. Bu doğrudan maliyetlerin şaşırtıcı derecede düşük olduğu ifade edilmektedir. Diğer örnekler için bkz Haigner – Schneider - Wakolbinger, s. 6.

New York Dünya Ticaret Merkezi'ne 11 Eylül 2001'de yapılan uçak saldırılarından sonra terörizmin finansmanı ile mücadelenin teşvik edildiği görülmektedir². Böylece terörizmin finansmanının önlenerek terör örgütlerinin eylem kapasitelerinin düşürülmesi hedeflenmiş olup özellikle Birleşmiş Milletler'in organı olan Güvenlik Konseyi tarafından 11 Eylül saldırılarının hemen sonrasında konu ile ilgili olarak kararlar çıkarılmış ve tedbirler alınmıştır. Özellikle uluslararası alanda mevzuatların küresel ölçekte uyumlaştırılmasını amaçlayan pek çok girişimde bulunulmuş ve terörizmin finansmanı ile mücadele kapsamında terörizmin finansmanının suç haline getirilerek cezalandırılması ve ülkelerin olabilecek en yüksek düzeyde iş birliğinde bulunmaları yönünde çok sayıda uluslararası belge ve sözleşme ortaya konulmuştur. Bu sözleşmeler gereğince doğan yükümlülükler çerçevesinde de ulusal mevzuatlarda çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. Dolayısıyla terörizmin finansmanı ile mücadele, ulusal ve uluslararası hukuk çerçevesinde yürütülmektedir. Bununla birlikte, terörizmin finansmanının yalnızca hukuki yönünün bulunmadığını, siyasi, ekonomik ve askeri vb. mücadele yöntemlerinin uygulandığını da ifade etmek gerekir.

Terörizmin finansmanı ile hukuki mücadelenin önleyici tedbirler ile maddi ceza hukukuna ve ceza muhakemesi hukukuna ilişkin düzenlemeler olarak iki yönü bulunmaktadır. Önleyici tedbirler, terörizmin finansmanı suçu işlenmeden önceki süreçte, örneğin terör örgütlerinin elde ettikleri gelirlerin mali sisteme sokulması aşamasında, alınacak önleyici ve engelleyici tedbirleri kapsamaktadır. Önleyici tedbirler terörizmin finansmanı ile mücadelenin etkinliğini arttırmak bakımından son derece önemlidir. Terörizmin finansmanı ile mücadele maddi ceza hukuku yönünden terörizmin finansmanının suç olarak düzenlenerek cezalandırılmasını, ceza muhakemesi yönünden ise suçun tespit edilmesinden sonra başlayan soruşturma ve kovuşturmalarda başvuru tedbirleri içermektedir. Son olarak, terörizmin finansmanının önlenmesine yönelik düzenlemelerde uluslararası iş birliği ve adli yardımlaşmanın sağlanması da bir zorunluluk olarak görülmektedir. Bu noktada mücadele

² Haigner – Schneider – Wakolbinger, s. 36. 11 Eylül'den sonra terörizmin finansmanı ile mücadele konusunda uygulanan uluslararası ve ulusal mücadele tedbirleri için ve terörizmin finansmanı ile mücadelede yürütme ile finansal kurumlar tarafından daha etkin bilgi alışverişinin sağlanması hakkında bkz. bkz. Nicholas Ridley, Dean C. Alexander, "Combating Terrorist Financing In The First Decade Of The Twenty- First Century", Journal of Money Laundering Control, Vol. 15 Issue: 1, 2011, s. 38-57.

bakımından bütüncül bir yaklaşımın benimsenmesi ve iş birliği içerisinde gerçekleştirilen çalışmalar önem arz etmektedir.

Terörizmin finansmanı ile hukuki mücadele çerçevesinde uluslararası yükümlülüklerin de bir gereği olarak, mevzuatımızda terörizmin finansmanı 2006 yılından itibaren suç olarak düzenlenmektedir. Böylece terör suçlarını gerçekleştirenlerden başka terör örgütlerini ve eylemlerini finanse edenlerin de ayrıca cezalandırılması öngörülmektedir. Hukukumuzda ilk olarak 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 8. maddesinde düzenlenen terörün finansmanı suçu 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun ile yürürlükten kaldırılarak, Türkiye'nin tarafı olduğu Birleşmiş Milletler Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme'nin³ gereklerine uygun şekilde 6415 sayılı Kanun'da terörizmin finansmanı suçu olarak yeniden düzenlenmiştir. 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun'un 2. Bölümünde terörizmin finansmanı suçu düzenlenmekle birlikte, 3. Bölümünde de malvarlığının dondurulması tedbirine ilişkin hükümler yer almaktadır.

Bu çalışmanın amacı terörizmle mücadelede önemli bir yer teşkil eden terörizmin finansmanı kavramını ve terörizmin finansmanı ile mücadele enstürmanlarını genel hatlarıyla ortaya koyabilmek ve uluslararası yükümlülükler gereğince Türk Ceza Hukuku mevzuatımızda düzenlenen terörizmin finansmanı suçunu detaylıca incelemektir. Bu doğrultuda öncelikle terörizmi finansmanı ile mücadelede kavramların, terörizmin finansman kaynaklarının ve terörizmin finansmanına ilişkin ulusal mevzuat ile uluslararası belgelerin üzerinde durulacaktır. Çalışmanın devamında ise 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun'un 4. maddesinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçu, suç genel teorisine uygun olarak, özellikle Yargıtay kararları ve doktrindeki görüşler çerçevesinde incelenecektir.

³ BM Sözleşmesi'nin tam metni için bkz. https://treaties.un.org/doc/Treaties/1999/12/19991209%2009-59%20AM/Ch_X_VIII_11p.pdf (Erişim Tarihi: 11.05.2019).

I. KAVRAMLAR, TERÖRİZMİN FİNANS KAYNAKLARI, ULUSLARARASI BELGELERDEKİ VE ULUSAL MEVZUATTAKİ DÜZENLEMELER

A. Terörizmin Finansmanı ile Mücadelede Kavramlar

Fransız Devriminden sonra 1793 Konvansiyon döneminde uygulanan sistematik şiddet politikası, siyaset ve hukuk alanlarında bugünkü anlamında terörizm kavramının doğmasına yol açmıştır⁴. Terörizm esasen disiplinler arası bir olgu olup aynı zamanda birçok hukuk dalının alanına girmektedir. Uluslararası düzeyde ve çeşitli ülkelerin iç hukuklarında birçok terör tanımı önerisi getirilmiştir⁵. Tanımlara bakıldığında terörizmin başlıca iki amacı olduğu; ilk amacın toplumda korku, tedirginlik, yılgınlık yaratmak; diğerinin ise toplumda üstünlük kurarak belirli bir iktidara ya da siyasal

⁴ Emre Öktem, *Terörizm / İnsancıl Hukuk ve İnsan Hakları*, Derin Yayınları, İstanbul, 2011, s. 13. Ayrıca bkz. Yılmaz Altuğ, *“Terörizm Sorunu”*, İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 52, Y. 1986 – 1987, S.1, s. 51.

⁵ Öktem, s. 37 vd; Terörizmi tanımlama çabalarına ilişkin bkz. Ben Saul, *“Uluslararası Hukukta Terörizmi Tanımlama Girişimleri”*, Çeviren: S. İrem Çakırca, Terör ve Düşman Ceza Hukuku, Prof. Dr. Wolfgang Frisch'e Armağan, Proje yöneticisi: Kayıhan İçel, Editör: Yener Ünver, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 8, Seçkin Yayınları, İstanbul, 2008, s. 21 vd; Sami Selçuk, *“Hukukun Terörle Sınırı”*, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, C.1, Y. 2, S. 5, 2011, s. 58 vd.; Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, 2004 yılında terörizmi genel anlamıyla tanımlayan bir karar yayınlamış ancak bu tanımın bölgesel suç teşkil eden; terör yaratma, halkı korkutma, bir devlete veya kuruluşa baskı yapma amacı taşıyan eylemlerle sınırlı nispeten dar bir tanım getirdiği ifade edilmektedir. Bkz. Ben Saul, *“Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nde Terörizmin Tanımı”*, Çeviren: Seda Koç, Terör ve Düşman Ceza Hukuku, Prof. Dr. Wolfgang Frisch'e Armağan, Proje yöneticisi: Kayıhan İçel, Editör: Yener Ünver, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 8, Seçkin Yayınları, İstanbul, 2008, s. 77. Bazı ülkelerdeki terör tanımları konusunda bkz. Hikmet Sami Türk, *Terörizmle Mücadelenin Hukuki Boyutları*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2012, s. 8 vd. Terörizmin tanımlanması sorunu ile tanımlama sorununun siyasal ve hukuksal nedenleri hakkında bkz. Ahmet Hamdi Topal, *“Uluslararası Hukukta Terörizmin Tanımlanması Sorunu”*, E-Akademi Dergisi, S. 32, Ekim 2004 <http://www.e-akademi.org/incele.asp?konu=ULUSLARARASI%20HUKUKTA%20TER%20D6R%DDZM%DDN%20TANIMLANMASI%20SORUNU&kimlik=1097056714&url=makaleler/ahtop-al-1.htm> (Erişim Tarihi: 20.05.2019); Mehmet Akça, *“Terörizmin Kendine Özgü (Sui Generis) Niteliği: Kavramı Tanımlamada Metodoloji Sorunu”*, İstanbul Barosu Dergisi, C. 88, S. 1, Ocak 2014, s. 32 vd. Henüz genel kabul gören bir tanım yapılmamış olmakla birlikte terörizmi tanımlamak için ilk olarak, genel bir yaklaşımın benimsenmesi, tanımda en azından bakımına, muhalefet ve grev gibi demokratik hak ve özgürlüklerin zarar görmemesi bakımından bunlar lehine belirli bir dışlama yapılması ve ülkelerin parlamentolarının herhangi bir terörizm tanımının temel unsurlarını ortaya koyması gerektiği ileri sürülmektedir. Bkz. Ben Golder, George Williams, *“What is Terrorism? Problems of Legal Definition”*, UNSW Law Journal, 27(2), 2004, s. 270-288.

amaca ulaşmak olduğu söylenebilecektir⁶. Genel kabul gören ortak bir tanım varlığından bahsedilememekle birlikte, birtakım ortak kriterlerin ortaya konulduğu göze çarpmaktadır⁷. Terör, çok genel anlamıyla devlete yönelik şiddet içeren harekettir⁸. Terör eylemlerinin tek tek sayılarak terör kavramının ortaya konulmaya çalışılması ile birlikte terörün ortak unsurlarını içeren tanımların da yapılmaya çalışıldığı gözlemlenmektedir.

Terör ve terörizm kavramları arasında fark bulunduğu; terörizmden söz edebilmek için aynı siyasi amaca yönelmiş bir dizi terör olayının varlığının gerektiği, birbiriyle bağlantılı olmayan terör hareketlerinin de toplumdaki dehşeti, korkuyu arttıracığı, ancak bu durumun, terörizmden söz etmek için yeterli olmadığı ileri sürülmektedir⁹. Terörün, nihai olarak ulaşılmak istenen amaç açısından bir araç, bir hareket tarzı, bir strateji olduğu; terörizmin, insan gruplarını bir anda dehşete düşürme stratejisinden ibaret olan terör eylemlerinin belirli bir plan dahilinde sistematik olarak uygulanmasını ve dolayısıyla terör eylemlerinin bütününe ifade eden bir kavram olduğu ifade edilmektedir¹⁰. Ancak, terör ve terörizm arasındaki bu fark toplum dilinde ortadan kalkmış olup belirli bir siyasi sistemi değiştirmek amacıyla belirli

⁶ Köksal Bayraktar, *Siyasal Suç*, İstanbul, 1982, s. 159.

⁷ Uluslararası terörizm tanım önerilerinde; eylem, yöntem, saik, fail, mağdur gibi birtakım müşterek kavramlardan yola çıkıldığı ifade edilmektedir. Bkz. Öktem, s. 51.

⁸ Hamide Zafer, *Ceza Hukukunda Terörizm*, Beta Yayınevi, İstanbul, 1999, s. 51-52. Terör eylemlerinin ve teröristlerin siyasi suç kapsamında değerlendirilemeyeceği konusunda genel bir kabulün bulunduğunu ifade etmek gerekir. Siyasal suçun tanımı üzerinde anlaşma sağlanamamış olmasına rağmen siyasi suçlunun iade edilmeyeceği konusunda bir anlaşma söz konusudur. Bir yanı ile terör eylemi ve terörist ile siyasi suç ve siyasi suçlu ayrımı kendisini sonuçta göstermektedir. Devrim Aydın, “*Terör Eylemlerinin Siyasal Suç Açısından Değerlendirilmesi*”, *Uluslararası Hukuk ve Politika*, C. 2, No: 7, 2006, s. 9. Ancak üzerinde anlaşılabilen husus, hangi fiillerin terörist eylem sayılacağı ve siyasi suçla terörist eylem arasındaki farkın ne olduğudur. Aydın, s. 13. Siyasal suç hakkında detaylı bilgi için bkz. Bayraktar, s. 48 vd.

⁹ İsa Döner, “*Uluslararası Hukukta ve Türk Hukukunda Terör ve Terörizm, E-Akademi Dergisi*”, S. 43, Eylül 2005. <http://www.e-akademi.org/incele.asp?konu=ULUSLARARASI%20HUKUKTA%20VE%20T%DCRK%20HUKUKUNDA%20TER%D6R%20VE%20TER%D6R%DDZM&kimlik=1129233217&url=makaleler/idoner-1.htm> (Erişim Tarihi: 20.05.2019); Bkz. “*Terör ile terörizm arasında fark mevcuttur. Terör çok kez gayri iradi olarak meydana gelebilir. Birçok savaş, terör ve kitle terörünün veya ihtilal maksadıyla ayaklanmanın birden patlak verdiği ve kontrol edilemez olduğu bilinmektedir. Diğer taraftan terörizm siyasi maksatlarla iradi olarak terör yaratmaktadır, terörü sistematik ve hesaplı kullanmalıdır. Ne kadar ham olursa olsun bir terörizm felsefe teori veya ideolojiye dayanır.*” Altuğ, s. 55. Terör ve terörizm ayrımı konusunda ayrıca bkz. Akça, s. 16 vd.-29.

¹⁰ Zafer, *Terörizm*, s. 11.

bir örgüt tarafından sistematik olarak uygulanan ve kitleleri paniğe sokan, “cebir, şiddet, cebir ve şiddete yönelik güncel tehdit” eylemleri, terör eylemleri ya da terör veya terörizm olarak adlandırılmaktadır¹¹.

Terörizm, en kısa şekliyle mevcut siyasi durum ve varılmak istenen siyasi sonuç ne olursa olsun mevcut siyasi yapıyı değiştirmek veya ortadan kaldırmak için sistematik olarak şiddet uygulanmasıdır¹². Uluslararası hukuktaki ve doktrindeki tanımlar göz önüne alınarak terör eylemlerinde olması gerekli olan genel ve ortak unsurları ortaya konulmuştur. Bunlar; kişi ya da kişilere cebir ve şiddet kullanılması veya cebir ve şiddetin kullanılacağına ilişkin güncel tehdidin bulunması, siyasi bir maksada dayanma, suçsuzluk, eylemlerde süreklilik ve sistematik (planlı) hareket etme, toplumu korkutup sindirme, yıldırma¹³. Verilen tanımlarda terörün toplumda bir korku ortamı yarattığı, kamu düzenini derinden sarstığı, eylemlerin bir plan dahilinde sistematik gerçekleştirilmesi gerektiği kabul edilmekte ve terörizm bir siyaset aracı olarak kabul edilmektedir¹⁴.

Her ne kadar genel kabul gören kapsayıcı bir tanım bulunmasa da suçta ve cezada kanunilik ilkesinin geçerli olduğu ceza hukuku bakımından terör konusunda bir tanıma ulaşılması önemli olarak nitelendirilebilecektir. Nitekim kanunilik ilkesinin bir gereği olarak TMK'nın 1. maddesinde terör

¹¹ Zafer, Terörizm, s. 11-12.

¹² Zafer, Terörizm, s. 57. Ancak günümüzde bir başka siyasal düzen kurmak amacıyla şiddete yönelen muhalif eylemlerin de terörist fiiller olarak ifade edildiği de söylenmektedir. Aydın, s. 13.

¹³ Döner, Uluslararası Hukukta ve Türk Hukukunda Terör ve Terörizm, <http://www.e-akademi.org/incele.asp?konu=ULUSLARARASI%20HUKUKTA%20VE%20T%DCRK%20HUKUKUNDA%20TER%D6R%20VE%20TER%D6R%DDZM&kimlik=1129233217&url=makaleler/idoner-1.htm> (Erişim Tarihi: 20.05.2019); Terör eylemleri incelendiğinde bunların zor/şiddet boyutu, güdü/amaç boyutu, örgütlülük boyutu, sistemlilik boyutu, süreklilik boyutu, terörün hiçbir değeri önemsememesi, terörün yakın amacının toplumda yılgınlık, kaygı yaratmak olması gibi özgül, değişmez, belirleyici ortak ve toplayıcı boyutları ve olmazsa olmaz yapısal özellikleri bulunduğu belirtilmektedir. Selçuk, s. 64 vd. Terörizmin tanımlarına bakıldığında siyasal motivasyon, örgütlenme ve şiddete başvurma şeklinde üç ortak unsurun ön plana çıktığı ifade edilmektedir. Akça, s. 55-56. Yine belirli bir tanım olmasa da ortak anlayışın sonucu olarak terörizm hakkında sivillere karşı gerçekleştirilen şiddet veya şiddet tehdidi olması, meşru araçlarla elde edilemeyeceği ileri sürülen bir politik amacı elde etme aracı olması, bir stratejinin parçası olma, korku yaratma gibi birtakım ortak ilkelerin kabul edilebileceği ifade edilmektedir. Bkz. Hans-Peter Gasser, “Terör Eylemleri, Terörizm ve Uluslararası İnsancıl Hukuk”, Çeviren: Fulya Eroğlu, Terör ve Düşman Ceza Hukuku, Prof. Dr. Wolfgang Frisch'e Armağan, Proje yöneticisi: Kayıhan İçel, Editör: Yener Ünver, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 8, Seçkin Yayınları, İstanbul, 2008, s. 105.

¹⁴ Zafer, Terörizm, s. 57.

tanımına yer verilmektedir¹⁵. Buna göre; “*Terör; cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasi, hukukî, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemlerdir.*” Tanıma baktığımızda terörizmin yöntem, amaç ve örgüt unsurlarını içerdiği görülmektedir. Terörle Mücadele Kanunu’nun 2. maddesi de; “*Birinci maddede belirlenen amaçlara ulaşmak için meydana getirilmiş örgütlerin mensubu olup da bu amaçlar doğrultusunda diğerleri ile beraber veya tek başına suç işleyen veya amaçlanan suçu işlemese dahi örgütlerin mensubu olan kişi terör suçlusudur.*” şeklinde terör suçlusu kavramını düzenlemiştir. Söz konusu her iki düzenleme de bir suç düzenlemesi olmaktan ziyade tanım maddesi niteliğindedir. Terör suçları ise Terörle Mücadele Kanunu’nun 3. ve 4. maddelerinde düzenlenmekte olup Kanun terör suçlarını sayma yolunu gitmiştir¹⁶. Kanunun 3. maddesinde belirtilen suçları mutlak terör suçları olup bu suçların belirli amaçlar doğrultusunda veya belirli yöntemlerle işlenmesi aranmamaktadır. Bununla birlikte, 4. maddede nisbi terör suçları düzenlenmekte olup 1. maddede sayılan amaçlar doğrultusunda suç işlemek üzere kurulmuş bir terör örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde maddede sayılan suçlar terör suçu sayılmaktadır. Terörle Mücadele Kanunu kapsamında terör suçu olarak kabul edilen fiillerin finansmanı açıkça yasaklanmaktadır. Aynı zamanda

¹⁵ TMK’da yer alan terör tanımına ilişkin eleştiriler için bkz. Zafer, *Terörizm*, s. 120 vd.; Zeki Yıldırım, *Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu ve Malvarlıklarını Dondurma*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013, s. 62 vd. Ayrıca tanımda yer verilen bazı ifadelerin belirsiz olmasının kanunilik ilkesini zedelediği de ifade edilmektedir. Zafer, *Terörizm*, s. 121. Terörle Mücadele Kanunu yürürlüğe girdiği dönemde Kanun’da yer alan terör tanımı ve terör suçlarına yönelik eleştiriler için bkz. Bülent Tanör, “*Terörle Mücadele Kanunu Üzerine İlk Düşünceler*”, *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni* (MHB), 1990, Y. 10, S. 1-2, s. 166 vd.

Terör tanımına ilişkin 2003 yılında yapılan değişiklikten önce yapılan eleştiriler için ayrıca bkz. Engin Akın, *Terör ve Terörün Finansmanı Suçu Anayasa Mahkemesi-Yargıtay Kararları ve Uluslararası Hukuk Metinleri Çerçevesinde*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2009, s. 55 vd.

¹⁶ Hakan Hakeri, “*Türk Hukuku’nda Terörle Mücadelenin Hukuki Boyutu*”, *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 8, S. 2, Aralık 2013, s. 65.

Kanunun 7. maddesinde, cebir ve şiddet kullanılarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemleriyle, 1 inci maddede belirtilen amaçlara yönelik olarak suç işlemek üzere terör örgütü kuranlar, yönetenler ile bu örgüte üye olanların Türk Ceza Kanunu'nun 314. maddesi hükümlerine göre cezalandırılacağı hüküm altına alınmaktadır. Bu noktada terör tanımının yer aldığı 1. maddenin 4. ve 7. maddeler bakımından önem taşıdığını ifade etmek gerekir.

Terör örgütlerinin güttükleri amaç esasen onları diğer suç örgütlerinden ayırmaktadır. Terör örgütlerinin esas amacı tehdit ve şiddet yoluyla siyasal amaçlarla mevcut durumu değiştirmektir. Nitekim organize suç örgütlerinden temel farkı esas amaçlarının gelir elde etmek olmamasıdır¹⁷. Terör örgütleri elde ettikleri gelirlerle varlıklarını sürdürmeyi ve terör eylemlerini gerçekleştirmeyi hedeflemektedir. Bu kapsamda da yasal veya yasadışı faaliyetlerden elde edilen birtakım kaynaklar ile finanse edilmektedir. Terör örgütleri esasen örgüt altyapısı oluşturmak, bunu devam ettirmek ve geliştirmek ile terör eylemlerini finanse edebilmek için mali kaynaklara ihtiyaç duymaktadırlar. Bu mali kaynaklar, örgüt üyelerinin ihtiyaçlarının karşılanmasında, silah temininde, haberleşmenin sağlanmasında, örgüt üyelerinin eğitimlerinde vb. kullanılmaktadır¹⁸.

Terörizmin finansmanı, genel anlamıyla, terör eylemlerinde bulunan kişi ve gruplara bilerek değerli şeyler sağlama eylemidir¹⁹. Finansman kavramı, bir girişime; işleyebilmesi, gelişebilmesi için gereken para ve krediyi sağlama işi anlamına gelmektedir²⁰. Terörizmin finansmanı, terör eylemlerinin gerçekleştirilebilmesi için, bu eylemleri gerçekleştirecek olanlara para ve kredinin verilmesi, bunlara mali açıdan destek sağlanması olarak anlaşılmalıdır²¹. Yine terörizmin finansmanının, terör eylemi

¹⁷ Ahmet Caner Yenidünya, Olgun Değirmenci, “*Mukayeseli Hukuk ve Türk Hukukunda Terörün Finansmanı Suçu*”, Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer Armağanı, Türk Ceza Hukuku Derneği ve Atatürk Araştırma Merkezi Yayını, Ankara, 2008, s.1270.

¹⁸ Yenidünya – Değirmenci, s. 1273; ayrıca bkz. Hasan Aykın, Kevser Sözmen, Terörün Finansmanı ile Mücadele, Mali Suçları Araştırma Kurulu Yayını, Ankara, 2008, s. 18 vd.; Akın, s. 366-367; Ahmet Said Yayla, “*Terörizmin Finansmanı ve Organize Suç Örgütleri ile İlişkileri*”, Karapara Aklama ve Terörizmin Finansmanı, Editör: Süleyman Aydın, Adalet Yayınevi, Ankara, 2008, s. 418.

¹⁹ Jeff Breinholt, “*Terrorist Financing*”, United States Attorneys’ Bulletin, Vol:51, No:4, Washington, 2003, s.7.

²⁰ Türk Dil Kurumu Resmi Sitesi http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c88e83d3739f6.03408036 (Erişim Tarihi: 20.05.2019).

²¹ Soner Hamza Çetin, “*Terörizmin Finansmanı Suçu*”, Ceza Hukuku Dergisi, C.11, S. 31, Ağustos 2016, s. 127.

gerçekleştirme amacıyla olan gerçek kişi veya örgütlere, faaliyetlerini sürdürebilmeleri için gerekli maddi kaynakları bilerek veya bilmeyerek sağlamak veya sağlanmasına yardımcı olmak şeklinde tanımlanabileceği ifade edilmektedir²². Terörizmin finansmanı siyasi amaçlı sistematik şiddet faaliyetleri olan terör eylemlerinin, suçlarının işlenebilmesi ve yine terör örgütünün varlığını sürdürebilmesi için para ve değeri para ile ölçülebilen maddi değerleri sağlamak olarak değerlendirilebilecektir.

Terörizmin uluslararası boyut kazanması ve terör örgütlerinin diğer organize suç örgütleri gibi uyuşturucu ticareti ve benzeri alanlarda da faaliyet göstermek suretiyle önemli miktarlarda suç geliri elde etmeleri nedeniyle terörizmle etkin bir şekilde mücadele için klasik tedbir ve uygulamaların yanında terör örgütlerinin finans kaynaklarının kurutulması gerektiği fikri önemli ölçüde kabul görmeye başlamış ve böylece terörizmle mücadelenin var olan boyutlarına yeni bir boyut olan terörizmin finansmanı ile mücadele yönü eklenmiştir²³. Bu çerçevede terörizmin finansmanının önlenmesi terörizmle mücadele bakımından gerekli ve zorunlu görülmelidir. Terörizmle mücadele yalnızca hukuki tedbir ve düzenlemeler ile mücadele edilmesi mümkün olmayıp terörizmle mücadelede esasen siyasal, ekonomik ve askeri vb. mücadele yöntemleri uygulanmaktadır. Bununla birlikte, terörizmle mücadelede uygulanan yöntemler ile terörizmin finansmanının önlenmesine yönelik yöntemler birbirinden farklıdır. Hukuki açıdan terörizmin finansmanının önlenmesinin önleyici tedbirler ile maddi ve şekli ceza hukukuna ilişkin düzenlemeler olmak üzere iki yönü bulunmaktadır²⁴. Maddi ceza hukuku yönünden terörizmin finansmanının suç haline getirilmesi ve cezalandırılması, ceza muhakemesi açısından da bu suça ilişkin soruşturmalarda müsadere, koruma tedbirleri gibi mekanizmalara başvurulmasının sağlanması terörizmin finansmanı ile mücadelede ceza hukukuna ilişkin tedbirlerdir²⁵. Bununla birlikte, terör örgütlerinin elde ettikleri gelirlerin mali sisteme sokulması aşamasında tespiti bakımından etkin mali kontrollerin getirilmesi ise önleyici tedbirler kapsamındadır²⁶.

²² Yıldırım, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu, s. 34.

²³ Hasan Aykın, Kevser Gümüşay, "Terörle Mücadelede Yeni Boyut: Terörün Finansmanı ile Mücadele", Karapara Aklama ve Terörizmin Finansmanı, Editör: Süleyman Aydın, Adalet Yayınevi, Ankara, 2008, s. 343.

²⁴ Yenedünya – Değirmenci, s. 1264.

²⁵ Yıldırım, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu, s. 53-54, 60.

²⁶ Yıldırım, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu, s. 54, 60. Suç gelirlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı suçları ile mücadelede önleyici tedbirler önem arz etmektedir. Aklama ve terörün finansmanı ile mücadelede önleyici tedbirler olarak getirilen yükümlülükler şunlardır: Müşterinin tanınması, şüpheli işlem bildirim, münhasıran uyum

Terörle mücadelede olduğu gibi terörizmin finansmanın önlenmesi bakımından da uluslararası iş birliği ve uluslararası alanda alınan önlemler son derece önemlidir. Yukarıda terörle mücadele bakımından ifade edildiği üzere, terörizmin finansmanı ile mücadelenin de ceza hukuku ile sınırlandırılmayacağı, hukuki, sosyal, siyasal, askeri tedbirler ile bir bütün olarak mücadele edilmesi gerekliliği ifade edilmektedir²⁷. Bu noktada mücadele bakımından bütüncül bir yaklaşımın benimsenmesi ve mücadelede iş birliği içerisinde çalışılması önemli görülmelidir.

B. Terörizmin Finans Kaynakları

Terör örgütleri, ihtiyaç duydukları veya terör faaliyetlerinde kullanacakları maddi kaynakları yasal kaynaklardan temin ettiği gibi, yasal olmayan kaynaklardan finansman temin etme yoluna da başvurumaktadırlar. Bu çerçevede terörizmin finans kaynaklarının oldukça geniş olduğunu ifade etmek gerekir. Terör örgütlerinin finansal kaynakları ideolojik ve bölgesel yapılanmalara bağlı olarak farklılık gösterebilmektedir²⁸. Terör örgütleri, pek çok yasadışı faaliyetle kaynak elde ettiği gibi, yasal görünümü faaliyetler aracılığı ile de önemli miktarlarda kaynak sağlamaktadır²⁹. Özellikle dernek ve vakıflarca yapılan bağışlar, dış desteklerden elde edilen gelirler, uyuşturucu kaçakçılığı gibi faaliyetlerden doğan gelirler terör

görevlisi atanması, uyum programı oluşturulması, bilgi ve belge verme yükümlülüğü, muhafaza ve ibraz, devamlı bilgi verme, elektronik tebligat. Aklama ile mücadele sistemi içinde şüpheli işlem bildirimleri ayrı bir yer tutmaktadır. Şüpheli işlem bildirim sistemi sadece aklama ile mücadelede değil, aynı zamanda terörün finansmanının önlenmesi için de kullanılmaktadır. Bu konuda bkz. Hüseyin Aykın, “*Aklama ve Terörün Finansmanı ile Mücadelede Şüpheli İşlem Bildirim Sistemi*”, Bankacılar Dergisi, S. 65, 2008, s. 37-65. Aklama ve terörün finansmanı suçları ile mücadelede, uluslararası düzenlemelere bakıldığında önleyici tedbirlerin başında müşterinin kendisine ve işlemlerine azami özen ve dikkat gösterilmesi ve müşterinin tanınması prensibinin (Customer Due Diligence – Know Your Customer) geldiği görülmektedir. Bu konuda bkz. Sermet Aydın, “*Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesi Kapsamında Müşterinin Tanınması Prensibi*”, Bankacılar Dergisi, S. 65, 2008, s. 66-88.

²⁷ Yıldırım, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu, s. 61.

²⁸ Yaşla, s. 417.

²⁹ Haigner – Schneider – Wakolbinger, s. 15 vd. 11 Eylül saldırılarının ardından, İslamcı gruplar ile İslami yardım kuruluşları arasındaki bağlantılar terörizmin finansmanı açısından incelenmeye başlanmış olup örneğin, El-Kaide'nin Suudi merkezli AlHaramain, Küresel Yardım Vakfı, El Wafa İnsani Örgütü, Afgan Destek Komitesi ve El Barakat ile yakın ilişkileri olduğu iddia edilmektedir. Bkz. Steve Kiser, Financing Terror: An Analysis and Simulation For Affecting Al Qaeda's Financial Infrastructure, RAND Graduate School, 2004, s. 75-76.

örgütlerinin ana finansman kaynakları olduğu ifade edilmektedir³⁰. Terörün Finansmanına Yönelik Şüpheli İşlemlerin Bildirimi Genel Tebliği'nde³¹ terörizmin finans kaynakları; yasadışı faaliyetlerden sağlanan kaynaklar, yasal görünümlü faaliyetlerden sağlanan kaynaklar ile teröre destek veren diğer ülkelerce sağlanan kaynaklar şeklinde üç başlıkta ele alınmıştır. Kâr amacı gütmeyen kuruluşların kullanılması³², ticari işletmelerin kullanılması³³, görsel ve basılı yayın organlarının kullanılması, konser, şölen, sergi, kermes ve gösteri gibi çeşitli etkinlikler düzenleyip bu etkinliklere katılım ücreti olarak gelir elde edilmesi yasal görünümlü

³⁰ Mehmet Gödeklî, *Terörizmin Finansmanı Suçu*, Seçkin Yayınları, Ankara, 2017 s. 56. Terörizmin finans kaynaklarına ilişkin detaylı bilgi için bkz. Aykın – Sözmén, s. 23 vd.; Aykın – Gümüşay, s. 347 vd. Aynı zamanda varlıklı kişiler tarafından da terör örgütlerine fon sağlandığı bilinmektedir. Örneğin, LTTE, California'da yaşayan varlıklı bir Tamil ve bağımsız Tamil devletinin destekçisi olan Shad Sunder'den son 12 yılda yaklaşık 4 milyon ABD doları tutarında makul miktarda fon almıştır. Kiser, s. 35. LTTE ayrıca yılda yaklaşık 6,5 milyon ABD doları kazandığı tahmin edilen altın ve mücevher, bilgisayar, telefon ve otobüs hizmet sektörlerinde karmaşık bir meşru ticari faaliyetler ağından da faydalanmaktadır. Kiser, s. 36. Yine, örneğin; Hizbullah, yurtdışında yaşayan destekçileri tarafından, özellikle Afrika ve Güney Amerika'da yaşayan Lübnan vatandaşlarından ve büyük Lübnan Şii gurbetçi toplulukları olan diğer yerlerden fon sağlamıştır. Matthew Levitt, Michael Jacobson, *The Money Trail: Finding, Following and Freezing Terrorist Assets*, The Washington Institute for Near East Policy, 2008, s. 53-54.

³¹ Resmî Gazete Tarihi: 07.11.2007 Resmî Gazete Sayısı: 26693.

³² Hayır kurumları ile terör örgütü arasındaki bağlantı yeni bir durum değildir; örneğin, Sovyet karşıtı savaş sona erdiğinde, İslami yardım kuruluşları diğer ülkelerdeki, söz gelimi Bosna ve Çeçenistan'daki benzer şekilde savaşan Müslümanları desteklemeye devam etmiştir. Loretta Napoleoni, *"The New Economy of Terror: How Terrorism is Financed"*, Forum on Crime and Society 4 (1-2, December) 2004, s. 35. Örneğin, ABD'de bulunan İrlanda diasporası 1970'lerden itibaren IRA terör örgütüne düzenli nakit para ve silah sağlamış olup bu yardımlar örgütün ilk yıllarında gelirinin yaklaşık yarısını oluşturmuştur. İrlanda diasporası bağışlarını ABD'de kurulan çeşitli gruplar aracılığı ile yapmışlardır. Bunlardan en önemlisi olan NORaid (Irish Northern Aid Committee) tarafından Amerika'ya yayılan şubeleri aracılığıyla görünüşte Kuzey İrlandalılara yardım adıyla veya İrlandalı dul ve yetimlere yardım adıyla toplanan paralar, IRA için önemli bir gelir kaynağı olmuştur. Jodi Vittori, *Idealism is not Enough: The Role of Resources in the Autonomy and Capability of Terrorist Groups*, University of Denver, ProQuest Information and Learning Company, 2008, s. 331-333.

³³ Örneğin, El-Kaide ağının, dünyadaki arap zammının % 80'ini sağlayan Gum Arabic Company Limited'den faydalandığı ve İsviçre hastane ekipmanları endüstrisi, Norveç'te kağıt fabrikaları ve Danimarka'da süt ürünleri endüstrisi hisselerinin sahibi olduğu bilinmektedir. Kiser, s.79. Örneğin, bir terör örgütü olan IRA da çeşitli inşaat firmalarına, mağazalara, restoranlara, barlara, otellere ve kasap dükkanlarına sahip olmuş veya kontrolünde bulundurmıştır. Kiser, s.55-56.

faaliyetlerden sağlanan kaynaklardır³⁴. Uyuşturucu ve silah kaçakçılığı³⁵, insan ticareti, göçmen kaçakçılığı, tehdit, şantaj, haraç, gasp, hırsızlık, sahtecilik, fidye amaçlı insan kaçırma³⁶, yine ihalelere katılan firma ve şahıslardan zor kullanma yoluyla fon toplanması ise gelir elde edilen yasadışı faaliyetlerin başlıcaları olarak gösterilmiştir³⁷. Aynı zamanda terörü uluslararası politika aracı olarak kullanmak isteyen ülkelerce teröre finansal

³⁴ Gödeklî, s. 59 vd.; Yıldırım, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu, s. 36 vd. Yasal ticari faaliyetler arasında terörist gruplar tarafından kontrol edilen şirketlerden (örneğin, Mısır İslami Cihad, Orta Doğu'da çeşitli bal dükkanlarına sahiptir.) elde edilen karlar ve yardım kuruluşlarından ve bireylerden bağışlar bulunmaktadır. Napoleoni, s. 33. Örneğin; Sri Lanka'da faaliyet gösteren Tamil Eelam Kurtuluş Kaplanları (Liberation Tigers of Tamil Eelam-LTTE), aynı zamanda Sri Lanka'daki sosyal hizmet ve geliştirme programlarını finanse eden organizasyonlara yapılan bağışlardan makul miktarda gelir elde etmektedir. Tamil Eelam Kurtuluş Kaplanları, yardım kuruluşları üzerinde sıkı bir kontrolün bulunmadığı Norveç'teki Kanada okullarını ve Norveç'teki yardım kuruluşlarını, fon sağlama faaliyetlerinde kullanmaktadır. Bkz. Kiser, s. 35.

³⁵ Örneğin, PKK'nın finansmanı ağırlıklı olarak uyuşturucu ticaretine dayandığı ifade edilmektedir. Michael Jonsson, Svante Cornell, "Countering Terrorist Financing: Lessons from Europe", Georgetown Journal of International Affairs, Vol: 8, No: 1, 2007, s. 73. Yasadışı sigara kaçakçılığındaki büyük kazançlar dolayısıyla yasadışı sigara kaçakçılığının terörizmin finansmanı yöntemi olarak uyuşturucu kaçakçılığına rakip olduğu ifade edilmektedir. Bkz. William Billingslea, "Illicit Cigarette Trafficking and the Funding of Terrorism", The Police Chief, (Volume 71), 2004. Sigara kaçakçılığı, terör örgütleri tarafından en çok kullanılan kaçakçılık yöntemlerindedir. Irak - Türkiye sınır bölgesi devsigara kaçakçılığının en yoğun olarak yaşandığı yerlerden biridir. Bkz. Louise I. Shelley, Sharon A. Melzer, "The Nexus of Organized Crime and Terrorism: Two Case Studies in Cigarette Smuggling", International Journal of Comparative and Applied Criminal Justice, Vol: 32, No: 1, 2008, s. 43-63. Terörizmin finansmanı ile sigara kaçakçılığı arasındaki ilişkiyi inceleyen eleştirel bir çalışma için ayrıca bkz. Maarten van Dijck, "The Link between the Financing of Terrorism and Cigarette Smuggling: What Evidence is There?", HUMSEC Journal Issue 1, 2007.

³⁶ Örneğin, eski yıllarda, ETA'nın (Euskadi Ta Askatasuna) gasp ve soygun politikası, İspanya'nın Bask bölgesindeki serveti tüketerek birkaç sanayicinin katledilmesi, bazı sanayicilerin ve ailelerinin göç etmesine neden olmuştur. Napoleoni, s. 36. Örneğin, IRA örgütü ilk yıllarında hırsızlık ve adam kaçırma faaliyetlerine sıkça başvurmuştur. 1983 yılında, İngiliz iş insanı Don Tıdey'in kaçırılması da başarısız bir girişim olmuştur. Kaçırılma, Tıdey'in kurtarılması ile sonuçlanmıştır. Ancak çıkan çatışmada bir İrlandalı polis ve bir İrlandalı asker ölmüştür. Bu durum halkta büyük bir tepkiye yol açmış ve sonucunda IRA'nın adam kaçırma eylemlerine son vermesine neden olmuştur. Jonsson - Cornell, s.70. ETA ve IRA terör örgütleri, ilk yıllarında yasal olmayan birçok faaliyet ile finans sağlarken, zamanla az riskli ve yasal yollardan elde edilen finans kaynaklarına yönelmişlerdir. Jonsson - Cornell, s. 71-72.

³⁷ Gödeklî, s. 57-59; Yıldırım, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu, s. 40 vd. YÜHFD Cilt: XVII Özel Sayı (2020)

destek de sağlanabilmektedir³⁸. Terör örgütleri elde ettikleri fonların örgüt üyelerine ulaştırılması bakımından da mali sistemin kullanılması, alternatif havale sistemlerinin kullanılması, nakit kuryelerin kullanılması, yasal ticari işletmelerin kullanılması, kâr amacı gütmeyen kuruluşların kullanılması, değerli taşlar ve madenlerin kullanılması³⁹, cep telefonu ile ödeme sistemlerinin kullanılması, ticari web siteleri ve internet üzerinden ödeme sisteminin kullanılması gibi pek çok yöntem ve tekniğe başvurulmaktadır⁴⁰.

C. Terörizmin Finansmanına İlişkin Uluslararası Mevzuat

Terörizmin finansmanı ile mücadele ve özellikle terörizmin finansmanının suç haline getirilerek bu suçların suçun ağırlığına uygun şekilde cezalandırılması için gerekli ulusal düzenlemelerin yapılması ve devletler arasında iş birliğinin sağlanmasını hedefleyen birtakım uluslararası belge ve sözleşmeler ortaya konulmuştur. Bu kapsamda Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği, Avrupa Konseyi ve Mali Eylem Görev Grubu (Financial Action Task Force, FATF) bünyesinde geliştirilen düzenlemeler ön plana çıkmaktadır.

Birleşmiş Milletler tarafından terörizmin finansmanı ile ilgili oluşturulan uluslararası belgeler; Birleşmiş Milletler Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme ile Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin çıkardığı kararlardır. Güvenlik Konseyi tarafından çıkarılan kararların; 1267 (1999) sayılı Karar ve devamı niteliğinde sayılabilecek kararlar ile 1373 (2001) sayılı Karar ve bunun devamı niteliğinde sayılabilecek kararlar olarak temelde ikiye ayrıldığını söylemek mümkündür⁴¹. BM Güvenlik Konseyi tarafından kabul edilen 1267 sayılı

³⁸ Gödekli, s. 61.

³⁹ Örneğin, El-Kaide ağının finanse edilmesinde hem 11 Eylül saldırılarından önce hem de 11 Eylül saldırıları sonrasında altın çok önemli bir rol oynamıştır. Kiser, s. 100. El-Kaide'nin yanı sıra, Hizbullah ve LTTE gibi diğer terörist gruplar da değerli taş ticaretinde yer almaktadır. Kiser, s. 38.

⁴⁰ Söz konusu yöntemler hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Aykın – Sözmen, s. 43 vd.

⁴¹ Aykın – Sözmen, s. 64. 1- Taliban'ın fonlarının ve diğer mali kaynaklarının dondurulmasına ilişkin 15.10.1999 tarih ve 1267 sayılı Karar 2- Usame Bin Laden ve El-Kaide örgütünün fonlarının ve diğer mali kaynaklarının dondurulmasına ilişkin 19.12.2000 tarih ve 1333 sayılı Karar. 3- 1267 ve 1333 sayılı Kararlar ile öngörülen tedbirlerin uygulanmasının izlenmesine ilişkin mekanizmanın oluşturulduğu 30.07.2001 tarih ve 1363 sayılı Karar. 4- Terör eylemlerinin uluslararası barış ve güvenliğe yönelik tehditleri ve Terörle Mücadele Komitesinin oluşturulmasına ilişkin hükümler içeren 28.09.2001 tarih ve 1373 sayılı Karar. 5- Ülkeleri 1373 sayılı Kararı tam olarak uygulamaya davet eden 12.11.2001 tarih ve 1377 sayılı Karar. 6- 1267 ve 1333 sayılı Kararlarda öngörülen dondurma tedbirlerinin birleştirildiği 16.01.2002 tarih ve 1390 sayılı Karar. 7- 1267 ve

Karar, Afganistan'da Taliban tarafından kontrol edilen veya Taliban'ın sahip olduğu malvarlıklarının dondurulmasına ve BM Güvenlik Konseyi tarafından kabul edilen 1333 sayılı Karar ise, EL Kaide ve Usame Bin Ladin'in malvarlıklarının dondurulmasına ilişkindir⁴². 1373 sayılı Karar ile de terörist eylemlerin finansmanının önlenmesine, terörizmin finansmanının suç haline getirilmesine, teröristlerin ve onlara ait kuruluşların malvarlıklarının dondurulmasına, devletlerin bu konuda en geniş şekilde karşılıklı yardımlaşmaya katılmalarına, terörist faaliyetlerin engellenmesi için sınırlarda etkili denetimlerin gerçekleştirilmesine ve terörist eylemlerin önlenmesi amacıyla iş birliğine gidilmesine karar verilmiştir.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 9 Aralık 1999 tarihinde kabul edilen Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme 10 Ocak 2000 tarihinde Devletlerin imzasına açılmıştır. Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme, Türkiye tarafından 27 Eylül 2001 tarihinde imzalanmış ve Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 4738 sayılı "Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun"⁴³ 10 Ocak 2002 tarihinde kabul edilerek 17

1333 sayılı Kararlar ile getirilen dondurma yükümlülüklerine 1267 Komitesinin onayının alınmasının akabinde temel ve olağandışı harcamalar için tanınacak istisnalara izin verilen 20.12.2002 tarih ve 1452 sayılı Karar. 8- 1267, 1333 ve 1390 sayılı Kararlar ile getirilen dondurma yükümlülüğünün uygulanmasının geliştirilmesine ilişkin tedbirlerle ilgili 17.01.2003 tarih ve 1455 sayılı Karar. 9- 1267, 1333 ve 1390 sayılı BMGK Kararlarında öngörülen tedbirlerin uygulanmaya devam edilmesi ve Usame Bin Laden, El-Kaide örgütü ve Taliban mensupları ile onlarla bağlantılı olan kişi, grup, teşebbüs ve kuruluşlar için uygulanacak tedbirlerin belirlenmesine ilişkin 30.01.2004 tarih ve 1526 sayılı Karar. 10- 1267, 1333 ve 1390 sayılı BMGK Kararlarında öngörülen tedbirlerin uygulanmaya devam edilmesi ve Usame Bin Laden, El-Kaide örgütü ve Taliban mensupları ile onlarla bağlantılı olan kişi, grup, teşebbüs ve kuruluşlar için uygulanacak tedbirlerin belirlenmesine ilişkin 29.07.2005 tarih ve 1617 sayılı Karar. 11- Kişi ve kuruluşların yaptırımlar listesine alınması, bu listeden çıkarılması ve insani muafiyetlerin sağlanması konusunda adil ve açık prosedürler oluşturulmasına ilişkin 19.12.2006 tarih ve 1730 sayılı Karar. 12- Kişi ve kuruluşların yaptırımlar listesine alınması, bu listeden çıkarılması ve insani muafiyetlerin sağlanması konusunda adil ve açık prosedürler oluşturulmasına ilişkin 22.12.2006 tarih ve 1735 sayılı Karar. Detaylı bilgi için bkz. Aykın – Sözman, s. 65 vd.

⁴² Yenidünya – Değirmenci, s. 1276; Esra Yılmaz Eren, "Terörün Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı Üzerine Bir Değerlendirme", İÜHFMD, C. LXXI, S. 1, 2013, s. 1250 vd.

⁴³ Uygun bulma kanununun gerekçesi uyarınca; "Sözleşme, taraf devletlerde terörizmin finansmanının engellenmesini, terörizme mali destek sağlanmasının suç haline getirilmesini ve bu suçun ağır cezalara tabi tutulması için gerekli önlemlerin alınmasını ve taraf devletler arasında iş birliğinin sağlanmasını amaçlamaktadır."

Ocak 2002 tarihinde 24643 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. BM Sözleşmesi'nde her taraf devletin; kendi iç hukukunda terörün finansmanını suç sayması, terörist amaçlar için tahsis edilen veya kullanılan fonların; tespitini, teşhisini, el konulmasını veya dondurulmasını sağlaması, terörün finansmanı suçuna karışan şüphelileri ya kendi iç hukukuna göre kovuşturmaya tabi tutması veya ilgili ülkeye iade etmesi, suçluların soruşturma ve kovuşturmalarında diğer ülkelerle iş birliği yapması, finansal kuruluşların terörist fon akışını tespit etmesini, engellemesini ve durdurmasını sağlayacak tedbirler alması öngörülmüştür.

Konuya ilişkin bir diğer uluslararası belge Avrupa Birliği bünyesindeki 2005/60 sayılı Finansal Sistemin Karapara Aklama ve Terörizmin Finansmanı Amacıyla Kullanılmasının Önlenmesine Dair Direktif'tir. 2005/60 sayılı Finansal Sistemin Karapara Aklama ve Terörizmin Finansmanı Amacıyla Kullanılmasının Önlenmesine Dair Direktifin 1 inci maddesinde; üye ülkelerin karapara aklama ve terörün finansmanını yasaklamaları gerektiği ifade edilmiş, bu konuda önleyici tedbirleri uygulamakla yükümlü tutulan gruplar sıralanmış, hak sahibi ve siyasi nüfuz sahibi kişiler tanımlanmış, isimsiz hesap açılması yasaklanmış, yüz yüze olmayan işlemler ve muhabir bankacılık işlemlerinin nasıl yürütülmesi gerektiği hususu belirtilmiş ve müşteriye özen ilkesine ilişkin ayrıntılı düzenlemeler yapılmış; aynı zamanda uluslararası iş birliğinin geliştirilmesinin aklama ve terörün finansmanı ile mücadelede bir zorunluluk olduğu yaklaşımı benimsenmiş ve bilgi değişiminde bulunulması gerektiği ifade edilmiştir.

Terörizmin finansmanına ilişkin bir diğer uluslararası enstrüman 16 Mayıs 2005 tarihli Terörizmin Finansmanı ve Suçtan Elde Edilen Gelirlerin Aklanması, Aranması, Elkonması ve Müsaderesi Hakkındaki Avrupa Konseyi Sözleşmesi'dir. Terörizmin Finansmanı ve Suçtan Elde Edilen Gelirlerin Aklanması, Aranması, Elkonması ve Müsaderesi Hakkındaki Avrupa Konseyi Sözleşmesi Türkiye tarafından 28.03.2007 tarihinde imzalanmıştır. 6665 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanması, Araştırılması, El Konulması, Müsaderesi ve Terörizmin Finansmanına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun 29 Ocak 2016 tarihinde kabul edilerek 19 Şubat 2016 tarihli ve 29629 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Sözleşme'de terörün finansmanı tanımlanırken, BM Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşmenin 2. maddesine atıfta bulunulmuş, taraf devletlerin terörizmin finansmanı amacıyla kullanılan ya da bu amaç için tahsis edilen malvarlıklarının veya söz konusu suç gelirlerinin araştırılması, izlenmesi,

tespit edilmesi, dondurulması, el konulması ve müsaderesini temin etmesi ve bu konuda uluslararası iş birliğini sağlamaları gerektiği, müsadereye tabi olan bir malın tespiti, takibi, dondurulması ve el konulması için gerekli olabilecek yasal ve diğer önlemleri almaları gerektiği belirtilmiştir. Aynı zamanda aklama ve terörün finansmanı ile mücadele amacıyla şüpheli duyulan gelirlerle ilgili veya ulusal mevzuat gereğince bildirilen mali bilgileri toplamak, analiz etmek ve ilgili makamlara sevk etmekle sorumlu mali istihbarat birimi kurmaları ve gerekli tedbirleri almaları gerekmektedir. Bu ifade edilmiş ve uluslararası iş birliğinin önemine de değinilmiştir.

Türkiye açısından diğer önemli düzenlemeler, karapara aklamaya karşı uluslararası tedbirler alınması amacıyla kurulan, faaliyet alanına 11 Eylül 2001 tarihinden sonra terörizmin finansmanı ile mücadele de dahil edilen ve bu konuda politika ve standartlar üreten bir organ olan Mali Eylem Görev Grubu (FATF) çalışmalarıdır⁴⁴. FATF, karapara aklama ile mücadele amacıyla getirdiği 40 Tavsiye'ye⁴⁵ ek olarak terörizmin finansmanının önlenmesi amacıyla hazırlanan 9 Özel Tavsiye yayınlamıştır. FATF'ın terörizmin finansmanı ile ilgili 9 Özel Tavsiyesi; Birleşmiş Milletler belgelerinin onaylanması ve yürürlüğe konması, terörizmin, terörist eylemlerin ve terör örgütlerinin finansmanının suç haline getirilmesi, terörist malvarlıklarının dondurulması ve müsaderesi, terörizmle ilgili şüpheli

⁴⁴ Oktay Üstün, "Karapara Aklama ve Terörün Finansmanı ile Mücadelede Uluslararası Girişimler ve Araçlara Toplu Bakış", Bankacılar Dergisi, S. 65, 2008, s. 25-26. Mali Eylem Görev Grubu (FATF), ilk kez 1988'de kara para aklamayı durdurma sözü verilen BM Genel Kurulunun önerisi üzerine 1989 yılında Paris'teki G7 ülkelerinin zirvesinde kurulmuştur. Detaylı bilgi için bkz. Haigner – Schneider - Wakolbinger, s. 38 vd. FATF benzeri bölgesel kuruluşlar da bölgelerindeki üyeleri ile ilgili müşterek değerlendirmelerde bulunarak terörizmin finansmanına ilişkin tedbir ve uygulama eksiklikleri ile ilgili iyileştirme çalışmaları yapmakta son gelişmeler, teknikler ve eğilimler ilgili raporlar yayınlamaktadırlar. Paul A. Schott, Reference Guide to Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism, Washington, D.C.: The World Bank, 2006, s. IV-1-IV-2. Dünya bankası ve IMF'nin de kara para aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele girişimleri bulunmaktadır. IMF ve Dünya Bankası, kara para aklama ve terör finansmanı ile mücadele alanlarında FATF ile iş birliği içerisindedir. Bkz. Schott, s. X-5. Dünya Bankası ve IMF, küresel diyalog yoluyla, kara para aklama ve terörizmin finansmanı alanlarında ülkelerin farkındalığını artırmakta, tek tek ülkelere teknik yardım sağlamakta ve kara para aklama ve terörizmin finansmanı gibi alternatif havale sistemlerini de içeren çeşitli konularda araştırmalar yürütmektedir. Bkz. Schott, s. X-3-X-11.

⁴⁵ 40 Tavsiye tam metni için bkz. <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/FATF%20Standards%20-%2040%20Recommendations%20rc.pdf> (Erişim Tarihi: 20.05.2019); 40 Tavsiyeye ilişkin bkz. Oktay Üstün, "Mali Eylem Görev Gücü'nün (FATF) Yeni Kırk Tavsiye Kararı Neler Getiriyor?". Bankacılar Dergisi, S. 47, 2003, s. 16-37.

işlemlerin bildirim, ülkeler arasında terörizmin finansmanının önlenmesi konusunda uluslararası iş birliği, kara para aklamaya yönelik tedbirlerin tüm alternatif havale sistemlerine uygulanması, elektronik transfer işlemlerinde havaleyi yapan kişiye ilişkin tam ve makul bilgilerin temin edilmesinin sağlanması için önlemler alınması, kar amacı gütmeyen kuruluşların kötüye kullanılmasının engellenmesine yönelik tedbirler, sınır ötesi nakit bakımından nakit taşıyıcılar hakkındaki önlemleri kapsamaktadır⁴⁶. FATF'a üye olan Türkiye, FATF tavsiyelerini göz önünde bulundurmaktadır. FATF 40 Tavsiye ve 9 Özel Tavsiye Kararı gözden geçirilerek söz konusu kararların revizyonu Şubat 2012'de kabul edilmiş ve yayınlanmıştır⁴⁷. Türk hukukunda terörizmin finansmanı ile mücadele mevzuatı FATF tavsiye kararları dahil olmak üzere uluslararası belgelere istinaden oluşturulmuş olup mevzuat uluslararası standartlara uygun görünmektedir. Aynı zamanda FATF, Türkiye'de aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele uygulamalarının uluslararası standartlara ve ilkelere uygun olarak yürütülüp yürütülmediğini denetlemektedir⁴⁸.

Kara paranın aklanması ve terörizmin finansmanı ile mücadele konusunda, bir önceki raporda yer alan tavsiyeler doğrultusunda bazı ilerlemeler kaydedildiği ifade edilen Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanan Türkiye 2018 İlerleme Raporu'nda; *“Terörle mücadeleye ilişkin olarak, terörizmin finansmanı konusunda kapsamlı bir yasal çerçeve mevcuttur. Ceza ve terörle mücadele mevzuatının Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatıyla uyumlu hâle getirilmesi gerekmektedir. Uygulamada orantılılık ilkesine riayet edilmelidir.”* ifadelerine yer verilmiştir⁴⁹. Yine

⁴⁶ 9 tavsiye Kararına ilişkin tam metin için bkz. <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/FATF%20Standards%20-%20IX%20Special%20Recommendations%20and%20IN%20rc.pdf> (Erişim Tarihi: 20.05.2019); 9 Özel Tavsiyeye ilişkin bkz. Oktay Üstün, *“Mali Eylem Görev Gücü'nün (FATF) Dokuz Özel Tavsiyesi”*, Bankacılar Dergisi, S. 52, 2005, s. 10-27.

⁴⁷ 2012 FATF Tavsiyeleri metni için bkz. <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf> (Erişim Tarihi: 20.05.2019).

⁴⁸ 2007 ve 2014 tarihli FATF Türkiye Değerlendirme Raporları için bkz. <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer/MER%20Turkey%20full.pdf>; <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer/Turkey-FUR-2014.pdf> (Erişim Tarihi: 20.05.2019).

⁴⁹ Avrupa Komisyonu, Komisyon Tarafından Avrupa Parlamentosuna, Konseye, Ekonomik ve Sosyal Komiteye ve Bölgeler Komitesine Sunulan Bilgilendirme AB Genişleme Politikasına İlişkin 2018 Bilgilendirmesi, 2018 Türkiye Raporu, s. 5. https://www.ab.gov.tr/siteimages/pub/komisyon_ulke_raporlari/2018_turkiye_raporu_tr.pdf (Erişim Tarihi: 20.05.2019).

raporun “Örgütlü suçlarla mücadele” başlığı altında; “Türkiye, terörizmin finansmanı ile mücadele çalışmalarını sürdürmüştür. Suç Gelirlerinin Aklanması, Aranması, El Konulması ve Müsaderesi ile Terörizmin Finansmanı Hakkındaki Avrupa Konseyi Sözleşmesi’ni 2016’da onaylamasının ardından Türkiye, mevzuatını Sözleşme hükümleri ile uyumlaştırmıştır. Suçtan kaynaklanan mal varlıklarına el konulmasına ilişkin mevzuat, AB müktesebatıyla kısmen uyumludur. Türkiye’nin, finans sisteminin terörizmin finansmanı amaçları doğrultusunda kötüye kullanılmasını önlemeye yönelik tedbirlerini güçlendirmek suretiyle AB müktesebatına daha fazla uyum sağlaması gerekmektedir. Türkiye’nin terörle mücadele mevzuatını ve uygulamalarını, ülkenin terörle mücadele kapasitesini azaltmadan, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihadı ve AB müktesebatı ve uygulamalarıyla uyumlu hâle getirmesi gerekmektedir. Uygulamada orantılılık ilkesine riayet edilmelidir. Türkiye, rapor döneminde bu yönde bir mevzuat değişikliği yapmamıştır.” şeklinde değerlendirmelerde bulunulmuştur⁵⁰.

D. Terörizmin Finansmanına İlişkin Ulusal Mevzuat

Türkiye’nin tarafı olduğu BM Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşmenin gereklerinin iç hukuka aktarılması amacıyla 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun yürürlüğe girmiştir. 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun iki önemli düzenleme ihtiva etmektedir. Bunlardan ilki terörizmin finansmanı suçunun tanımlanması, bir diğeri ise idari bir tedbir olan malvarlığının dondurulması tedbirinin düzenlenmesidir. Kanun 1. Bölümü’nde amaç, kapsam ve tanımlara, 2. Bölümü’nde terörizmin finansmanı suçuna, 3. Bölümü’nde ise malvarlığının dondurulması tedbirine ilişkin hükümlere yer verildiği görülmektedir. Bu Kanun kapsamında Mali Suçları Araştırma Kurulu’na (MASAK) önemli birtakım görev ve yetkiler verilmiş ve malvarlıklarının dondurulması bakımından Değerlendirme Komisyonu kurulması öngörülmüştür. 6415 sayılı Kanun’un 1. maddesi uyarınca “Bu Kanun, terör ve terörizmin finansmanı ile etkin mücadele edilmesi kapsamında; 1999 tarihli Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşmenin ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin

⁵⁰ Avrupa Komisyonu, Komisyon Tarafından Avrupa Parlamentosuna, Konseye, Ekonomik ve Sosyal Komiteye ve Bölgeler Komitesine Sunulan Bilgilendirme AB Genişleme Politikasına İlişkin 2018 Bilgilendirmesi, 2018 Türkiye Raporu, s. 44.

https://www.ab.gov.tr/siteimages/pub/komisyon_ülke_raporlari/2018_turkiye_raporu_tr.pdf (Erişim Tarihi: 20.05.2019).

YÜHFD Cilt: XVII Özel Sayı (2020)

bu Kanun kapsamındaki terör ve terörizmin finansmanı ile mücadeleyle ilişkin kararlarının uygulanması ile terörizmin finansmanı suçunun düzenlenmesi ve terörizmin finansmanının önlenmesi amacıyla malvarlığının dondurulmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla hazırlanmıştır.”

Kanunda düzenlenen ve kapsamı itibariyle bu çalışmanın konusunu aştığından detaylıca değinilemeyecek olan malvarlığının dondurulması tedbiri Anayasa'nın 38. maddesinde açıkça yasaklanan genel müsadere sonucunu doğuran bir tedbir görünümünde olması nedeniyle eleştirilmektedir⁵¹. Malvarlığının dondurulması kararları hakkında yapılacak mali araştırmanın Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı tarafından yerine getirilmesi, Değerlendirme Komisyonunca⁵² değerlendirme yapılması ile talepte bulunulması⁵³ ve Cumhurbaşkanı'nın kararı üzerine söz konusu tedbire başvurulması (m. 6) yürütmenin yargı alanına müdahalesi olarak nitelendirilebilecektir⁵⁴. Hâkim veya mahkeme kararı olmaksızın mülkiyet hakkına müdahale eden bu tedbirin temel hak ve özgürlükleri ihlal ettiğini ifade etmek gerekir⁵⁵.

⁵¹ Nurullah Bodur, Eshat Özkul, Uygulamada Terör Örgütü ve Terör Suçları, 2. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2017, s. 214, Ersan Şen, H. Sefa Eryıldız, Suç Örgütleri, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2018, s. 406.

⁵² 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi m. 521, 522, 523.

⁵³ “Değerlendirme Komisyonu'na suçun işlendiğine dair makul sebeplere dayanarak yabancı ülkelerdeki malvarlığının dondurulması için talepte bulunma yetkisinin verilmesi, idari bir kurula yargısal nitelikte karar alma yetkisinin tanınması anlamına gelecektir. İdareyi yargısal yetki kullanır hale getiren bu düzenleme Anayasa'nın 6., 8. ve 9. maddelerine aykırı düşecektir.” Bkz. Korkut Kanadoğlu, “Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun'un Mülkiyet Hakkı Açısından Değerlendirilmesi”, Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 4, Aralık 2014, s. 120.

⁵⁴ Kanun ile getirilen malvarlığının dondurulması kararının yargısal olmayan bir süreç ile gerçekleştirilmesi temel hak ve özgürlükleri zedeler niteliktedir. Bkz. Çetin, s. 137. Bu kararın yargı organlarına da verilebileceği hususu TBMM Adalet Alt Komisyonu çalışmaları sırasında tartışılmış ancak gecikmeksizin alınması gereken bu tedbirin yargı organlarınca hızlı bir şekilde yerine getirmesinin her zaman mümkün olamayabileceği bu nedenle ülkemiz açısından ekonomik ve siyasi bakımdan çok önemli sonuçları olabilecek malvarlığını dondurma kararlarının Bakanlar Kurulu tarafından verilmesinin daha doğru bir çözüm olacağı ifade edilerek kanun koyucu tarafından bu yol tercih edilmiştir. Bkz. Zeki Yıldırım, “Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Amacıyla Malvarlığını Dondurma Tedbiri”, Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.3, S.1, Y. 2013, s. 83-84.

⁵⁵ Aynı yönde bkz. Gülşah Kurt, “Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun: Nedenleri ve Muhtemel Sonuçları”, Güncel Hukuk, Mayıs 2013, s. 45. “Malvarlığının
YUHFD Vol. XVII Special Issue (2020)

5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun'un elkoyma ve kararların bildirimine ilişkin hükümleri suçtan

dondurulması mülkiyet hakkına kontrol niteliğinde bir müdahale olup bu hakka yapılacak müdahalenin yabancı devletten gelecek talep doğrultusunda yargıç kararı aranmaksızın öngörülmesi anayasal meşru bir nedene dayanmamaktadır. Düzenleme yasallık unsurunun temel bir ölçütü olan öngörülebilirlik koşulunu da sağlamamaktadır.” “BM Güvenlik Konseyi listesinde yer almayan bir kişinin Türkiye’de bulunan malvarlığının dondurulması için CMK hükümleri gereği hakim kararı aranırken, yabancı devlet hükümetinin talebi söz konusu olduğunda bu güvencenin aranmaması, eşitlik ilkesine yer veren Anayasa’nın 2. maddesi yanında elkoyma için kural olarak hakim kararı, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde ise yetkili merciin kararının yirmidört saat içinde görevli hakimın onayına sunulması zorunluluğunu getiren Anayasa’nın 20. maddesine de açıkça aykırılık oluşturmaktadır. Getirilen düzenleme, idarenin kişi hürriyetinin kısıtlanması sonucu doğuran müeyyide uygulayamayacağı öngören Anayasa’nın 38. maddesinin 10. fıkrasına da aykırıdır.” Kanadoğlu, s. 119-120. Anayasa Mahkemesi, 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun’un 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “Bakanlar Kurulu tarafından karara bağlanır.” ibaresinin Anayasa’nın 2., 10. ve 11. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptali talep edilmiş, ancak Anayasa Mahkemesi; “Buna göre, idare tarafından kamu yararı bulunduğu durumlarda mülkiyet hakkına kanunla yapılan sınırlamalar meşru görülmektedir. Uluslararası terörizmle mücadele çalışmaları kapsamında terörizmin finansmanının önlenmesinde kamu yararı olduğu açıktır. Terörü finanse eden fon veya diğer malvarlıklarının dondurulmasına ilişkin kamu yararı amacıyla Bakanlar Kurulu’na karar alma yetkisinin verilmesinin ölçülü olmadığı söylenemeyeceği gibi, idari nitelikli söz konusu tedbir kararının mutlaka yargı organları tarafından verilmesi gerektiğine yönelik herhangi bir anayasal zorunluluk da bulunmamaktadır. Bu bağlamda, Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerden kaynaklanan, geçici nitelikli bir tedbir kararı olan ve uluslararası mevzuat ve diğer ülke uygulamalarına göre yargı organları yanında yetkili diğer organlar tarafından verilebilen malvarlığının dondurulması kararlarının Bakanlar Kurulu tarafından karşılıklılık ilkesine bağlı olarak karara bağlanacağını düzenleyen dava konusu kuralda Anayasa’ya aykırı bir yön bulunmamaktadır.” gerekçeleriyle iptal istemini reddetmiştir. Bkz. Anayasa Mahkemesi Kararı E. 2013/45, K. 2013/113, T. 10.10.2013, RG. 10.12.2013 <http://kararlaryeni.anayasa.gov.tr/Karar/Content/4f3a5a9c-bc64-466c-86f1-8bb5f9787caf?excludeGerekce=False&wordsOnly=False> (Erişim Tarihi: 20.05.2019); İptal isteminin gerekçesi olarak şu ifadelere yer verilmiştir: “Çağdaş demokrasiler, temel hak ve özgürlüklerin en geniş ölçüde sağlanıp güvence altına alındığı rejimlerdir. Temel hak ve özgürlükleri büyük ölçüde kısıtlayan veya kullanılamaz hale getiren sınırlamalar hakkın özüne dokunur. Temel hak ve özgürlüklere getirilen sınırlamaların yalnız ölçüsü değil, koşulları, nedeni, yöntemi, kısıtlamaya karşı öngörülen kanun yolları hep demokratik toplum düzeni kavramı içinde değerlendirilmelidir. Bu nedenle mal varlığına el koyma, mal varlığını dondurma gibi, mülkiyet hakkının kullanımını engelleyen bir tasarrufun idari bir kararla değil, demokratik ve çağdaş hukuk devletinin gereklerine uygun olması için yargı kararı ile olması gerekir. Açıklanan nedenlerle iptali istenen ibare, demokratik ve çağdaş hukuk devletinin gereklerine aykırı bir düzenleme olduğundan Anayasanın 2 nci maddesine aykırıdır.”

kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması suçu ile birlikte terörizmin finansmanı suçu ile ilgili olarak da uygulanacaktır (m.17-18). Aynı zamanda 6415 sayılı Kanun'un 16. Maddesinde; “*Bu Kanunda hüküm bulunmayan hâllerde, 5549 sayılı Kanunun bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.*” hükmü yer almaktadır. Örneğin; 5549 sayılı Kanun'un 7. maddesinin 2. fıkrası uyarınca bankalar, MASAK Başkanlığı ve denetim elemanlarına talepleri halinde bilgi ve belge vermekten kaçınamayacaklardır, bu konuda Bankacılık Kanunu ile TCK m. 239/1'de yazılı sır saklama ile ilgili hükümleri ileri süremeyeceklerdir. Bu düzenleme uyarınca bankacılık sırrının terörizmin finansmanına ilişkin bilgilerin verilmesi açısından da bir engel oluşturmadığını ifade etmek gerekir⁵⁶.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu ile 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu da terörizmin finansmanı suçu kapsamında göz önünde bulundurulması gereken düzenlemelerdir. Ayrıca terörizmin finansmanının önlenmesine ilişkin olarak bazı yönetmelikler yürürlüğe konulmuştur. Bunlar; Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik⁵⁷, Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik⁵⁸ ve Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülükler Uyum Programı Hakkında Yönetmelik⁵⁹'tir. Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik ile suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesi amacıyla yükümlüler, yükümlülükler, yükümlülükler uyumun denetimi, gümrük idaresine açıklama yapılması ve diğer tedbirlere ilişkin usul ve esasları düzenlenmektedir. Önlemler bankalar ile birlikte toplam 25 yükümlüye uygulanabilmektedir (Yönetmelik m. 4). Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik kapsamında da terör ve terörizmin finansmanı ile etkin mücadele edilmesi noktasında; malvarlığının dondurulması kararlarının alınması, icrası, kaldırılması, dondurulan malvarlığının yönetimi ve denetimine ilişkin usul ve esaslar düzenlenmektedir. Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülükler Uyum Programı

⁵⁶ Bkz. Reşat Doğukan Hazer Gezer, “*Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun Değerlendirilmesi*”, Fasikül Hukuk Dergisi, C. 8, S. 75, Şubat 2016, s. 31-32.

⁵⁷ Resmî Gazete Tarih: 31.05.2013, Sayı: 28663.

⁵⁸ Resmî Gazete Tarih: 09.01.2008, Sayı: 26751.

⁵⁹ Resmî Gazete Tarih: 16.09.2008, Sayı: 26999.

Hakkında Yönetmelik'te ise 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun uygulanmasına yönelik olarak; suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesi amacıyla yükümlülerin uyum programı oluşturmaları ve uyum görevlisi atamalarına ilişkin usul ve esaslar düzenlenmektedir.

Bu düzenlemeler çerçevesinde MASAK tarafından çıkarılan konuya ilişkin tebliğler de bulunmaktadır. Bu noktada Hazine ve Maliye Bakanına bağlı olan Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı'nın terörizmin finansmanı suçu açısından önemine değinmek gerekecektir. MASAK, suçtan elde edilen malvarlığı değerlerini aklama ile birlikte terörizmin finansmanı ile mücadelede özel olarak yetkili kurumdur. MASAK'ın görev ve yetkileri 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun'un 19. maddesinde düzenlenmekte iken, söz konusu madde 2/7/2018 tarihli 709 sayılı KHK'nın 15. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. MASAK'ın görev ve yetkileri 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 231. maddesinde düzenlenmekte olup bu kapsamda MASAK; suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanının önlenmesi kapsamında veri toplamak, şüpheli işlem bildirimlerini almak, analiz etmek ve değerlendirmek ile aklama veya terörün finansmanı suçunun işlendiğine dair ciddi şüphelerin mevcut olması durumunda konuyu ilgili Cumhuriyet savcılığına intikal ettirmek ile görevlendirilmiştir⁶⁰. MASAK tarafından çıkarılan Terörün Finansmanına

⁶⁰ MASAK 2017 yılı faaliyet raporunda, 2017 yılı içerisinde 26.800 adet terör veya terörün finansmanı konulu bildirim alınmış olup bunların 26.647'si FETÖ/PDY terör örgütü ile bağlantı şüphesi ile gönderildiği ifade edilmektedir. Bkz. 2017 yılı Faaliyet Raporu, s. 26. MASAK'a intikal eden ihbar ve şüpheli işlem bildirimlerinden analiz çalışmalarına tabi tutulan ve aklama ve terörün finansmanı suçları açısından nitelikli olduğu anlaşılanlar hakkında değerlendirme dosyası açılmaktadır. Bu kapsamda, 2017 yılında MASAK'da aklama ve terörün finansmanı suçlarına ilişkin analiz ve değerlendirme kapsamındaki açılan dosya sayısı 20.526; analiz ve değerlendirme kapsamındaki sonuçlandırılan dosya sayısı 10.554; düzenlenen rapor sayısı 11.541 olarak belirtilmiştir. 2017 yılı Faaliyet Raporu, s. 30. MASAK tarafından yapılan analiz ve değerlendirme çalışmaları sonucunda 2017 yılı içerisinde 10 kişi hakkında suç duyurusunda bulunulmuştur. 2017 yılı Faaliyet Raporu, s. 32. 2017 yılı içerisinde analiz ve değerlendirme gerekmeksizin (bilgi notu ve yazı ekinde CD) veya suç gelirlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı suçlarına ilişkin analiz ve değerlendirmeler sonucunda 24.804 kişi hakkında çeşitli kurumlara istihbari nitelikte bilgilendirme yapılmıştır. 2017 yılı Faaliyet Raporu, s. 34. 2017 yılı Faaliyet Raporu için bkz. http://www.masak.gov.tr/userfiles/file/2017_Faaliyet_raporu.pdf (Erişim Tarihi: 20.05.2019); 2017 yılı faaliyet raporunda terörizmin finansmanı suçu inceleme faaliyetlerine ayrı bir başlıkta yer verilmemiş olup buna ilişkin istatistiki verilere *YÜHFD Cilt: XVII Özel Sayı (2020)*

Yönelik Şüpheli İşlemlerin Bildirimi Genel Tebliği 07.11.2007 tarihli ve 26693 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Ayrıca konuya ilişkin olarak Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği bulunmaktadır.

II. TERÖRİZMİN FİNANSMANI SUÇU

A. Genel Olarak

11 Eylül 2001 sonrası birçok ülkenin terörizmin finansmanını bağımsız bir suç olarak düzenlendiği görülmektedir⁶¹. Terörün finansmanı suçu mevzuatımızda ilk olarak 29.06.2006 tarih ve 5532 sayılı Kanun ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’nda yapılan değişiklikle hüküm altına alınmıştır. Söz konusu fiil bağımsız bir suç olarak düzenlenmeden önce ise terörü finanse eden fiillere iştirake ilişkin hükümler çerçevesinde farklı hükümler uygulanmaktaydı⁶². Nitekim mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanunu döneminde 169. maddede⁶³ düzenlenen silahlı çeteye yardım suçu kapsamında cezalandırılan söz konusu fiiller⁶⁴; TMK’da yapılan değişiklikten önce ise TMK’nın 7. maddesi uyarınca örgüte yardım (220/7) ve 5237 sayılı TCK’nın 314. maddesinde düzenlenen silahlı örgüt suçuna ilişkin genel hükümlere göre cezalandırılmaktaydı⁶⁵.

Terörün finansmanının terörizme iştirakin bir biçimi olmaktan çıkarılarak bağımsız bir suç olarak yaptırıma bağlandığı TMK m. 8 uyarınca; “*Her kim tümüyle veya kısmen terör suçlarının işlenmesinde kullanılacağını bilerek*

erişilememiştir. Bu konuda ayrı bir değerlendirme yapılan 2015 yılı Faaliyet Raporu (s. 36) için bkz.

http://www.masak.gov.tr/userfiles/file/2015_Faaliyet_Raporu.pdf (Erişim Tarihi: 20.05.2019).

⁶¹ Yıldırım, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu, s. 79-80. 11 Eylül olaylarının ülkelere terörizmin daha iyi önlenmesi, soruşturulması, teröristlerin bulunması ve nihayet terörizme bir son vermek amacıyla radikal ve etkili mevzuatların oluşturulması yönünde sıçrama tahtası vazifesi gördüğü ifade edilmiştir. Joshua D. Zelman, “*Uluslararası Hukukta Son Gelişmeler: Anti-Terörizm Mevzuatı- Bölüm I: Genel Değerlendirme*”, Çeviren: Ali Emrah Bozbayındır, Terör ve Düşman Ceza Hukuku, Prof. Dr. Wolfgang Frisch’e Armağan, Proje yöneticisi Kayıhan İçel, Editör Yener Ünver, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 8, Seçkin Yayınları, İstanbul, 2008, s. 83.

⁶² Yenidünya – Değirmenci, s. 1273.

⁶³ Madde 169: “*64 ve 65 inci maddelerde beyan olunan hal haricinde her kim, böyle bir cemiyete ve çeteye hal ve sıfatlarını bilerek barınacak yer gösterir veya yardım eder yahut erzak veya esliha ve cephaneye veya elbise tedarik ederse üç seneden beş seneye kadar ağır hapis ile cezalandırılır.*”

⁶⁴ Bodur – Özkul, s. 205.

⁶⁵ Yıldırım, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu, s. 81-82.

ve isteyerek fon sağlar veya toplarsa, örgüt üyesi olarak cezalandırılır. Fon, kullanılmamış olsa dahi, fail aynı şekilde cezalandırılır. Bu maddenin birinci fıkrasında geçen fon; para veya değeri para ile temsil edilebilen her türlü mal, hak, alacak, gelir ve menfaat ile bunların birbirine dönüştürülmesinden hasıl olan menfaat ve değeri ifade eder”⁶⁶. 8/A maddesi gereğince suçun kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılacak ve 8/B maddesi uyarınca da suçun bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunacaktır. 6415 sayılı Kanun’un yürürlüğe girmesiyle söz konusu düzenlemeler yürürlükten kaldırılmıştır.

Terörizmin finansmanı suçunda karmaşıklıktan uzak, iyi ve anlaşılabilir bir kanunlaştırma yapılmadığı, haklı olarak, ileri sürülmektedir⁶⁷. Bu noktada ifade etmek gerekir ki, terörizmin finansmanı suçu son derece karmaşık olup öngörülebilirlik ve belirlilik ilkelerine uygun görünmemektedir.

Fon sağlanması veya toplanması yasak fiillerin düzenlendiği 3. madde hükmü şu şekildedir: “Aşağıda sayılan fiillerin gerçekleştirilmesi amacıyla fon sağlanması veya toplanması yasaktır:

a) Bir halkı korkutmak veya sindirmek ya da bir hükümeti veya uluslararası kuruluşu herhangi bir eylemi gerçekleştirmeye veya gerçekleştirmekten kaçınmaya zorlamak amacıyla, kasten öldürme veya ağır yaralama fiilleri.

b) 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında terör suçu olarak kabul edilen fiiller.

c) Türkiye’nin taraf olduğu; 1) Uçakların Kanun Dışı Yollarla Ele Geçirilmesinin Önlenmesi Hakkında Sözleşmede, 2) Sivil Havacılığın Güvenliğine Karşı Kanun Dışı Eylemlerin Önlenmesine İlişkin Sözleşmede, 3) Diploması Ajanları da Dahil Olmak Üzere Uluslararası Korunmaya Sahip Kişilere Karşı İşlenen Suçların Önlenmesi ve Cezalandırılmasına Dair Sözleşmede, 4) Rehine Alınmasına Karşı Uluslararası Sözleşmede, 5) Nükleer Maddelerin Fiziksel Korunması Hakkında Sözleşmede, 6) Sivil Havacılığın Güvenliğine Karşı Kanun Dışı Eylemlerin Önlenmesine İlişkin Sözleşmeye Munzam, Uluslararası Sivil Havacılığa Hizmet Veren Havaalanlarında Kanun Dışı Şiddet Olaylarının Önlenmesine İlişkin

⁶⁶ TMK m. 8’deki terörün finansmanı suçuna ilişkin olarak bkz. Yenidünya – Değirmenci, s. 1263 vd; Akın, s. 396 vd. TMK’ m. 8’de düzenlenen terörün finansmanı suçuna ilişkin eleştiriler için bkz. Aykın - Gümüştay, s. 372 vd.

⁶⁷ Şen – Eryıldız, s. 415.

Protokolde, 7) Denizde Seyir Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesine Dair Sözleşmede, 8) Kıta Sahanelığında Bulunan Sabit Platformların Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesine Dair Protokolde, 9) Terörist Bombalamalarının Önlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşmede, yasaklanan ve suç olarak düzenlenen fiiller.”

Terörizmin finansmanı suçu, TCK'nın 4. maddesinde şu şekilde düzenlenmektedir: “3 üncü madde kapsamında suç olarak düzenlenen fiillerin gerçekleştirilmesinde tümüyle veya kısmen kullanılması amacıyla veya kullanılacağını bilerek ve isteyerek belli bir fiille ilişkilendirilmeden dahi bir teröriste veya terör örgütlerine fon sağlayan veya toplayan kişi, fiili daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (2) Birinci fıkra hükmüne göre ceza verilebilmesi için fonun bir suçun işlenmesinde kullanılmış olması şartı aranmaz. (3) Bu madde kapsamına giren suçların kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır. (4) Suçun bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde, bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur. (5) Suçun, yabancı bir devlet veya uluslararası bir kuruluş aleyhine işlenmesi hâlinde, soruşturma ve kovuşturma yapılması Adalet Bakanının talebine bağlıdır. (6) 3713 sayılı Kanunun soruşturmaya, kovuşturmaya ve infaza ilişkin hükümleri, bu suç bakımından da uygulanır. (7) (Ek: 14/4/2016-6704/29 md.) Bu suç bakımından 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun; a) 133 üncü maddesinde yer alan şirket yönetimi için kayyım tayini, b) 135 inci maddesinde yer alan iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması, c) 139 uncu maddesinde yer alan gizli soruşturmacı görevlendirilmesi, ç) 140 inci maddesinde yer alan teknik araçlarla izleme, tedbirlerine ilişkin hükümler uygulanabilir.”

Kanun'un 3. maddesindeki fiiller suç olarak düzenlenmemiş, yalnızca fon sağlanması veya toplanması yasak fiiller sayılmaktadır. Yasaklanan ve suç olarak düzenlenen fiillere bakımından a ve b bentleri dışında eylemlere açıkça yer verilmeyip; BM'nin bünyesinde terörizmle mücadele amacıyla hazırlanan dokuz tane sözleşme ve protokole⁶⁸ atıf yapıldığı görülmektedir.

⁶⁸ 1. Uçakların Yasadışı Ele Geçirilmesinin Önlenmesi Sözleşmesi (16 Aralık 1970, Lahey) 2. Sivil Havacılık Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Sözleşmesi (23 Eylül 1971, Montreal) 3. Diplomatik Ajanlar Dahil Uluslararası Korunan Kişilere Karşı İşlenen Suçların Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi (14 Aralık 1973, New York) 4. Rehin Almalara Karşı Uluslararası Sözleşme (17 Aralık 1979, New York) Bankacılar Dergisi 23 5. Nükleer Maddelerin Fiziki Korunması Sözleşmesi (3 Mart 1980, Viyana) 6. Uluslararası Sivil Havacılığa Hizmet veren Havalimanlarında Yasadışı Şiddet Eylemlerinin Önlenmesi
YUHFD Vol. XVII Special Issue (2020)

Kanun'da BM Terörizmin Finansmanının Önlenmesine İlişkin Sözleşme'nin 2. maddesinde⁶⁹ yer alan suç tanımına oldukça benzer bir tanım yapıldığını ifade etmek gerekir. Sözleşme'nin 2. maddesinde sayılan fiiller 3. maddenin a ve c bentleri ile örtüşmekle birlikte, b bendine ek olarak Terörle Mücadele Kanunu kapsamında terör suçu olarak kabul edilen fiillerin eklenmesi, hem maddenin kapsamını genişletmesi hem de TMK'daki terör suçunu tanımlama zorlukları sebebiyle terörizm ile ilgili suçların kapsamını genişlettiği gerekçeleriyle eleştiri konusu yapılmıştır⁷⁰.

Kanun'un 3. maddesinin c bendinde sayılan sözleşmeler BM Terörizmin Finansmanının Önlenmesine İlişkin Sözleşme'nin ekinde yer almaktadır. Bununla birlikte, söz konusu suç tanımı iç hukuka aktarılırken ceza hukukunun temel ilkeleri gözetilerek bir suç tanımının yapılmasının uygun olacağını ifade etmek gerekir. Nitekim bu şekliyle Kanun'daki düzenleme kanunilik ilkesi bakımından tartışmalı görünmektedir. Kanunilik ilkesi suçun tanımının ve yaptırımın kanun ile belirlenmesi anlamına gelmektedir. Anayasa'nın 38.maddesinde “*Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz*” ve “*Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur*” hükümleri yer almaktadır. Yine 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu da 2. maddesinde suçta ve cezada kanunilik ilkesini düzenlenmektedir. Hem suç tanımının hem de yaptırımının bilindir ve anlaşılır olması ayrıca tanımın ve yaptırımın

Protokolü, Sivil Havacılık Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Sözleşmesine Ek Protokol (24 Şubat 1988, Montreal) 7. Denizcilik Seferyollarının Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Sözleşmesi (10 Mart 1988, Roma) 8. Kıta Sahanelğinde Kurulu Sabit Platformların Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Hakkında Protokol (10 Mart 1988, Roma) 9. Terörist Bombalamaların Önlenmesi Sözleşmesi (15 Aralık 1997, New York)

⁶⁹ “1. Herhangi bir kişi, her ne suretle olursa olsun, tümüyle veya kısmen, aşağıda tadat edilen eylemlerin gerçekleştirilmesinde kullanılması niyetiyle veya kullanılacağını bilerek, doğrudan veya dolaylı olarak, yasa dışı bir şekilde ve kasten, fon sağlamakta veya toplamakta ise, bu Sözleşmeyi ihlâl eder:

- Ekte tadat olunan andlaşmaların herhangi biri kapsamında ve vazettiği tanım çerçevesinde suç teşkil eden eylem,
- Niteliği veya kapsamı itibarıyla, bir halkı korkutmak, ya da bir hükümeti veya uluslararası örgütü herhangi bir eylemi gerçekleştirmeye veya gerçekleştirmekten kaçınmaya zorlamak amacını gütmesi halinde, bir sivilin ya da bir silâhli çatışma durumunda muhasemata doğrudan katılmayan herhangi başka bir kişiyi öldürmeye veya ağır şekilde yaralamaya yönelik diğer tüm eylemler.”

⁷⁰ Kanadoğlu, s. 113.

olabildiğince açık bir biçimde yasada gösterilmesi gerekmektedir⁷¹. Kanunilik ilkesi gereği bir ceza hükmü ulaşılabilir, öngörülebilir ve belirli olmalıdır. Düzenlemenin belirsiz olmaması, net ve açık olması gerekir⁷². Suçun yeterli açıklıkta belirtilmemesi kişiyi kuşku içerisinde bırakacağından onun özgürlüğünü tehlikeye düşürecek⁷³. Belirlilik ilkesi, bir kanun maddesi diğer bir kanun maddesine atıf yapıyorsa, atıf yapılan maddedeki fiillerin de belirli ve açık olmasını gerektirir. Nitekim ceza hükümlerinin birbirine atıf yapılması da belirlilik ilkesini zedelemesi bakımından tartışılması gereken bir husustur. Kanun'un 3. maddesinin c bendinde yer alan sözleşmelerde düzenlenmiş olan suçlara atıfla suç tanımının yapılması bakımından 6415 sayılı Kanun'un 4. maddesi belirlilik ilkesi kapsamında kanunilik ilkesini zedeler nitelikte görünmektedir⁷⁴. İç hukukta bu düzenlemeler suç haline getirilmedikçe bu sözleşmelerdeki düzenlemeler suç olarak kabul edilememelidir.

Terörizmin finansmanı suçu bakımından bu suç ile suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun birbirleriyle bağlantı ve ilişki içerisinde olduğu belirtilmelidir⁷⁵. Zira her iki suçun uluslararası boyutu ve sınıraşan özelliği bulunmaktadır. Bununla birlikte, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun konusu mutlak olarak bir suç geliri iken, terörizmin finansmanının konusu yasal ve meşru olarak elde edilmiş

⁷¹ Güçlü Akyürek, "AİHM İmret-Türkiye (2) Kararı Işığında Yasallık İlkesi", Suç ve Ceza Dergisi, Yıl: 2018, Sayı: 3, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2018, s. 11.

⁷² Timur Demirbaş, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 12. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2017, s. 118.

⁷³ Mehmet Emin Artuk, Ahmet Gökçen, Mehmet Emin Alşahin, Kerim Çakır, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 12. Bası, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018, s. 116-117.

⁷⁴ Aynı yönde bkz. Kanadoğlu, s. 113; Kurt, s. 44.

⁷⁵ Aynı yönde bkz. Akın, s. 410 vd. Aklama ile terörizmin finansmanı suçları arasındaki ilişkiye yönelik olarak bkz. Aykın – Gümüşay, s. 406-411. Esasen kara para aklama tekniklerinin terörizmin finansmanı için de kullanılması terörizmin finansmanı ile karapara aklama arasındaki bağlantıyı oluşturmaktadır. Bkz. Schott, s. I-5. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu hakkında bkz. Ümit Kocasakal, "Karapara Aklama ile Mücadele ve Yeni Türk Ceza Kanununun 282. maddesinde Düzenlenen Suç Gelirlerinin Aklanması Suçu", Karapara Aklama ve Terörizmin Finansmanı, Editör: Süleyman Aydın, Adalet Yayınevi, Ankara, 2008, s. 55 vd.; Olgun Değirmenci, "5237 Sayılı Kanunda Düzenlenen Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçunun 4208 Sayılı Kanundaki Düzenleme ile Karşılaştırılması", Karapara Aklama ve Terörizmin Finansmanı, Editör: Süleyman Aydın, Adalet Yayınevi, Ankara, 2008, s. 105 vd.; Kerim Çakır, Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu, Adalet Yayınevi, Ankara, 2016.

bir fon olabilmektedir⁷⁶. Bu noktada her iki suç tipi arasında önemli farklılıklar bulunduğunu da ifade etmek gerekir⁷⁷. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama fiili, belirli bir suçtan elde edilen gelirin, yasal ve meşru bir yolla edinilmiş gibi göstermeye yönelik işlemleri ifade etmekte, böylece suç gelirlerinin meşru ekonomik sisteme girmesinin önlenmesi ve bunların olması gerektiği gibi müsaderesinin sağlanması amacıyla gütmekte olup terörizmin finansmanı suçu ile terör faaliyetlerinin ekonomik altyapısını, desteğini ortadan kaldırmak suretiyle terör fiillerinin önlenmesi amaçlanmaktadır⁷⁸. Bu noktada suç gelirlerinin yani kara paranın terörizmin finansmanında kullanılmak üzere aklanması söz konusu olabilmektedir. Yine terörizmin finansmanı suçundan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin yurt dışına çıkarmak veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek ve meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak amacıyla, çeşitli işlemlere tabi tutulması suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması suçunun oluşuma sebebiyet verecektir.

Aralarındaki yakın ilişki sebebiyle suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama ile terörizmin finansmanı fiillerinin önlenmesine yönelik ortak tedbirler geliştirildiği görülmektedir. FATF'ın konuya ilişkin kararında da (Özel Tavsiye Kararı II)⁷⁹ terörizmin, terörist eylemlerin ve terör örgütlerinin finansmanının suç haline getirilmesi ve aynı zamanda karar para aklama ile ilişkisi çerçevesinde suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin önlenmesine ilişkin tedbirlerin terörizmin finansmanı için de kullanılabilmesi yönünde düzenlemelere yer verilmiştir. Yine 2005/60 sayılı kara para aklama ve terörizmin finansmanı amacıyla finansal sistemin kullanılmasının önlenmesine ilişkin AB Direktif'inde⁸⁰ suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun önlenmesine yönelik denetim mekanizmalarının kapsamının terörizmin finansmanında kullanılabileceği ihtimali bulunan finans kaynaklarına da genişletilmesi öngörülmüştür. Nitekim yukarıda izah edildiği üzere, terörizmin finansmanı ile ilgili önleyici tedbirler suç gelirlerinin aklanması mevzuatı çerçevesinde de düzenlenmektedir.

⁷⁶ Ümit Kocasakal, “*Terörizmin Finansmanı*”, 18. AIDP Uluslararası Ceza Hukuku Kongresi, 20 - 27 Eylül 2009, İstanbul, 2009, s. 126, Bodur – Özkul, s. 213.

⁷⁷ İzzet Özgenç, *Suç Örgütleri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019, s. 223.

⁷⁸ Kocasakal, *Terörizmin Finansmanı*, s. 126.

⁷⁹ http://www.masak.gov.tr/media/portals/masak2/files/mevzuat/terorun_finansmani/uluslar_arasi_mevzuat/FATF/EK-12.pdf (Erişim Tarihi: 20.05.2019).

⁸⁰ http://www.masak.gov.tr/media/portals/masak2/files/mevzuat/terorun_finansmani/uluslar_arasi_mevzuat/AvrupaBirlii/EK-7.pdf (Erişim Tarihi: 20.05.2019).

B. Korunan Hukuki Değer

Terör örgütleri varlığını sürdürebilmesini ve terör eylemleri gerçekleştirebilmek için maddi kaynağa ihtiyaç duymaktadır. Terör örgütleri, sağlanan veya toplanan değerler ile varlıklarını sürdürebilmekte ve terör eylemlerini gerçekleştirebilmektedir. BM Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme'nin giriş kısmında ifade edildiği üzere; terörizmin finansmanı konusu uluslararası toplumu bütünüyle ve ciddi şekilde kaygılandıran bir sorun teşkil etmekte ve uluslararası terörizmin eylemlerinin sayı ve vahameti, teröristlerin elde edebildikleri mali kaynaklarla orantılı olmaktadır. Uluslararası sözleşmelerle terörizmin finansmanının suç haline getirilmesindeki amaç, terör örgütlerinin finansal kaynaklarını kurutarak terör eylemlerinin gerçekleştirilmesinin önlenmesi ve bu surette uluslararası toplumun ve ülkelerin sosyal, siyasal ve ekonomik yapılarının küresel boyuta ulaşmış olan terörün olumsuz etkilerinden korunmak olarak ifade edilmektedir⁸¹.

Dolayısıyla terörizm ile etkin mücadele esasen terörizmi besleyen maddi kaynakların ortadan kaldırılması yoluyla söz konusu olabilecektir. O halde terörizmin finansmanı ile mücadele esasen terörizmi önlemeyi hedeflemektedir. Suçla korunan hukuki değer, terörizmin finansmanının engellenmesi suretiyle terörizm ile etkin mücadele etmek olduğu ifade edilmektedir⁸². O halde terör suçları ile korunan hukuki değerler terörizmin finansmanı ile korunan hukuki değerleri belirlemek açısından eşdeğer nitelikte görülmelidir⁸³. Terör suçlarında esasen sosyal düzen, aynı zamanda devlet düzeni hedef alınmaktadır⁸⁴.

Terörizmin finansmanı fiilinin yaptırıma bağlanmasıyla terörizmle etkin mücadelenin sağlanması ve terörizmin engellenmesinin amaçlandığını ifade etmek gerekir⁸⁵. Terör ile belirli değerler bakımından tehlike yaratılmaktadır. TMK m. 1 terör kavramı ile maddede sayılan yöntemlerle maddede sayılan amaçları gerçekleştirmek amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemlerin ifade edildiği hüküm altına alınmıştır. Terör örgütleri varlıkları ve gerçekleştirdikleri terör eylemleri ile esasen Anayasada belirtilen

⁸¹ Yıldırım, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu, s. 87.

⁸² Bodur – Özkul, s. 210.

⁸³ Benzer şekilde bkz. Yenidünya – Değirmenci, s. 1285; Gödekli, s. 289.

⁸⁴ Zafer, Terörizm, s. 90 vd.; Yıldırım, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu, s. 88. Nitekim terörü oluşturan iki öğeden biri zor/şiddet, öbürü düzene karşı olmasıdır. Bkz. Selçuk, s. 69.

⁸⁵ Yenidünya – Değirmenci, s. 1284.

Cumhuriyetin niteliklerini, siyasî, hukukî, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmeyi, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı, Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmeyi, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmeyi, temel hak ve hürriyetleri yok etmeyi, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmayı amaçlamaktadır. (TMK m. 1)

Terör kavramının düzenlendiği TMK m. 1 korunan hukuki değer açısından ele alındığında karma bir yapıya sahip olduğu görülmektedir. Terör; bir yandan Cumhuriyetin niteliklerini, siyasî, hukukî, sosyal, laik, ekonomik düzenini, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü, Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını, Devlet otoritesini, Devletin iç ve dış güvenliğini hedef almakta; diğer yandan kamu düzeni ve genel sağlık da terörün hedefleri arasında sayılarak kamunun hukuki güvenliği korunmaya çalışılmakta ve son olarak bireyin yaşam hakkı, özgürlüğü, vücut bütünlüğü gibi temel hak ve özgürlükler de terörün hedefleri arasında sayılmak suretiyle hukuki koruma altına alınmaktadır⁸⁶.

Terörizmin finansmanın önlenmesi ile aynı zamanda terör örgütlerinin varlığının engellenmesi de söz konusu olacaktır. O halde terör örgütü kurma, yönetme ve üye olma suçları ile korunan hukuki değer de terörizmin finansmanı suçu ile korunan hukuki değer açısından değerlendirilmelidir. Terör örgütü kurma, yönetme ve üye olma suçlarının düzenlendiği TMK m. 7/1 uyarınca; cebir ve şiddet kullanılarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemleriyle, 1 inci maddede belirtilen amaçlara yönelik olarak suç işlemek üzere, terör örgütü kuranlar, yönetenler ile bu örgüte üye olanlar Türk Ceza Kanunu'nun 314. maddesi hükümlerine göre cezalandırılmaktadır. Dolayısıyla madde ile TCK m. 314'e atıf yapıldığı görülmektedir. Silahlı örgüt suçunun düzenlendiği TCK m. 314 ise 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Özel Hükümler" başlıklı İkinci Kitap, "Millete ve Devlete Karşı Suçlar ve Son Hükümler" başlıklı Dördüncü Kısım altındaki "Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar" adını taşıyan Beşinci Bölümünde yer almaktadır. Terör örgütleri esasen anayasal düzeni ve bu düzenin işleyişini hedef almaktadır. Bu suç ile korunan hukuki değer toplumun güvenliği ve barışıdır⁸⁷. Aynı zamanda toplumun barışı ve güvenliği ile birlikte bireylerin hukuki güvelik duygusunun korunduğunun da söylenmesi mümkündür. Ayrıca bireylerin

⁸⁶ Zafer, Terörizm, s. 51. Yıldırım, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu, s. 87-88.

⁸⁷ Bodur - Özkul, s. 113.

Anayasa ile güvence alınan haklarının da korunması söz konusudur. Tüm bu açıklamalar ışığında, terör suçları ile birden fazla hukuki değer korunduğunu söylemek yerinde olacaktır. Nitekim bu suç ile hem toplum düzeni hem de yaşam hakkı, vücut bütünlüğü, malvarlığı hakkı gibi bireysel hak ve özgürlükler korunmaktadır⁸⁸.

Aynı zamanda terörizmin finansmanı suçunun cezalandırılabilmesi için fonun bir suçun işlenmesinde kullanılmış olması şartı aranmamakta olup fonun terör eylemlerinin gerçekleştirilmesinde tümüyle veya kısmen kullanılması amacıyla veya kullanılacağını bilerek ve isteyerek sağlanması veya toplanması gerekmektedir. Bu çerçevede fonun terör eylemlerinde kullanılsa da kullanılmak amacıyla sağlanması dahi toplum güvenliği ve kamu düzenini tehlikeye atmaktadır⁸⁹.

Söz konusu suç ile korunan hukuki değer, terör örgütlerinin mali gücünü ortadan kaldırmak veya zayıflatmak suretiyle, terör suçlarının önüne geçmek ve böylece toplumu bu suçların ağır sonuçlarından korumak olduğu söylenmektedir⁹⁰. Yine terörizmin finansmanı suçu ile insan yaşamı ve vücut bütünlüğü işe insanların huzur ve sükun içerisinde yaşama hakkının korunduğu ifade edilmektedir⁹¹. Ayrıca terör örgütlerinin gerçekleştirdikleri terör eylemleri ile bir ülkenin kamusal ve özel alanda, siyasal, sosyal, ekonomik ve askeri yapısındaki istikrar, güven ve sağlamlığın zarar görmesi sonucunun doğurduğu ve kamu güvenliği ve kamu düzeninin sağlanmasının korunan hukuki değeri oluşturduğu ileri sürülmektedir⁹².

Sonuç olarak, terörizmin finansmanı suçu ile de birden fazla hukuki değer korunduğunu söylemek gerekir. Suç ile korunmak istenen hukuki değer esasen toplum düzeninin korunması ile bireysel hak ve özgürlükleri kapsamaktadır. Bu çerçevede terörizmin finansmanı suçu ile korunmak istenen hukuki değer toplumun düzeni, devletin birliği ve bütünlüğü, toplumun güvenliği ve barışı, bireylerin hukuki güvelik duygusu ile birlikte bireylerin yaşam hakkı, vücut dokunulmazlığı gibi temel hak ve özgürlükleri olduğu söylenebilecektir⁹³.

⁸⁸ Benzer yönde bkz. Gödekli, s. 290.

⁸⁹ Yenidünya – Değirmenci, s. 1285.

⁹⁰ Kocasakal, Terörizmin Finansmanı, s. 134; Yılmaz Eren, s. 1259.

⁹¹ Çetin, s. 138.

⁹² Yıldırım, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu, s. 87-88.

⁹³ Gödekli, s. 290.

C. Suçun Unsurları

1. Maddi Unsur

a) Fail

6415 sayılı Kanun'un 4. maddesinde fail yönünden herhangi bir özellik aranmamıştır. Bu itibarla terörizmin finansmanı suçunun faili, herkes olabilecektir⁹⁴. Fail, belli bir fiille ilişkilendirilmeden dahi bir teröriste veya terör örgütlerine fon sağlayan veya toplayan kişidir. Bu kişi ancak bir gerçek kişi olabilir. Bununla birlikte, doktrinde suçun terör örgütü kurucusu, yöneticisi veya üyesi olan biri tarafından işlenemeyeceği, failin ancak bu sıfatı taşımayan kişiler olabileceği ifade edilmektedir⁹⁵. Bu görüş kapsamında bir kişinin hem terör örgütüne üye olma hem de terörizmin finansmanı suçlarından cezalandırılmasının mümkün olmadığı; 4. maddenin terörizmin finansmanı suçunun işlenebilmesi için failin bu örgüte üyeliğini aramadığının görüldüğü, ilgilinin terör örgütüne üye olması halinde yürürlükten kaldırılan TMK m. 8 hükmü de değerlendirilerek terör örgütü üyeliğinden cezalandırılması gerekeceği ileri sürülmektedir⁹⁶. Terörizme finans sağlanmasının örgüt yöneticiliği ve üyeliği suçlarının içinde bulunduğu ifade edilmektedir⁹⁷. Örgüte fon sağlama ve toplama fiillerini örgütsel görev kapsamında değerlendirilmemesi gerektiği düşünülmektedir. Bu noktada bedeli örgüt tarafından karşılanan birtakım malzeme, araç gereç gibi değerleri sağlanması durumunda fail, bu durum örgüt üyeliğinin içinde yer aldığından örgüt üyesi olarak cezalandırılacaktır. Ancak fail, fona kendisi kaynaklık ediyor veya 3. kişilerden topluyorsa bunu artık yöneticilik veya üyelik sıfatı ile açıklamak doğru olmayacaktır, bu halde terörizmin finansmanı suçunun oluştuğundan bahsetmek yerinde olacaktır.

Yargıtay istikrar kazanan kararlarında, terörizmin finansmanı suçunun failinin terör örgütünün kurucusu, yöneticisi ya da üyesi olmayan her gerçek kişi olabileceği kabul etmektedir⁹⁸. Eğer örgüte finansman sağlayan örgüt

⁹⁴ Aynı yönde bkz. Gödekli, s. 301; Yıldırım, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu, s. 89.

⁹⁵ Bodur – Özkul, s. 210.

⁹⁶ Yazarlar aynı zamanda örgüt yöneticisi veya üyesi bakımından “örgüte sağladığı yardımdan/finans desteğinden dolayı ayrıca cezalandırılır” benzeri bir yasal düzenleme bulunması durumunda iki suçtan da cezalandırılmanın söz konusu olabileceğini belirtmektedirler. Bkz. Şen – Eryıldız, s. 397-398, 414-415. Yargıtay, TCK m. 315’de düzenlenen silah sağlama suçu bakımından da failin örgüt üyesi olmayan kişilerden olması gerektiğini ifade etmektedir. Bkz. Şen – Eryıldız, s. 297.

⁹⁷ Şen – Eryıldız, s. 398, 404.

⁹⁸ Yargıtay Ceza Genel Kurulu E. 2017/9-692, K. 2018/41, T. 13.2.2018: “Terörizmin finansmanı suçu, silahlı terör örgütüne yardım etme suçunun özel bir hâli olduğundan, bu YÜHFD Cilt: XVII Özel Sayı (2020)

üyesi ise ya da fon sağlama veya toplama eylemleri belli bir süreklilik ve yoğunluk arz ediyor ise fail terör örgütü üyesi olmak suçundan cezalandırılacaktır⁹⁹. Yargıtay kararlarına bakıldığında, failin terör örgütü üyesi olması ihtimalinin değerlendirilmesi gereken bir husus olduğu görülmektedir¹⁰⁰.

suçun faili terör örgütünün kurucusu, yöneticisi ya da üyesi olmayan her gerçek kişi olabilir.” <http://www.kazanci.com> (Erişim Tarihi: 11.06.2019).

Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E. 2017/3054, K. 2018/313, T. 8.2.2018: “... sanığın, aldığı talimatlar üzerine örgütsel eylemlerde kullanılmak üzere örgüte sürekli olarak malzeme temin ettiği ve istihbarat sağladığı anlaşılma, eyleminin, hiyerarşik yapısına dahil olmak suretiyle örgüte üye olma suçunu oluşturacağı gözetilmeden delillerin değerlendirilmesinde ve suç vasfında yanılıya düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması...” <https://karar.arama.yargitay.gov.tr> (Erişim Tarihi: 11.06.2019).

⁹⁹ Yargıtay 9. Ceza Dairesi, E. 2011/10725, K. 2014/4405, T. 11.4.2014: “Sanıkların, Dairemizin 28.06.1999 tarih 1995/2873 sayılı kararı ile Anayasal düzeni zorla değiştirmeye kalkışmak suçunu işlemek üzere kurulmuş silahlı terör örgütü olarak kabul edilen Vasat adlı örgütün hiyerarşik yapısına dahil olarak, örgütün kurucusu ve yöneticisi olduğu Dairemizin anılan kararı ve 03.07.2013 tarih ve 2013/4420-10244 sayılı kararı ile kabul edilen ... ile irtibatlı biçimde örgütün propagandasını yapmak, yeni eleman kazandırmak, finansman sağlamak, örgütsel dersler vermek gibi faaliyetlerde bulunmak şeklindeki eylemlerinin TCK'nın 314/2. maddesi kapsamında silahlı terör örgütü üyesi olmak suçunu oluşturduğu gözetilmeden delillerin değerlendirilmesinde yanılıya düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması...” <http://www.kazanci.com> (Erişim Tarihi: 11.06.2019). Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E. 2015/1066, K. 2015/1243, T. 24.4.2015: “Hakkında PKK terör örgütüne üye olma suçundan kesinleşmiş mahkumiyet hükmü bulunan sanığın, ... Kod adlı...’ün talimatı ile hareket ederek, sanık ...’i, örgütten satın aldığı silahların parasını ödemesi hususunda terör örgütü adına tehdit ettiğinin iletişim tespit tutanaklarından anlaşılması karşısında, sanığın sübut bulan eyleminin hiyerarşik yapısına dahil olmak suretiyle silahlı terör örgütüne üye olma suçunu oluşturup oluşturmayacağı tartışılması gerektiği gözetilmeden yetersiz gerekçe ile sanığın beraatine karar verilmesi...” <https://www.lexpera.com.tr> (Erişim Tarihi: 11.06.2019). Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E. 2017/9-692, K. 2018/41, T. 13.2.2018: “Terörizmin finansmanı suçunun oluşması açısından, toplanan ya da sağlanan fonun miktarının ya da toplama veya sağlama yönteminin herhangi bir önemi yoktur. Ancak fon sağlama ya da toplama eylemlerinin belli yoğunluk ve süreklilik arz ettiği durumlarda, diğer koşulların varlığı halinde, failin eyleminin TCK'nın 314. maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen silahlı terör örgütü üyesi olmak suçunu oluşturacağı gözetilmelidir.” <http://www.kazanci.com> (Erişim Tarihi: 11.06.2019).

¹⁰⁰ Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E. 2016/2439, K. 2016/3112, T. 11.5.2016: “1-Silahlı terör örgütüne üye olma suçunun temadi eden suçlar olduğu nazara alınarak; yakalama ve zapt etme tutanağı, sanık savunması, tanık beyanları ve tüm dosya kapsamına göre terör örgütüne lojistik amaçlı malzeme aktarımı yaptığı değerlendirilen ticari takside yapılan aramada, bagajına koyduğu paket ve karton kutular içerisinde ayakkabı dürbün ve gece görüş dürbünü ile çeşitli yiyecek ve giyecek maddeleri ele geçirilen sanık hakkında,.... Ağır Ceza Mahkemesinin 2010/3 E. sayılı silahlı terör örgütü üyesi olma suçundan yargılandığı

Bir görüş tarafından; fon sağlama ve toplama fiillerinin kişinin her halde terör örgütü üyesi olmasını gerekli kılmadığı, fon sağlayan kişinin terör örgütü üyesi de olabileceği; ancak terör örgütü üyeliği terörizmin finansmanı suçuna nazaran daha ağır cezayı gerektiren bir suç olduğundan fon sağlayan veya toplayan kişinin aynı zamanda terör örgütü üyesi olması halinde, sadece terör örgütü üyeliğinden dolayı cezalandırılacağı ifade edilmektedir¹⁰¹. Ancak terör örgütü üyesi olup terör eylemlerini finanse eden fail hakkında; örgütün faaliyeti çerçevesinde suç işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı da cezaya hükmolunacağına ilişkin TCK m. 220/4 uyarınca gerçek içtima kuralının uygulanması gerektiğini ifade etmek gerekir¹⁰². Nitekim örgüt üyeliği ile fon sağlama veya toplama fiilleri hukuki anlamda tek bir fiil teşkil etmemekte olup terörizmin finansmanı suçunu örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen bir suç olarak değerlendirilerek bu sonuca ulaşmak mümkündür.

6415 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden önce TMK m. 8’de düzenlenen terörün finansmanı suçu bakımından failin herkes olabileceği¹⁰³, ancak kanunda yer alan “... örgüt üyesi olarak cezalandırılır.” atfı sebebiyle örgütün kurucusu veya yöneticisi sıfatı taşımayan kişiler olduğu ifade edilmekteydi¹⁰⁴. Ancak kanımızca bu görüş yerinde değildir, hükümde örgüte üye olmamak, örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamak gibi birtakım kriterlere yer verilmemiş olup örgüt ile bağlantılı olup olmamasına

dava dosyasının getirilerek derdest olması halinde her iki dava dosyasının birleştirilmesi, karar verilip kesinleşmiş olması durumunda ise dosyanın aslı veya Yargıtay denetime olanak verecek şekilde onaylı örneği dosya arasına alındıktan sonra bir bütün halinde değerlendirilerek sanığın hukuki durumunun takdir ve tayini gerekirken eksik araştırma ile hüküm kurulması...” <http://www.kazanci.com> (Erişim Tarihi: 11.06.2019). Ayrıca bkz. Şen – Eryıldız, s. 197 vd.

¹⁰¹ Özgenç, Suç Örgütleri, s. 236.

¹⁰² Aynı yönde bkz. Yıldırım, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu, s. 101.

¹⁰³ Suçun faili bakımından bir özelliğin mevcut olmadığı, herkesin bu suçun faili olabileceği görüşü için bkz. Kocasakal, Terörizmin Finansmanı, s. 134; Aykın – Sözmenci, s. 99.

¹⁰⁴ Yenidünya – Değirmenci, s. 1285. Yazarlar, failin örgüt üyesi olması bakımından da, daha önce örgüte katılmış ve üye olmuş bir kimsenin daha sonra terörü finanse etmesi halinde, kanun koyucu terörün finansmanını örgüt üyeliği olarak değerlendirdiğinden; failin yalnızca örgüte üye olmaktan dolayı cezalandırılması gerektiğini ve bu suçun örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlardan olmadığını ileri sürmüşlerdir. Yenidünya – Değirmenci, s. 1289-1290. Ancak bu görüş eleştirilmiş ve bu suçta failin örgüt üyesi gibi cezalandırılmasının örgüt üyesi olduğu anlamına gelmediği ve terör örgütü üyesi olduktan sonra terör eylemlerini finanse eden fail hakkında TCK m. 220/4 uyarınca gerçek içtima kuralının uygulanması gerektiği ifade edilmiştir. Bkz. Gödekli, s. 330.

bakılmaksızın herkesin bu suçu işleyebileceğini ifade etmek daha doğru görünmektedir¹⁰⁵. Zira TMK m. 8 ile yapılan failin örgüt üyesi olarak cezalandırılacağına ilişkin atfın onun örgüt üyesi olduğu anlamına gelmemekte, bu kapsamda atfın yalnızca faile verilecek cezanın tespiti açısından yapıldığını kabul etmek ve örgüt kurucusu, yöneticisi veya üyesi de olsa faili ayrıca terörün finansmanı suçu ile cezalandırmak kanımızca daha isabetlidir.

Yukarıdaki görüş tarafından TMK m.8'e atf yapılmaya da bu tartışmalar mevcut hüküm uyarınca önem taşımamaktadır. 6415 sayılı Kanun ile hüküm altına alınan terörizmi finansmanı suçu ile failin örgüt üyesi olarak cezalandırılacağına ilişkin atfa isabetli olarak yer verilmemiş ve suçun yaptırımı örgüt üyeliğinden bağımsız bir şekilde beş yıldan on yıla kadar hapis cezası olarak belirlenmiştir¹⁰⁶. Nitekim 6415 sayılı Kanun ile getirilen 4. madde uyarınca örgüt üyeliğine atf kaldırılmış ve böylece örgüt üyeliği ile örgütün finanse edilmesinin bir arada bulunduğu hallerde birden fazla suçun oluşabileceği de zımnen kabul edilmiş görünmektedir¹⁰⁷. Yine hükümde failin örgüt yöneticisi veya üyesi olmasını engelleyen bir ibare bulunmadığını da ifade etmek gerekmektedir. Maddede "*terör örgütüne üye olmamakla birlikte*" gibi bir ibareye yer verilmedikçe örgüt üyesinin 220/4 kapsamında işlenen terörizmin finansmanı suçundan da ceza sorumluluğu olacağını ifade etmek doğru olacaktır. O halde terörizmin finansmanı suçunun örgüt üyesi tarafından da işlenmesinin mümkün olduğu kabul edilmelidir.

Suçun, kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi hali, maddenin 3. fıkrasında nitelikli hal olarak kabul edilmiştir. Bu kapsamda nitelikli hal açısından fail kamu görevlisi olmalı ve suçu kamu görevinin sağladığı nüfuzun kötüye kullanılması suretiyle işlemelidir. Suçun nitelikli hali bakımından suç özgü suç niteliğindedir. Hüküm gereğince yapılacak artırım bakımından hâkime somut olayın özelliğine göre kullanılmak üzere takdir hakkı tanınmadığı gerekçesiyle eleştirilmektedir¹⁰⁸.

Maddenin 4. fıkrasında suçun bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde, bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunacağı düzenlenmiştir. Tüzel kişilerin cezai sorumluluklarının bulunup

¹⁰⁵ Aynı yönde bkz. Gödekli, s. 302.

¹⁰⁶ Gödekli, s. 303.

¹⁰⁷ Gödekli, s. 331.

¹⁰⁸ Çetin, s. 147.

bulunmadığı doktrinde tartışmalı olsa da¹⁰⁹ Anayasa'nın 38. maddesinde ve TCK'nın 20. maddesinin 1. fıkrasında cezaların şahsiliği ilkesine yer verilmiş, TCK'nın 20. maddesinin 2. fıkrasında da tüzel kişiler hakkında cezai yaptırım uygulanamayacağı, ancak suç dolayısıyla kanunda öngörülen güvenlik tedbirlerinin saklı olduğu açıkça ifade edilmiştir. Suçun faili olamayan tüzel kişiler için öngörülen güvenlik tedbirleri ise TCK'nın 60. maddesinde faaliyet izninin iptali ve müsadere olarak düzenlenmiştir. O halde terörizmin finansmanı suçunun tüzel kişinin yararına olarak veya tüzel kişiliğin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi ihtimallerinde tüzel kişiler hakkında söz konusu güvenlik tedbirleri uygulanabilecektir. 60. madde gereği iznin iptaline karar verilebilmesi, suçun özel hukuk tüzel kişinin organ ve temsilcisinin iştirakiyle ve faaliyet izninin verdiği yetkinin kötüye kullanılması suretiyle işlenmiş olmasına bağlıdır. Şartlarının bulunması halinde, suç konusu gelirin müsadere de mümkündür.

b) Mağdur

Terörizm finansmanı suçunun mağduru, toplumu oluşturan tüm bireylerdir¹¹⁰. Zira doktrindeki bir görüş uyarınca, günümüz çağdaş ceza hukukunda suçun mağduru ancak bireyler olabileceği kabul edilmekte; devlet suçun mağduru olarak kabul edilmemektedir¹¹¹.

¹⁰⁹ Tüzel kişilerin cezai sorumluluklarının bulunup bulunmadığına ilişkin görüşler için bkz. M. Yasin Aslan, "*Türk Hukukunda Tüzel Kişilerin Cezai Sorumluluğu*", Ankara Barosu Dergisi, Y: 68, S: 2010/2, s. 239 vd.; Muharrem Özen, "*Türk Ceza Kanunu Tasarısında Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu*", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 52, S: 1, 2003, s. 68 vd.; Artuk - Gökçen - Alşahin - Çakır, s. 302 vd.

¹¹⁰ Yenidünya - Değirmenci, s. 1285.

¹¹¹ Artuk - Gökçen - Alşahin - Çakır, s. 314. Bu görüşe göre, tüzel kişiler suç mağduru olamaz. Buna göre, bütün suçlarda mağdur ancak gerçek kişilerdir. Yine bu görüşe göre, tüzel kişiler ancak suçtan zarar gören olarak kabul edilebilir. Mahmut Koca, İlhan Üzülmüş, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 11. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2018, s. 117; İzzet Özgenç, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 13. Bası, Seçkin Yayınları, Ankara, 2017, s. 208-209. Bir görüş ise suçun doğası izin verdiği sürece tüzel kişiler de suçun mağduru olabileceğini ifade etmektedir. Tuğrul Katoğlu, "*Ceza Hukukunda Suçun Mağduru Kavramının Sınırları*", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 61, S. 2, 2012, s. 672; Hamide Zafer, Ceza Hukuku Genel Hükümler (TCK m. 1-75), 6. Bası, Beta, İstanbul, 2016, s. 161. Bir tüzel kişi olan devletin suç mağduru ya da suçun pasif süjesi olabileceğinin kabul edilmesi gerektiği, bir tüzel kişi olan devletin de suç mağduru olabileceği de ileri sürülmektedir. Katoğlu, s. 674; Sulhi Dönmezer, Sahir Erman, (Köksal Bayraktar, Serap Keskin Kızıroğlu, Hamide Zafer, Pınar Memiş Kartal, Hasan Sınar, R. Barış Erman, Fulya Eroğlu, R. Murak Önok), Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, 14. Baskı, C. II, Der Yayınları, İstanbul, 2019, s. 728-729. Devletin mağdur olabileceğine ilişkin ayrıca bkz. Bahri Öztürk, Mustafa Ruhan Erdem, Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik *YÜHFD Cilt: XVII Özel Sayı (2020)*

Suçun mağdurunun terör olmaksızın yaşamak arzusunda olan tüm ülke insanları olduğu ifade edilmektedir¹¹². Yine suçun mağdurunun terör örgütünün doğrudan hedef aldığı ve terör örgütüne fiilen mali kaynak sağlanan ülkede yaşayan herkes; buna karşılık suçtan zarar görenin ise devlet ile birlikte uluslararası toplum ve uluslararası kuruluşlar olduğu düşünülmektedir¹¹³. Korunan hukuki menfaat başlığında ifade edildiği üzere, terörizmin finansmanı toplum düzenine karşı bir suç niteliğindedir. Bu noktada mağdur demokratik düzende barış içinde yaşama hakkı zedelenen toplumu oluşturan bireylerdir.

İfade etmek gerekir ki, terör suçlarında toplumu oluşturan herkes mağdur olduğu gibi terör eylemleri ile doğrudan hakları ihlal edilen belirli kişi veya kişiler de mağdur olabilmektedir¹¹⁴. Bu kapsamda bir bombalı terör eylemi, hem tüm vatandaşların güvenlik ve barış içinde hukukun üstün olduğu bir toplumda yaşama haklarını hem de bu eylem sonucunda hayatını kaybeden, vücut bütünlüğü ihlal edilen, malvarlıkları zarara uğratılan kişilerin bu haklı çıkarlarını zedelemektedir¹¹⁵. Terör örgütünün terör eylemleri gerçekleştirebilmesini temine yönelik fon sağlama veya toplama fiillerinin işlenmesi halinde, finanse edilen ve terör örgütü tarafından gerçekleştirilen terör eylemleri sonucu yaralanan ve ölen kişilerin de mağdur olarak kabul edilmesi uygun olacaktır.

Mağdur, suçla ihlal edilen varlık veya değer sahibi olan ve yaşayan her gerçek kişidir¹¹⁶. Nitekim terör ve terör suçları ile dolayısıyla terörizmin

Tedbirleri Hukuku, 18. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2018, s. 192. TCK'da, üçüncü kısmın başlığı için Toplumla Karşı Suçlar, dördüncü kısmın başlığı için ise, Millete ve Devlete Karşı Suçlar ifadeleri kabul edilmiştir. Bu düzenleme, aslında topluma yani tüzel kişiliği olmayan bir kişi topluluğuna ve bir tüzel kişi olan devlete karşı suç işlenebileceğinin kabulü olarak anlaşılmalıdır. Katoğlu, s. 690. Devletin kamu idaresinin güvenilirliği ve işleyişine karşı suçlar, adliye karşı suçlar ya da devletin güvenliğine karşı suçlar gibi bazı suçlar bakımından gerçek anlamda mağdur olduğu nitelendirilmektedir. Katoğlu, s. 676. Bununla birlikte, topluma karşı suçlarda toplum suçun mağduru olacak, bu suçlar dolayısıyla menfaatleri somut olarak zarar görenler ise, suçtan zarar gören olarak kabul edileceklerdir. Katoğlu, s. 684.

¹¹² Çetin, s. 141.

¹¹³ Gödekli, s. 306.

¹¹⁴ Bu durumda toplumu oluşturan bireyler geniş anlamda mağdur; belirli kişi veya kişiler ise dar anlamda mağdur olarak ifade edilmektedir. Artuk – Gökçen – Alşahin – Çakır, s. 314.

¹¹⁵ Yenidünya – Değirmenci, s. 1285.

¹¹⁶ Katoğlu, 661; Artuk – Gökçen – Alşahin – Çakır, s. 312. Suçun mağduru kavramından, suç fiilinden zarar gören herkesi değil, sadece bu fiil ile ihlal olunan ve cezai korumanın konusunu oluşturan varlık ya da menfaatlerin sahiplerini anlamak gerekir. Katoğlu, s. 662.

finansmanı suçu ile korunan hukuki değerlere baktığımızda, toplumun düzeni, devletin birliği ve bütünlüğü, toplumun güvenliği ve barışı, bireylerin hukuki güvelik duygusu ile birlikte bireylerin temel hak ve özgürlükleri gibi değerlerin korunduğu görülmekte ve bu çerçevede mağduru toplumu oluşturan bireyler ile finanse edilen terör suçunun doğrudan kendisine yöneldiği kişilerin de mağdur olarak kabul edilmesi gerekmektedir.

6415 sayılı Kanun'un 4 maddesinin 5. fıkrası uyarınca suçun, yabancı bir devlet veya uluslararası bir kuruluş aleyhine işlenmesi hâlinde suçun mağdurunu yabancı devlet veya uluslararası kuruluş olduğu ileri sürülmektedir¹¹⁷. Bununla birlikte, bu ihtimalde de mağdur yine toplumu oluşturan bireylerdir. Zira yukarıda ifade edildiği üzere, modern ceza hukuku anlayışında devlet mağdur olarak kabul edilemeyecektir. Bu suç ile yalnızca ülkede yaşayan bireylerin tümü değil, aynı zamanda yabancı ülkede yaşayan bireyler de korunmaktadır. İfade etmek gerekir ki, ancak gerçek kişiler suçun mağduru olabilir. Bu durumda tüzel kişilik teşkil eden uluslararası kuruluşlar da suçun mağduru değil, ancak suçtan zarar gören olabilecektir¹¹⁸.

c) Suçun Konusu

Terörizmin finansmanı suçunun konusu, Kanun'un 3. maddesindeki terör eylemlerinde kullanılması amacıyla veya terör eylemlerinde kullanılacağını bilerek ve isteyerek bir teröriste veya terör örgütlerine sağlanan veya toplanan fon olarak karşımıza çıkmaktadır. Burada fon kavramının üzerinde durmak gerekir. Kanunilik ilkesine uygun şekilde fon kavramından ne anlaşılması gerektiğine 6415 sayılı Kanun'un Tanımlar başlıklı 2. maddesinde yer verilmektedir. Kanun'un 2/1-c maddesi gereğince, fon; *“para veya değeri para ile temsil edilebilen taşınır veya taşınmaz, maddi veya gayri maddi her türlü mal, hak, alacak ile bunları temsil eden her türlü belgeyi”* ifade etmektedir. Bununla birlikte, BM Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme'nin 1. maddesinde fonun; *“her ne suretle edinilmiş olursa olsun, maddi veya gayri maddi, menkul veya gayrimenkul, her türlü kıymeti ve bu kıymetler üzerinde bir mülkiyet hakkı veya çıkarı kanıtlayan, elektronik veya dijital şekilleri dahil olmak üzere, her türlü görünüşteki belge ve yasal araçları ve bu çerçevede banka*

¹¹⁷ Çetin, s. 141.

¹¹⁸ Suçtan zarar gören kavramı mağdur kavramından geniş olup; bir suçun işlenmesiyle hukuken korunan menfaatleri, hakları, doğrudan veya dolaylı ihlal edilen kişi suçtan zarar görendir. Bkz. Artuk – Gökçen – Alşahin – Çakır, s. 313.

kredilerini, seyahat çeklerini, para havalelerini, hisse senetlerini, teminatları, tahvilleri, kredi mektuplarını, işbu sayım sınırlayıcı olmaksızın kapsadığı” belirtilmektedir. Kanun’daki fon kavramı Sözleşme’de belirtilen değerleri de kapsayacak şekilde geniş düzenlenmektedir. İfade etmek gerekir ki, suçun konusunu oluşturan fonun tespitinde en önemli ölçüt para ile ölçülebilir olma niteliğidir¹¹⁹. Bununla birlikte, 6415 sayılı Kanun’da mülga TMK m. 8’de düzenlenen “bunların birbirine dönüştürülmesinden hasıl olan menfaat ve değer”lere fon kapsamında açıkça yer verilmemiş olup para ile temsil edilebilir olma niteliği gereği fon kavramının birbirine dönüştürülen değerleri de kapsadığı söylenebilecektir¹²⁰.

Terörizmin finansmanı suçunun konusu oluşturan fonun miktarı önemli değildir¹²¹. Önemli miktardaki finans kaynaklarının önlenmesi kadar önemsiz meblağların da önlenmesi terörizmin finansmanının önlenmesi kapsamındadır. Bununla birlikte, sistematik olmayan, devamlılık teşkil etmeyen maddi yardımların örgüte yardım suçu kapsamında olduğu; yardım yüksek miktartlı, sistematik, örgütün sevk ve idaresini sağlayacak, gelişecek, eylem kapasitesini artıracak, örgütün mali kaynağı olacak şekilde ise terörizmin finansmanı suçunun gündeme geleceği ileri sürülmektedir¹²². Ancak kanundaki düzenleme böyle bir özellik aramamakta olup bu görüşün isabetli olmadığını ifade etmek gerekir¹²³. Yine fon bir suçtan elde edilen maddi bir değer olabileceği gibi suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama yoluyla yasal görünüm kazandırılan bir değer ile birlikte yasal ve meşru yollardan elde edilmiş bir değer ile de olabilecektir¹²⁴.

¹¹⁹ Gödekli, s. 306.

¹²⁰ Gödekli, s. 307.

¹²¹ Gödekli, s. 307; Yıldırım, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu, s. 97; Bodur – Özkul, s. 207. Fonların ekonomik değerinin az olması, hırsızlık suçunda olduğu gibi, bir cezasızlık veya cezada indirim gerektiren bir neden olarak düzenlenmemektedir. Bkz. Gödekli, s. 307.

¹²² Şen – Eryıldız, s. 399. Yazarlar, terörizmin finansmanının küçük ölçekli maddi yardımlar olmayıp büyük ölçekte maddi destekler olduğunun anlaşıldığı, bu yönüyle terörizmin finansmanı ile örgüte bilerek ve isteyerek yardım eylemlerinin ayrılabilmesi, sıradan bir yardımın veya küçük ölçekli maddi desteğin terörizmin finansmanının sağlanması olarak kabul edilemeyeceğini ileri sürmektedirler. Şen – Eryıldız, s. 400.

¹²³ Yargıtay Ceza Genel Kurulu E. 2017/692, K. 2018/41, T. 13.2.2018: “... terörizmin finansmanı suçunun yalnızca düzenli, sürekli ve çeşitlilik arzeden ve belli bir organizasyon dahilinde ulusal ve uluslararası boyutta yapılan yardım eylemlerini kapsadığını ileri sürmek imkân dahilinde değildir.” <https://karararama.yargitay.gov.tr> (Erişim Tarihi: 11.06.2019).

¹²⁴ Kocasakal, Terörizmin Finansmanı, s. 136; Bodur – Özkul, s. 208.

Fon kavramının kapsamına ilişkin olarak; bir görüşe göre; terör örgütünün yapısını, işleyişini sürdürebilmesi ve bu çerçevede terör eylemlerini gerçekleştirebilmesini temine yönelik, her türlü maliyeti karşılayan para veya değeri para ile temsil edilebilen aynı veya nakdi değerler fon kapsamındadır. Buna karşılık; terör örgütüne eylemlerini gerçekleştirmek üzere malzeme, araç gereç ve her türlü personel temini şartları varsa, fon sağlama olarak değil, TCK m.220/7 anlamında örgüte yardım olarak nitelendirilebilecektir¹²⁵. Bununla birlikte, terörizmin finansmanı suçunun oluşması bakımından, sağlanan veya toplanan fonun miktarı, türü ve kullanım alanı önem arz etmemekte olup terör örgütlerini, teröristleri veya terör eylemlerini potansiyel olarak finanse etme niteliğine sahip her türlü iktisadi değer bu suçu oluşturabilecektir. Bu açıdan malzeme, araç gereç, teçhizat, silah veya cephane gibi iktisadi niteliği bulunduğu açık olan şeyleri fon kapsamında değerlendirmemek için bir neden bulunmadığı ileri sürülmektedir¹²⁶. Buna karşın; örgüte mensup temin etmenin, örgütün amacına ve eylemlerine yardımcı olmak için plan ve program desteği vermenin, yol ve yön göstermenin, terör örgütünün finansmanı kapsamında değil, örgüte bilerek ve isteyerek yardım etme (TCK m. 220/7) olarak değerlendirilmesi gerektiği ileri sürülmektedir¹²⁷.

Yukarıda ifade edilen görüş çerçevesinde, silah, cephane, patlayıcı madde gibi değerler ekonomik değer taşıma ve para ile ölçülme niteliklerini karşıladığından hem TCK m. 315 gereği silah sağlama suçunun hem de terörizmin finansmanı suçunun oluşacağı; her iki suç tek bir fiil ile işlendiğinden TCK m. 44 uyarınca fikri içtima hükümlerinin uygulanacağı ve ağır olan silah sağlama suçundan sorumlu olacağı da savunulmaktadır¹²⁸. Ancak silahın ekonomik bir değeri bulunmakla birlikte örgüte silah temini bağımsız bir suç olan TCK'nın 315. maddesinde hüküm altına alınan silahlı terör örgütüne silah sağlama suçunu gündeme getirecektir¹²⁹. Bu noktada TCK m. 220/7'de düzenlenen örgüte yardım suçunun da üzerinde durmak gerekmektedir¹³⁰. Zira ekonomik değer taşıyan yardımlar fon kapsamında

¹²⁵ Yenidünya – Değirmenci, s. 1286.

¹²⁶ Gödekli, s. 309; Şen – Eryıldız, s. 411.

¹²⁷ Şen – Eryıldız, s. 411.

¹²⁸ Gödekli, s. 309-310; Şen – Eryıldız, s. 411. İfade etmek gerekir ki, bu görüşün kabulü halinde 4. maddede yer “*fiili daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde*” ifadesi sebebiyle TCK m. 44 hükmünün uygulanmasına gerek bulunmamaktadır.

¹²⁹ Aynı yönde bkz. Bodur – Özkul, s. 207; Yıldırım, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu, s. 97; Akin, s. 398.

¹³⁰ “Yardım fiilleri, örgüte silah sağlama ve terörün finansmanı dışında tahdidi olarak sayılmamıştır. Her ne surette olursa olsun örgütün hareketlerini kolaylaştıran ve YÜHFD Cilt: XVII Özel Sayı (2020)

değerlendirilmekle birlikte, m. 220/7 bakımından örgüte her türlü yardım söz konusu olabilmektedir¹³¹. Yargıtay kararlarına bakıldığında, terörizmin finansmanı suçunun çoğu zaman TCK m. 220/7’de düzenlenen örgüte

yaşantısını sürdürmeye yönelik eylemler yardım kapsamında görülebilir (Yargıtay Ceza Genel Kurulu 11.11.1991 tarih, Esas 9-242, Karar 305). Yardım teşkil eden hareketin başlı başına suç teşkil etmesi gerekmez. Yardım bir kez olabileceği gibi birden çok şekilde de gerçekleşebilir. Ancak yardım teşkil eden faaliyetlerde devamlılık, çeşitlilik veya yoğunluk var ise, sanığın hukuki durumunun, örgüt üyeliği kapsamında değerlendirilmesi gerekebilir.” Bkz. Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E. 2017/2498, K. 2018/2388, T. 10.7.2018; Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E. 2017/3730, K. 2018/780, T. 15.3.2018; Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E. 2017/1861, K. 2018/294, T. 15.2.2018 <http://www.kazanci.com> (Erişim Tarihi: 11.06.2019). Bu konuda ayrıca bkz. Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E. 2018/588, K. 2018/718, T. 2.3.2018; Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E. 2016/2365, K. 2016/5345, T. 26.10.2016: *“Yerleşik içtihatlarda silahlı terör örgütüne silah ve finansman sağlama haricinde örgütün hiyerarşik yapısına dahil olmamakla birlikte, örgüte veya örgüt üyelerine bilerek ve isteyerek yapılan her türlü yardımın terör örgütüne yardım kapsamında kaldığı belirtilerek; örnek olarak barınma, nakletme, istihbari bilgi sağlama, örgüt üyelerinin araştırılması, yakalanmasını engellemeye yönelik imkan sağlama halleri sayılmıştır. Buna göre, “örgüt üyesinin kendisine teslim ettiği şifreli örgütsel dokümanları çantasında muhafaza ederek kuryelik yapmak”, “toplantılar düzenleyerek silahlı örgütün propagandasını yapmak”, “hükümlüler ile irtibata geçerek mont ve ayakkabılardan oluşan malzemelerin silahlı terör örgütüne ulaştırılmasını sağlamak”, “örgüte eleman temin etmeye yardım etmek eylemlerinin silahlı terör örgütüne yardım niteliğinde oldukları kabul edilmektedir (Yargıtay 9. CD. ’sinin 06.07.2009 gün ve 2009/779 E. - 2009/7936 K; 16.07.2009 gün ve 2008/21670 E. Karar No: 2009/8561 K; 01.07.2009 gün ve 2008/21593 E. 2009/7935 K; 05.04.2011 gün ve 2009/7986 E. 2011/2088 K; 19.12.2011 gün ve 2009/20949 E. 2011/30216 K. sayılı kararları)”* <http://www.kazanci.com> (Erişim Tarihi: 11.06.2019). Ayrıca bkz. Şen – Eryıldız, s. 200. Yazarlar, terör örgütüne ait bankaya para yatırılmasının daha ağır cezayı gerektirdiği için 220/7 kapsamında cezalandırılması gerektiğini ifade etmekte; plan, proje ve sair destek verilip de, mali kaynak içermeyen ve örgüte mali destek sağlasa bile 6415 sayılı Kanun’un 3. ve 4. maddelerine göre özel kast bulunmayan yardımlar 220/7 kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini ileri sürmektedir. Ancak söz konusu iki suçun aynı anda oluşması mümkün görülmemekle birlikte, aynı zamanda yalnızca terör eylemlerinde kullanılmak üzere sağlanan destekler değil, örgütün varlığını sürdürmesi için sağlanan destekler de terörizmin finansmanı kapsamında görüleceğinden kanaatimizce bu görüş isabetli değildir.

¹³¹ TCK m. 220/7 bakımından yardım etme fiilinin yalnızca maddi nitelikte yardımları mı kapsadığı, manevi nitelikteki yardımların da bu madde kapsamında değerlendirilmesi gerektiği konusu doktrinde tartışmalıdır. Bkz. Şen – Eryıldız, s. 212 vd. Yazarlar, yardımın maddi nitelikte olabileceği gibi manevi nitelikte de olabileceğini ileri sürmektedir. Şen – Eryıldız, s. 214. Bununla birlikte, TCK m. 220/7’ye ilişkin AİHM tarafından Türkiye aleyhine verilen ihlal kararı da göz önünde bulundurulduğunda, maddenin öngörülebilir şekilde yorumlanması gerektiği dikkate alınmalı ve örgüte somut katkı sunma gibi bir kriter getirilmelidir. Yardım somut bir suça yönelikse, manevi yardım hallerinde ilgili suça ilişkin olarak genel iştirak kurallarına gidilmesi daha doğru olacaktır.

yardım etme suçu ile karıştırıldığı görülmektedir¹³². FATF, terör örgütüne veya teröriste sağlanan yardımın hangi madde kapsamında cezalandırılacağını belirlerken yardımın finansal özelliğinin bulunup bulunmadığını dikkate almaktadır¹³³. Bu çerçevede ekonomik nitelikte bir değer taşımayan yardımlar terörizmin finansmanı suçu kapsamında değerlendirilemeyecektir. O halde failin terör örgütüne personel temin etmesi finansal nitelik taşımadığından TCK m. 220/7’de düzenlenen örgüte yardım suçu kapsamında ele alınacaktır¹³⁴. Yargıtay’ın istikrar kazanan uygulamalarına göre, örgüt mensuplarının geçici olarak barındırılması¹³⁵, evde yemek ikram edilmesi, örgütün verdiği para ile ihtiyaç listesindeki malzemelerin temin edilmesi¹³⁶ gibi eylemler fon sağlama kapsamında değerlendirilmeyip TCK’nın 314. maddesinin üçüncü ve 220. maddesinin yedinci fıkraları delaletiyle uygulanacak olan ve TCK’nın 314. maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen silahlı terör örgütüne yardım suçu

¹³² Bazı kararlarda, mahkemenin gerekçeli karar başlığının suç kısmında örgüte bilerek ve isteyerek yardım ile terörizmin finansmanının karıştırıldığı, bunun düzelterek onama konusu yapıldığı görülmektedir. Örnek olarak bkz. Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E. 2017/1731, K. 2017/4952, T. 12.9.2017 <http://www.kazanci.com> (Erişim Tarihi: 11.06.2019).

¹³³ Gödekli, s. 333.

¹³⁴ Gödekli, s. 310, 332.

¹³⁵ Yargıtay 9. Ceza Dairesi, E. 2014/5009, K. 2014/8262, T. 17.2.2014: “*Örgütün hiyerarşik yapısı içinde yer aldığı belirlenemeyen sanığın örgütün kırsalında iken eylem yapmak amacıyla ... iline gelen örgüt mensubu olan kardeşi ...’yi evinde barındırmaktan ibaret eyleminin bir bütün halinde silahlı terör örgütüne yardım suçunu oluşturacağı, hukuki durumunun buna göre takdir ve tayini gerektiği gözetilmeden suç vasfında yanılıya düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması...*”; Yargıtay 9. Ceza Dairesi, E. 2009/12787, K. 2009/11005, T. 02.11.2009: “*Sanığın kolluk ve sorgu beyanı, sanıklar K3 ve K2’in aşama beyanları ve tüm dosya kapsamından, terör örgütü üyesi olan Sanık K3’in hal ve sıfatını bilerek, evinde barındırmak, çarşıdan kendi parası ile elbise alarak giydirmek, tedavisi ile ilgilenmek ve ev telefonundan görüşme yapmasını sağlamak suretiyle örgüte bilerek ve isteyerek yardım suçunu işlediği sübut bulunduğu gözetilmeden, mahkûmiyeti yerine yazılı gerekçelerle beraatine karar verilmesi ...*” <http://www.kazanci.com> (Erişim Tarihi: 11.06.2019).

¹³⁶ Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E. 2017/1249, K. 2017/4166, T. 25.5.2017: “*1-Tunceli ilinde terör örgütü üyelerinin ölü olarak ele geçirilmesi sonrasında, örgüt üyelerinin kullandıkları sığınaklarda jeneratör ile örgüt dokümanlarının ele geçirildiği, bu dokümanlardan birinde; “Jeneratör 1.250” notunun yazılı olduğu, diğer dokümanlarda ise örgütün kış üstlenmesine yönelik olduğu anlaşılan harcama kayıtlarının yer aldığı anlaşılan karşısında; sanığın bedeli örgütçe karşılanan jeneratörü satın alıp kırsala teslim etmek şeklindeki eyleminin silahlı terör örgütüne yardım suçunu oluşturacağı, hukuki durumunun buna göre takdir ve tayini gerektiği gözetilmeden suç vasfında yanılıya düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması...*” <https://www.lexpera.com.tr> (Erişim Tarihi: 11.06.2019).

kapsamındadır¹³⁷. TCK m. 220/7 yardım etmek fiili dışında bir kritere yer vermediğinden suç tanımının yeterli açıklıkta yapılmadığını ifade etmek gerekir. Nitekim AİHM tarafından Türkiye aleyhine verilen İmret (2) kararında TCK m.220/7'nin öngörülebilir olmadığından kanun ölçütünü karşılamadığı dile getirilmiş ve kanunilik ilkesinin ihlal edildiğine karar vermiştir¹³⁸.

Para ile birlikte ekonomik değeri olan her şey fon kapsamında değerlendirilmektedir¹³⁹. Yargıtay; paradan¹⁴⁰ başka erzak ve yaşam

¹³⁷ Bkz. Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E. 2017/692, K. 2018/41, T. 13.2.2018. <https://karararama.yargitay.gov.tr> (Erişim Tarihi: 11.06.2019).

¹³⁸ Detaylı bilgi için bkz. Akyürek, s. 1 vd. İmret v. Türkiye (no. 2), Başvuru no. 57316/10, Karar Tarihi: 10.07.2018. Ayrıca AİHM, daha önce benzer bir değerlendirmeyi Işıkkırık v. Türkiye kararında TCK'nin 220. maddesinin 6. fıkrası için yapmış ve cenazeye katılan ve burada zafer işareti yaparak slogan atan bir kişiye 6 yıl 3 ay hapis cezası verilmesinin öngörülebilir olmadığına karar vermiştir. Işıkkırık v. Türkiye, Başvuru no. 41226/09, Karar tarihi: 14.11.2017.

¹³⁹ Özgenç, Suç Örgütleri, s. 236.

¹⁴⁰ Yargıtay 9. Ceza Dairesi, E. 2013/14402, K. 2014/1214, T. 3.2.2014: "... sanık ...'in sanık ...'ya molotof yapımında kullanılması için benzin almak üzere para vermektan ibaret eyleminin suç tarihinde yürürlükte bulunan 3713 sayılı Kanunun 8/1 ve hüküm tarihinden sonra yürürlüğe giren 6415 sayılı Kanunun 4. maddelerinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçunu oluşturacağı gözetilerek ..."; Yargıtay 9. Ceza Dairesi, E. 2013/14182, K. 2014/1624, T. 17.2.2014: "Sansasyonel eylem yapmak amacıyla ihtiyaç duyulan malzemelerin alımı için Cudi (K) ... bilgisi dahilinde ... tarafından gönderilen 1000 TL paranın PTT şubesinden ... tarafından çekilerek eylemlerde kullanılmak üzere sanık ...'a verilmesi şeklinde gerçekleşen olayda sanıkların eylemlerinin suç tarihinde yürürlükte bulunan 3713 sayılı Kanunun 8/1 ve hüküm tarihinden sonra yürürlüğe giren 6415 sayılı Kanunun 4. maddelerinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçunu oluşturacağı gözetilerek..."; Yargıtay 9. Ceza Dairesi, E. 2014/5009, K. 2014/8262, T. 17.2.2014: "Sanığın örgüt adına gerçekleştirilecek olan bombalı eylemde kullanılacak aracın satın alınması amacıyla para vermesi şeklindeki eyleminin suç tarihinde yürürlükte bulunan 3713 sayılı Kanunun 8/1 ve hüküm tarihinden önce yürürlüğe giren 6415 sayılı Kanunun 4. maddelerinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçunu oluşturacağı gözetilerek ..."; Yargıtay 9. Ceza Dairesi, E. 2013/15389, K. 2014/10370, T. 17.10.2014: "El Kaide silahlı terör örgütünün hiyerarşik yapısına dahil olmadan örgüte finansman temin ettiği ve eleman gönderdiği kabul edilen sanığın, bankalar aracılığıyla örgüte yapmış olduğu para transferleri ilgili kurumlardan araştırılıp paraların terör örgütüne veya örgüt üyelerine gönderildiğinin tespiti halinde, eyleminin suç tarihinde yürürlükte bulunan 3713 sayılı Kanunun 8/1 ve hüküm tarihinden sonra yürürlüğe giren 6415 sayılı Kanunun 4. maddelerinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçunu oluşturacağı gözetilerek ... ve uygulanması suretiyle belirlenmesi gerektiği, sanığın terör suçlarının işlenmesinde kullanılacağını bilerek finansman temin ettiğine dair yeterli delil elde edilememesi halinde ise; dosya kapsamı ile kanıtlanan, örgütsel bir organizasyon olmaksızın terör örgütüne eleman gönderme eyleminin silahlı terör örgütüne yardım suçunu oluşturacağı

malzemelerinin¹⁴¹, giyim malzemelerinin¹⁴², dizüstü bilgisayar ve fotoğraf makinası¹⁴³ gibi değerlerin temin edilmesini terörizmin finansmanı

gözetilip...”; Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E. 2017/2280, K. 2017/5548, T. 28.11.2017: “Oluşa, iletişimin tespiti tutanaklarına, tape kayıtlarına, öldüğü anlaşılan ...’ın anlatımlarına ve dosya kapsamına göre; silahlı terör örgütü ile organik bağ kurduğuna ve örgütün hiyerarşik yapısına dahil olduğuna dair yeterli delil bulunmayan ancak farklı zamanlarda 30.000 Dolar, 60.000 TL, 50.000 TL ve 40.000 TL parayı PKK/KCK silahlı terör örgütüne verdiği anlaşılan sanığın eyleminin, 6415 sayılı Kanununun 4. maddesinde düzenlenen silahlı terör örgütüne finansman sağlamak suçunu oluşturduğu gözetilmeden sanığın atılı suçtan mahkumiyeti yerine delillerin değerlendirilmesinde yanlıya düşülerek yazılı şekilde beraatine karar verilmesi...” Kararlar için bkz. <http://www.kazanci.com> (Erişim Tarihi: 11.06.2019).

¹⁴¹ Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E. 2015/6515, K. 2016/5787, T. 10.11.2016: “1-Sanığın kırsalda faaliyet gösteren silahlı terör örgütü PKK mensuplarına değeri para ile temsil edilebilen giyim eşyası, tüp, pil, çadır brandası, bıçak, jilet, yiyecek gibi yaşam malzemesi vermek ve temin etmek suretiyle fon sağladığının anlaşılması karşısında, silahlı terör örgütünün hiyerarşik yapısına dahil olmadan örgüte finansman temin etmesi şeklindeki eyleminin, suç tarihinde yürürlükte bulunan 3713 sayılı Kanununun 8/1 ve hüküm tarihinden sonra yürürlüğe giren 6415 sayılı Kanununun 4.maddelerinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçunu oluşturacağı gözetilerek...”; Yargıtay 9. Ceza Dairesi, E. 2013/9917, K. 2014/342, T. 14.1.2014: “... tüm dosya kapsamına göre, sanıkların kırsalda faaliyet gösteren silahlı terör örgütü mensuplarına erzak ve yaşam malzemesi temin etmek biçimindeki eylemlerinin, suç tarihinde yürürlükte bulunan 3713 sayılı Kanununun 8/1 ve hüküm tarihinden sonra yürürlüğe giren 6415 sayılı Kanununun 4. Maddelerinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçunu oluşturacağı gözetilerek...”; Yargıtay 9. Ceza Dairesi, E. 2013/15837, K. 2014/3254, T. 24.3.2014: “Sanıkların 2009 yılı ve öncesinde kırsalda faaliyet gösteren silahlı terör örgütü mensuplarına değeri para ile temsil edilebilen erzak ve yaşam malzemesi temin etmek ve parasal yardımda bulunmak biçimindeki dosya kapsamına uygun şekilde iddia ve kabul edilen eylemlerinin, suç tarihinde yürürlükte bulunan 3713 sayılı Kanununun 8/1, hüküm tarihinden sonra yürürlüğe giren 6415 sayılı Kanununun 4. maddelerinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçunu oluşturacağı gözetilerek...”; Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E. 2015/8581, K. 2016/5700, T. 15.11.2016: “... sanıkların kırsalda faaliyet gösteren silahlı terör örgütü mensuplarına erzak ve para vermekten ibaret eylemlerinin suç tarihinde yürürlükte bulunan 3713 sayılı Kanununun 8/1 ve hüküm tarihinden önce yürürlüğe giren 6415 sayılı Kanununun 4. maddelerinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçunu oluşturacağı nazara alınarak...” Kararlar için bkz. <https://www.lexpera.com.tr> (Erişim Tarihi: 11.06.2019).

¹⁴² Yargıtay 9. Ceza Dairesi, E. 2013/16229, K. 2014/9723, T. 26.9.2014: “...1-Sanığın terör örgütüne değeri para ile temsil edilebilen giyim malzemelerini temin etme şeklinde sübuta eren eyleminin, terör örgütüne yardım suçunu oluşturmayıp, suç tarihinde yürürlükte bulunan 3713 sayılı Kanununun 8/1, hüküm tarihinden sonra yürürlüğe giren 6415 sayılı Kanununun 4. maddelerinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçunu oluşturacağı gözetilerek...” <http://www.kazanci.com> (Erişim Tarihi: 11.06.2019).

¹⁴³ Yargıtay 9. Ceza Dairesi, E. 2014/5464, K. 2014/12447, T. 22.12.2014: “...yine sanık 'un örgüt faaliyetlerinde kullanılmak üzere yurt dışında kendisine verilen dizüstü bilgisayar YÜHFD Cilt: XVII Özel Sayı (2020)

kapsamında değerlendirmektedir. Yargıtay Ceza Genel Kurulu da yiyecek, giyecek ve yaşam malzemelerinin örgüte temininin örgüte yardım suçunu mu yoksa terörizmin finansmanı suçunu mu oluşturduğuna ilişkin uyuşmazlıkta söz konusu değerleri fon kapsamında olduğunu ve terörizmin finansmanı suçunun oluştuğunu kabul etmiştir¹⁴⁴. Söz konusu karar uyarınca, “bir teröriste veya terör örgütüne yapılan bu nitelikte yardımlar, devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü cebri yöntemlerle bozmayı amaçlayan, bu amaç doğrultusunda bombalama, kasten öldürme, ağır yaralama gibi suçlar işleyen terör örgütü mensuplarının faaliyetlerini idame ettirmelerine, bu şekilde mevcudiyetini devam ettiren terör örgütünün de eylem kapasitesini yükseltmesine katkı sağlamaktadır”¹⁴⁵. Nitekim bu

ve fotoğraf makinasını ...'ye getirerek örgüt üyesi olan 'a vermesi ve örgüt tarafından hesabına yurt dışından 03.02.2011 tarihinde gönderilen 706.07 EURO, ayrıca 2011 yılının Mart ayında gönderilen 1000 EURO'yu hesabından çekip örgüt üyeleri olan ve 'ya vermesi şeklinde sübuta eren eylemlerinin terörizmin finansmanına iştirak suçunu oluşturacağı gözetilerek...” <http://www.kazanci.com> (Erişim Tarihi: 11.06.2019).

¹⁴⁴ Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E. 2017/692, K. 2018/41, T. 13.2.2018: “PKK silahlı terör örgütünün varlığını koruması, 6415 sayılı Kanun'un 3. maddesinde fon sağlanması veya toplanması yasaklanan fiilleri gerçekleştirebilmesi ve bu husustaki örgütsel faaliyetlerini sürdürülebilmesi amaçlarına uygun olarak, örgütün kırsalda faaliyet gösteren mensuplarına, sanıklardan ...'nin 2009 yılı bahar aylarında iki kez ekme ile diğer erzak ve yaşam malzemesi, sanık ...'ın 2009 yılı Mayıs ayında un, tereyağı, şeker, çay ve ekme, 2010 yılı Nisan ayında on kg un, 3-4 kg peynir, dört kg bulgur ve deterjan gibi erzak ve yaşam malzemesi, sanık ...'ün de 2009 yılına kadar yiyecek, koyun, kitap ile iki adet dijital kamera ve 3.000 TL temin ettiği olayda; sanıklar tarafından temin edilen para ve diğer eşyanın niteliği itibarıyla 6415 sayılı Kanun'un 2. maddesinin (c) bendinde tanımlanan "fon" kapsamında olduğu, dolayısıyla sanıkların terör örgütü mensuplarına fon sağlamaları şeklinde gerçekleşen eylemlerinin, aynı Kanun'un 4. maddesinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçunu oluşturduğunun kabulü gerekmektedir.” <http://www.kazanci.com> (Erişim Tarihi: 11.06.2019).

¹⁴⁵ Bazı Ceza Genel Kurulu üyeleri ise “örgüt üyesi olmamakla birlikte, örgüte ve örgüt üyelerine bilerek ve isteyerek yapılan **kısa süreli ve günlük yiyecek ve yaşam malzemesi sağlanması, barınma, nakletme, istihbari bilgi sağlama** gibi eylemler 5237 sayılı TCK'nun 314/3-2, 220/7. maddeleri kapsamında zaten cezalandırılmaktadır. 6415 sayılı Kanundaki düzenleme, terör örgütlerine silah ve finansman sağlamak suretiyle yardım suçunun, 5237 sayılı TCK'nun 314/3-2, 220/7. maddelerindeki terör örgütlerine yardım suçunun özel bir düzenleniş şekli olup; 5237 sayılı TCK'daki düzenlemeden farklı olarak **örgütün devamlılığını sağlamak amacıyla daha organize, düzenli, süreklilik arzedecek şekilde örgüt ile hiyerarşik bağ kurulmadan, belirli bir organizasyon dahilinde ulusal veya uluslararası boyutta yapılan yardım eylemlerinin cezalandırılması** amaçlanmıştır. Yukarıda yapılan açıklamalar karşısında somut olaya gelecek olursak, sanıklar ... ve ...'nin PKK terör örgütü üyelerine yiyecek ve yaşam malzemesi sağlama, sanık ...'ün de örgüt tarafından kesilen ceza nedeniyle 3.000 Lira ve örgüt mensuplarına 200 Lira vermektен

değerlerin temini ile terör örgütleri güçlenerek eylem yapma kabiliyetlerini arttırmaktadır. Somut olayda TCK m. 220/7 uyarınca terör örgütüne yardım etme olarak değerlendirilen eylemlerin terörizmin finansmanı suçunu oluşturup oluşturmadığı tespit edilmelidir¹⁴⁶.

ibaret eylemlerinin, üye olmamakla birlikte örgüte bilerek ve isteyerek yardım suçunu oluşturduğu...” gerekçesiyle karşı oy görüşü ileri sürmüşlerdir.

¹⁴⁶ Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E. 2015/5503, K. 2017/3893, T. 10.5.2017: “Sanık ...'a ait dekontların 03.02.2012 tarihli operasyonda tespit edilen terör örgütüne ait sığınakta ele geçirildiğinin anlaşılması karşısında, sanığa ait hesap hareketlerinin ilgili bankalardan araştırılarak, sanığın para alışverişi yaptığı hesapların kime ait olduğu, söz konusu para transferlerinin kaynak ve amacı tespit edilerek, örgüt mensuplarına lojistik yardım dışında finans desteğinde de bulunduğu kabul edilen sanığın eylemlerinin suç tarihinde yürürlükte bulunan 3713 sayılı Kanunun 8/1 ve hüküm tarihinden önce yürürlüğe giren 6415 sayılı Kanunun 4. maddesinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçunu oluşturup oluşturmayacağı tartışılması gerektiği gözetilmeyerek eksik araştırma sonucu suç vasfında hataya düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması...”; Gaziantep BAM, 3. CD., E. 2017/113 K. 2017/252 T. 22.2.2017: “Mahkemece sanığın kişileri fetö silahlı terör örgütünün yayın organlarından olan sızıntı dergisine abone yapmak, esnaf ve ailelerden fitre ve zekat adı altında para toplamak, kurban adı altında para almak suretiyle çalıştığı, bu şekilde sanığın esnaftan 10-15 TL toplayarak Suriyeli mültecilere yardım ettiğine, gıda maddesi veya sarf malzemesi olarak suriyelilere dağıttığına, fetö adına himmet adı altında her hangi bir para toplamadığına, bu örgütle de her hangi bir alakası olmadığına yönelik savunmalarına itibar edilmeyerek sanığın örgüte bilerek ve isteyerek yardım etme suçundan mahkumiyetine karar verildiği görülmüş ise de; 15/07/2016 tarihinde yapılan darbe girişimi sonrası sanık hakkında fetö silahlı terör örgütü ile ilgili bir soruşturma yapıp yapılmadığı hususunun araştırılmadığı, sanığın örgüte yakınlığı ile bilinen bankasya isimli F1 bankasında hesabının ve hesap hareketlerinin özellikle 17/25 Aralık sürecinden sonrasının incelenmediği ve ayrıca sanığın varsa diğer bankalardan hesaplarının araştırılıp hesap hareketlerinin tespit edilmediği, sanığın topladığı bu yardımları kime ne şekilde aktardığının tam anlamıyla açıklanmadığı, sanığın yardım ettiği kişilerin öğrenciler mi yoksa yardıma muhtaç kişiler mi olduğu konusunda gerektiğinde bu kişileri göstermesi için imkan tanınması gerektiği, sızıntı dergisinin 26/07/2016 tarihli KHK ile kapatıldığı, ancak abonelik kayıtlarının mutlaka olacağı, tanık K1'nin gerçekten abone kaydı bulunup bulunmadığının araştırılmadığı, eylemin 6415 sayılı Terörizmin finansmanının önlenmesi hakkında kanunun 3 ve 4. Maddeleri kapsamında hiç değerlendirilmediği bu şekilde deliller tam olarak toplanmadan yasal olmayan ve yetersiz gerekçe ile CMK'nın 230. Maddesine aykırı olarak hüküm kurulduğunda İstinaf başvurusunda bulunan sanığın istinaf itirazları bu nedenle yerinde görüldüğünden, CMK'nın 289/1-g, 280/1-b maddeleri uyarınca HÜKMÜN BOZULMASINA,” Kararlar için bkz. <https://www.lexpera.com.tr> (Erişim Tarihi: 11.06.2019).

YÜHFD Cilt: XVII Özel Sayı (2020)

d) Hareket

aa) Genel Olarak

Terörizmin finansmanı suçunun hareketleri BM Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme'nin 2. maddesi ile uyumlu şekilde düzenlenmiştir. Terörizmin finansmanı suçu fon sağlamak veya fon toplamak şeklinde iki ayrı hareketle işlenebilmektedir. Fonun kullanılması, kullanılabilir hale getirilmesi, dönüştürülmesi, gizlenmesi, üretilmesi, tüketilmesi gibi hareketler terörizmin finansmanı suçunun kanuni tanımında yer almamaktadır. O halde fon üzerinde gerçekleştirilen başka bir fiille terörizmin finansmanı suçunun işlenmesi mümkün görünmemektedir¹⁴⁷. Bununla birlikte, karşılaştırmalı hukukta fon sağlamak ve fon toplamak dışında başka bazı hareketlerin de terörizmin finansmanı kapsamında düzenlendiği ve böylece suçla etkin mücadeleyi sağlayacak araçları temin etme amacıyla konuya yaklaşıldığı ifade edilmektedir¹⁴⁸. Belirtmek gerekir ki, yalnızca terör örgütlerine fon sağlanması veya toplanması değil, teröristlere fon sağlanması ve toplanması da suç kapsamındadır¹⁴⁹.

Fonun bir suçun işlenmesinde kullanılmış olması şartının aranmayacağına ilişkin 2. fıkra hükmü gereğince fonun kullanılması suç kapsamında bulunmamaktadır. Ancak sağlanmış veya toplanmış olan fonları terör eylemlerinin işlenmesinde kullanan kişi, işlediği terör suçundan dolayı sorumlu olacaktır¹⁵⁰.

Terörizmin finansmanı suçu seçimlik hareketlidir¹⁵¹. 4. maddenin metninde seçimlik hareketlere yer verilmiş ve bu seçimlik hareketlerden birinin gerçekleşmesi, suçun oluşması yönünden yeterli görülmüştür. Her iki seçimlik hareketin aynı konu üzerinde icrası, suçun teklifiğini etkilememekle birlikte, hâkim somut olayın özelliğine göre, cezayı tayin ederken TCK m. 61 uyarınca bu hususu dikkate alacaktır.

¹⁴⁷ Gödekli, s. 294.

¹⁴⁸ Yenidünya – Değirmenci, s. 1287-1288; benzer yönde bkz. Gödekli, s. 294.

¹⁴⁹ Mali Eylem Görev Gücü (FATF), TMK m. 8 yürürlükte iken Türkiye'ye ilişkin değerlendirme raporunda, düzenlemenin terör örgütü ve üyelerini de kapsayacak şekilde genişletilmesi tavsiyesinde bulunmuş olup 6415 sayılı Kanun'un 4. maddesi ile bu tavsiye ile uyumlu bir düzenleme getirildiğini söylemek mümkündür. Bkz. Gödekli, s. 295.

¹⁵⁰ Gödekli, s. 310; Şen – Eryıldız, s. 410.

¹⁵¹ Gödekli, s. 292; Çetin, s. 143. Yıldırım, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu, s. 93; Bodur – Özkul, s. 206.

Hareketin önemine göre yapılan tasnif bakımından suç, hareket şekli tipte belirtilmiş olduğundan bağlı hareketli bir suçtur¹⁵². Terörizmin finansmanı ancak fon sağlanması veya fon toplanması yoluyla gerçekleştirilebilecektir.

Terörizmin finansmanı suçu, fon sağlama veya toplama hareketlerinin icrasıyla tamamlanmaktadır. Hareketten ayrı bir neticenin varlığı aranmaz, bu sebeple sırf hareket suçudur (neticesi harekete bitişik suç)¹⁵³. Nitekim 4. maddenin 2. fıkrasında terörizmin finansmanı suçuna göre ceza verilebilmesi için fonun bir suçun işlenmesinde kullanılmış olması şartı aranmayacağı da açıkça hüküm altına alınmıştır. Fonun terör eylemlerinin gerçekleştirilmesinde tümüyle veya kısmen kullanılması amacıyla veya kullanılacağını bilerek ve isteyerek sağlanmış veya toplanmış olması yeterli görülmüştür. O halde sağlanan fonun para olması durumunda para verildiği anda, taşınır ise zilyetliğin devrildiği anda, taşınmaz ise tapuda devri gerçekleştiği anda suç tamamlanmış olacaktır¹⁵⁴.

Suç genel teorisine bakıldığında, iştirak bakımından dahi doğrudan failin icra hareketlerine başlaması gerekmektedir. Türk Ceza Kanunu, kural olarak, hazırlık hareketlerini cezalandırmamaktadır¹⁵⁵. Ancak belirli amaçlara yönelik hazırlık hareketlerinin özel suç tipi olarak düzenlendiği haller de bulunmaktadır¹⁵⁶. Bu bakımdan 4. maddenin 2. fıkra düzenlemesi göz önüne alındığında söz konusu suç ile hazırlık hareketlerinin cezalandırıldığı söylenebilecektir. Esasen terörizmin finansmanı fiili amaç suçlara yönelik hazırlık hareketi niteliğindedir. Bu madde ile hazırlık hareketlerinin suç olarak kabul edilmesinin amacı, toplum düzenine, toplum güvenliği ve barışına, bireylerin temel hak ve özgürlüklerine karşı ağır zarar tehlikesi yaratacak nitelikteki hareketlerin cezalandırılmasını sağlamaktır. İşlenmesi amaçlanan terör suçları açısından hazırlık hareketi niteliğinde

¹⁵² Gödekli, s. 294; Çetin, s. 142-143. Yıldırım, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu, s. 93; Bodur – Özkul, s. 206.

¹⁵³ Gödekli, s. 298; Çetin, s. 144; Yıldırım, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu, s. 93; Bodur – Özkul, s. 206.

¹⁵⁴ Çetin, s. 144.

¹⁵⁵ Zafer, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 443; Nur Centel, Hamide Zafer, Özlem Çakmut, Türk Ceza Hukukuna Giriş, 10. Bası, Beta, İstanbul, 2017, s. 457; Özgenç, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 482; Demirbaş, s. 463; Hakan Hakeri, Ceza Hukuku, 21. Baskı, Adalet, Ankara, 2017, s. 503.

¹⁵⁶ Örneğin, suç işlemek amacıyla örgütlenme suçunun düzenlendiği 5237 sayılı TCK'nın 220. maddesinde hazırlık hareketleri özel suç tipi olarak kabul edilmiştir. Bkz. Vesile Sonay Evik, "Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçu", Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C:19, S:2, İstanbul, 2013, s. 672.

olan teröriste veya terör örgütüne fon sağlama veya toplama fiilleri ilgili madde ile ayrı suç olarak tanımlanmaktadır. Terörizmin finansmanı suçu amaç suçlardan bağımsız olarak yaptırıma bağlanan bir suç olup maddede düzenlenen hareketlerin yapılması halinde amaç suça teşebbüs değil, tamamlanmış bir suç söz konusu olmaktadır. İfade etmek gerekir ki, 4. madde uyarınca belli bir fülle ilişkilendirilmeden dahi bir teröriste veya terör örgütlerine fon sağlama veya toplama cezalandırılmakta olup böylece terör eylemlerinden bağımsız olarak bu suçun cezalandırılacağı hüküm altına alınmıştır. Bu bakımdan sağlanan veya toplanan fon ile bir terör eyleminin gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğinin araştırılmasına gerek bulunmamaktadır.

Terörizmin finansmanı suçu, hareketin şekli bakımından icrai bir suçtur¹⁵⁷. Fon sağlamak ve toplamak hareketleri yasak şeklinde ortaya çıkan normlarına aykırılık teşkil eden ve yasaklama kuralını bozan olumlu davranışlardır. Terörizmin finansmanı suçunun ihmal suretiyle icrai bir suç olarak işlenebileceği de ileri sürülmekte olup buna örnek olarak terör suçlarının işlenmesinde kullanılacak bir fonun varlığını öğrenen kolluk görevlisinin rüşvet aldığı için suçun işlenmesine seyirci kalması verilmektedir¹⁵⁸. İhmal suretiyle icrai suçlarda, icrai bir hareketle işlenebilen bir suçun ihmali bir hareketle gerçekleştirilmesi söz konusu olmaktadır¹⁵⁹. Bununla birlikte, icrai hareketle işlenen bir suçun ihmali hareketle de işlenebileceğinin kanunilik ilkesine uygun şekilde kanunda düzenlenmiş olması gerekmektedir¹⁶⁰. Mevzuatımızda yalnızca kural olarak icrai davranışla işlenebilen TCK m. 83 ve 88’de yer alan kasten öldürme ve kasten yaralamanın ihmali davranışla işlenebileceği düzenlenmiştir. Bu konuda kanunda açık bir düzenleme bulunmadığından ve belirli bir neticenin gerçekleşmesini önlemek bakımından kanun ile özel bir yükümlülük altında bulunmadığından yukarıda örnekteki kolluk görevlisinin suçu ihmal suretiyle icrai hareketle işlediğinden bahsedilemeyecektir.

Terörizmin finansmanı suçu, korunan hukuksal değerın somut olarak tehlikeye sokulması aranmadığı için soyut tehlike suçu şeklinde

¹⁵⁷ Gödeklı, s. 291; Yıldırım, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu, s. 93; Bodur – Özkul, s. 206.

¹⁵⁸ Yenidünya – Değirmenci, s. 1288; Yıldırım, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu, s. 93.

¹⁵⁹ Artuk – Gökçen – Alşahin – Çakır, s. 260.

¹⁶⁰ Artuk – Gökçen – Alşahin – Çakır, s. 263.

düzenlenmiştir¹⁶¹. Nitekim fon sağlama veya toplama hareketleri sonucunda bir zararın doğması şartı aranmamış olup maddenin 2. fıkrasında fonun bir suçun işlenmesinde kullanılmış olması şartı aranmayacağına hüküm altına alınmasıyla somut bir tehlikenin varlığı aranmadığı söylenebilecektir¹⁶².

Bazı ülke mevzuatlarında (örneğin Fransız Ceza Kanunu m. 421-5), terörizmin finansmanı suçu, teşebbüs durumunun da tamamlanmış suç gibi cezalandırıldığı bir kalkışma suçu¹⁶³ olarak düzenlenmekte olup Türk hukukunda ise böyle bir düzenleme bulunmamaktadır¹⁶⁴. Terörizmle etkin mücadele bakımından teşebbüs aşamasında kalan suçun tamamlanmış suç gibi cezalandırılacağına ilişkin bir hükme terörizmin finansmanı suçunun düzenlendiği maddede yer verilmesinin isabetli olacağı ifade edilmektedir¹⁶⁵.

Terörizmin finansmanı suçunu ani suç olarak kabul etmek gerekir¹⁶⁶. Fonun sağlanması veya toplanması hareketleri açısından bir süreklilik aranmamaktadır. Terörizmin finansmanı suçu hareketin yapılmasıyla tamamlanmakta ve aynı anda bitmektedir. Bununla birlikte, suçun fon sağlanması bakımından ani bir suç olduğu, ancak toplama hareketi bakımından toplamının bir süre devam ederek temadi etmesinin de mümkün olduğu ifade edilmektedir¹⁶⁷.

Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme'nin 2. maddesinde “*doğrudan veya dolaylı olarak*” fon sağlamak veya toplamak ifadelerine açıkça yer verilmiş olmasına rağmen, Kanun'un 4. maddesinde böyle bir ibare yer almamaktadır¹⁶⁸. Bununla birlikte, doğrudan

¹⁶¹ Doktrinde bir görüş, suçu somut tehlike suçu olarak değerlendirmektedir. Şen – Eryıldız, s. 418.

¹⁶² Aynı yönde bkz. Gödekli, s. 297. Tehlike suçu olduğuna ilişkin bkz. Bodur – Özkul, s. 207.

¹⁶³ Genelde ceza kanunları suçun tamamlanmış halini göz önünde tutarak faili cezalandırmaktadır. Kalkışma suçlarında, teşebbüs durumu da tamamlanmış suçun yaptırımına tabi tutulmakta, suçun teşebbüs veya tamamlanmış şekli arasında yaptırım bakımından fark bulunmamaktadır. Artuk – Gökçen – Alşahin – Çakır, s. 274.

¹⁶⁴ Gödekli, s. 299. Konuya ilişkin olarak Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme'nin 2. maddesinin 4. fıkrasında “*İşbu maddenin 1 inci paragrafında yer alan suçların herhangi birini işlemeye teşebbüs eden herhangi bir kişi de suç işlemiş sayılır.*” hükmü yer almakta olup mevcut iç hukuk düzenlemesinin Sözleşme hükmü ile uyumlu hale getirilmesi isabetli olacaktır.

¹⁶⁵ Gödekli, s. 299-300, 324.

¹⁶⁶ Gödekli, s. 298.

¹⁶⁷ Çetin, s. 145.

¹⁶⁸ Söz konusu ibare Kanun Tasarısı'nda yer almasına karşılık Komisyon'da Kanun'un kapsamını genişleteceği ve nesnel kararlardan uzaklaşabileceği gerekçesiyle metinden *YÜHFD Cilt: XVII Özel Sayı (2020)*

veya dolaylı olarak fon sağlanması veya toplanması mümkün olduğu ve bir kişinin dolaylı olarak, örneğin aracı kullanarak teröriste veya terör örgütüne fon sağlaması durumunda ise iştirak hükümlerinin gündeme geleceği ifade edilmektedir¹⁶⁹. Yine terör eylemini gerçekleştirmek üzere yola çıkan bir teröriste yolculuk için para verilmesi örneğinde olduğu gibi dolaylı desteklerin suç kapsamında değerlendirilip değerlendirilmeyeceği konusunda; kanun metninde yer alan fon sağlama ve toplama fiillerinin maddede belirtilen, *terör eylemlerinin gerçekleştirilmesinde* kullanılması amacıyla veya kullanılacağını bilerek ve isteyerek ifadesi göz önünde bulundurulmak suretiyle bir çözüme ulaşılabilecektir. Bu noktada genişletici yorum kapsamında bu tür desteklerin madde kapsamında sayılmasına imkân verilebileceği ancak TCK'nın 2/3 maddesinde yer alan "*Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz. Suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz.*" hükmünün de gözden kaçırılmaması gerektiğini ifade etmek doğru olacaktır¹⁷⁰.

bb) Fon Sağlamak

Fon sağlamak, terörizmin finansmanında kullanılacak fonun temin edilmesine yönelik her türlü faaliyeti kapsamaktadır¹⁷¹. Fon sağlamak, failin kendi malvarlığından veya başkasının malvarlığından bir fon sayılabilecek ekonomik bir değeri terör örgütüne aktarmasını ifade etmektedir¹⁷². Yine fon

çıkartılmış olup bu olması gereken hukuk açısından fon sağlama ve toplama fiillerini niteleyecek olan doğrudan ve dolaylı olarak ifadesinin hükme eklenmesinin isabetli olacağı ileri sürülmektedir. Bkz. Gödekli, s. 312-313.

¹⁶⁹ Yıldırım, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu, s. 95.

¹⁷⁰ Kocasakal, Terörizmin Finansmanı, s. 135.

¹⁷¹ Yenidünya – Değirmenci, s. 1288; Bodur – Özkul, s. 207.

¹⁷² Gödekli, s. 293; Yıldırım, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu, s. 97. Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E. 2015/1066, K. 2015/1243, T. 24.4.2015: "*Sanığın, PKK terör örgütünün denetiminde silah ticareti yaparak elde ettiği gelirin bir kısmını örgüte göndermek suretiyle fon sağladığının iletişim tespit tutanakları içeriğinden anlaşılması karşısında, silahlı terör örgütünün hiyerarşik yapısına dahil olmadan örgüte finansman temin etmesi şeklindeki eyleminin suç tarihinde yürürlükte bulunan 3713 sayılı Kanunun 8/1 ve hüküm tarihinden sonra yürürlüğe giren 6415 sayılı Kanunun 4. maddelerinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçunu oluşturacağı gözetilerek...*"; Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E. 2015/5452, K. 2016/1983, T. 14.3.2016: "*Sanığın,... terör örgütüne destek amaçlı çevresinde mali yardım toplayıp göndermek suretiyle fon sağladığının iletişim tespit tutanakları içeriğinden anlaşılması karşısında, silahlı terör örgütünün hiyerarşik yapısına dahil olmadan örgüte finansman temin etmesi şeklindeki eyleminin suç tarihinde yürürlükte bulunan 3713 sayılı Kanunun 8/1 ve hüküm tarihinden sonra yürürlüğe giren 6415 sayılı*

sağlamaktan anlaşılması gerekenin fon olarak belirtilen değerlerin bizzat fail tarafından yaratılması, yani fonun meydana gelmesinde bizzat kaynaklık etmek olduğu ifade edilmektedir¹⁷³. Nitekim bedeli örgüt tarafından karşılanan veya kim tarafından karşılandığı anlaşılamayan malzemeleri sağlamak fon sağlamak kapsamında kabul edilmeyip TCK m. 220/7 uyarınca örgüte yardım etme suçu olarak değerlendirilmektedir¹⁷⁴.

Fon sağlama fiilinin tamamlanabilmesi için, sağlanan fonun terör örgütünün veya teröristin egemenlik alanına geçmesi, fon üzerinde terör örgütünün veya teröristin tasarrufta bulunma imkânı elde etmesi gerekmektedir¹⁷⁵. Bu kapsamda terör örgütüne para veya failin üzerinde tasarrufta bulunabileceği taşınır veya taşınmazın bağışlanması, alacak hakkının devredilmesi, bağışlanması, kıymetli evrak teşkil eden bir senedin verilmesi fon sağlamak kapsamındadır¹⁷⁶. Bağış veya yardımlar para bağışı şeklinde yapılabileceği gibi; yiyecek, ilaç, araç-gereç sağlamak vb. şekilde

Kanununun 4. maddelerinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçunu oluşturacağı gözetilerek..."; Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E. 2017/2280, K. 2017/5548, T. 28.11.2017: *"Oluşa, iletişimin tespiti tutanaklarına, tape kayıtlarına, öldüğü anlaşılan ...'ın anlatımlarına ve dosya kapsamına göre; silahlı terör örgütü ile organik bağ kurduğuna ve örgütün hiyerarşik yapısına dahil olduğuna dair yeterli delil bulunmayan ancak farklı zamanlarda 30.000 Dolar, 60.000 TL, 50.000 TL ve 40.000 TL parayı PKK/KCK silahlı terör örgütüne verdiği anlaşılan sanığın eyleminin, 6415 sayılı Kanununun 4. maddesinde düzenlenen silahlı terör örgütüne finansman sağlamak suçunu oluşturduğu gözetilmeden sanığın atılı suçtan mahkumiyeti yerine delillerin değerlendirilmesinde yanılığa düşülerek yazılı şekilde beraatine karar verilmesi..."* Kararlar için bkz. <https://karararama.yargitay.gov.tr> (Erişim Tarihi: 11.06.2019).

¹⁷³ Çetin, s. 143.

¹⁷⁴ Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E. 2017/1249, K. 2017/4166, T. 25.5.2017: *"1-Tunceli ilinde terör örgütü üyelerinin ölü olarak ele geçirilmesi sonrasında, örgüt üyelerinin kullandıkları sığınaklarda jeneratör ile örgüt dokümanlarının ele geçirildiği, bu dokümanlardan birinde; "Jeneratör 1.250" notunun yazılı olduğu, diğer dokümanlarda ise örgütün kış üstlenmesine yönelik olduğu anlaşılan harcama kayıtlarının yer aldığına anlaşılmaması karşısında; sanığın bedeli örgütçe karşılanan jeneratörü satın alıp kırsala teslim etmek şeklindeki eyleminin silahlı terör örgütüne yardım suçunu oluşturacağı, hukuki durumunun buna göre takdir ve tayini gerektiği gözetilmeden suç vasfında yanılığa düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması..."*; Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E. 2017/2891, K. 2017/5768, T. 27.12.2017: *"Sanığın PKK silahlı terör örgütünün kırsal alanda yer alan üyelerine, sürekliliği saptanamayan ve bedeli kim tarafından karşılandığı anlaşılamayan gıda maddeleri götürmek şeklinde gerçekleşen eyleminin TCK'nın 220/7. maddesi delaletiyle 314/2. maddesi uyarınca örgüte yardım etme suçunu oluşturacağı gözetilmeden suç vasfının değerlendirilmesinde hataya düşülmek suretiyle yazılı şekilde karar verilmesi..."* Kararlar için bkz. <https://karararama.yargitay.gov.tr> (Erişim Tarihi: 11.06.2019).

¹⁷⁵ Özgenç, Suç Örgütleri, s. 237.

¹⁷⁶ Çetin, s. 143.

de yapılabilecektir. Yine, örneğin, bir terör eyleminde kullanılacak aracın satın alınması için para vermek fon sağlanmak fiilini teşkil eder.

Fonun sağlanma şekli önem taşımamaktadır¹⁷⁷. Fon yasal yollardan temin edilebileceği gibi, yasadışı faaliyetler yoluyla da temin edilebilecektir. Bu kapsamda uyuşturucu ticareti yoluyla elde edilen gelirin terör örgütüne aktarılması yasadışı yoldan; müteahhitlik işleri yaparak elde edilen gelirin örgüte aktarılması ise yasal yoldan fon sağlanmasına örnek olarak verilebilir¹⁷⁸.

cc) Fon Toplamak

Fon toplamak, terör eylemlerini finanse edecek fon olarak belirtilen değerlerin başkalarından, üçüncü kişilerden temin edilmesini ifade etmektedir¹⁷⁹. Başkalarından bu değerlerin alınması, kabul edilmesi ve bunların biriktirilmesi bu kapsamdadır¹⁸⁰. Failin burada fonları biriktirdikten sonra veya alır almaz terör örgütüne iletmesi söz konusu olmaktadır.

Fon toplama fiilinin tamamlanabilmesi için, fonun terör örgütünün veya teröriste verilmek, teslim edilmek üzere 3. kişiden temin edilmesi, toplayan failin egemenlik alanına geçmesi gerekmektedir. O halde fonun terör örgütü veya teröristin hâkimiyet alanına (tasarruf imkânının bulunması) girmesi, fon toplama fiilinin tamamlanması bakımından aranmamaktadır. Bu kapsamda failin topladığı bağışları terör örgütüne veya teröriste aktarmadan yakalanması durumunda teşebbüs söz konusu olmayacak, suç tamamlanmış olacaktır.

Toplama hareketi yönünden suçun mütemadi şekilde de işlenebileceği, toplanan fonun bir süre elde tutulması halinde fonun teslim alınması ile

¹⁷⁷ Yıldırım, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu, s. 97.

¹⁷⁸ Yenidünya – Değirmenci, s. 1288; Yıldırım, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu, s. 97.

¹⁷⁹ Yenidünya – Değirmenci, s. 1288; Bodur – Özkul, s. 20; Gödekli, s. 293; Çetin, s. 143; Yıldırım, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu, s. 98. Yargıtay 9. Ceza Dairesi, E. 2011/7052, K. 2013/7819, T. 20.5.2013: “İhbar, arama ve el koymada ele geçen seri numaralı bulunan 49 adet kapalı zarfların tasnifine dair tutanaklar, seri numaralı 82 adet kapalı olmayan zarf ve tanık Ş.K'nin beyanı ile tüm dosya kapsamı göz önüne alındığında, sanığın terör örgütüne finansal destek sağlamak amacıyla bilerek ve isteyerek fon toplama şeklinde sübuta eren eyleminin, terör örgütüne yardım suçunu oluşturmayı terör örgütüne yardım suçunu oluşturmayı, suç tarihinde yürürlükte bulunan 3713 sayılı Kanunun 8/1, hüküm tarihinden sonra yürürlüğe giren 6415 sayılı Kanunun 4. maddelerinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçunu oluşturacağı gözetilerek...” Karar için bkz. Bodur – Özkul, s. 209.

¹⁸⁰ Çetin, s. 143.

suçun oluşacağı, ancak failin zilyetliğinde bulunduğu sürece devam ettiği ileri sürülmektedir¹⁸¹. Ancak bu düşünce doğru değildir; fon 3. kişiden temin edilerek failin egemenlik alanına girdiği an suç tamamlanır ve biter, örgüte veya teröriste aktarılan kadar temadi etmez. Örneğin, failin farklı kişilerden bağış toplaması ve bu değerleri bir süre elinde tutarak örgüte aktarması durumunda, suçun mütemadi (kesintisiz) şekilde işlendiğinden bahsetmek mümkün değildir. Nitekim söz konusu değerleri temin etmesiyle fail, maddede sayılan terör eylemlerinin gerçekleştirilmesinde tümüyle veya kısmen kullanılması amacıyla veya kullanılacağını bilerek ve isteyerek fon toplanması hareketini gerçekleştirmiş olacaktır. Bununla birlikte, toplama hareketinin birden çok veya art arda gerçekleştirilmesi ihtimalleri suçların içtimalı çerçevesinde değerlendirilebilecektir.

Fail bakımından üçüncü kişilerin fonun terör örgütüne aktarılacağını bilip bilmemesi veya cebir veya tehdit altında vermesi önem taşımamaktadır¹⁸². Bu kapsamda kâr amacı gütmeyen dernek veya vakıflara bağış yapan kişiler gönüllü olarak veya duydukları korku nedeniyle para vermesi arasında fark bulunmamakta olup, ilgili bağışlar ile terör örgütüne mali kaynak sağlayan fail açısından toplama fiili gerçekleşmiş olacaktır. Nitekim bağışta bulunan kişiler çoğu zaman yapılan bağışların derneğin veya vakfın amaçları doğrultusunda kullanılacağını düşünmekte, terör örgütüne aktarılacağını bilmemekte olup bu kişilerin terörizmin finansmanı suçundan sorumluluğu söz konusu olmayacaktır. Bununla birlikte, terör örgütüne aktarılacağını bilerek ve isteyerek bağışta bulunulması ihtimalinde, bağışı yapan kişiler fon sağlamak; bağışı toplayanlar ise fon toplamak hareketlerini gerçekleştirmiş olacaktır¹⁸³.

Birtakım gazete, dergilerin satılması suretiyle elde edilen gelirler, düzenlenen konser gibi etkinlikler kapsamında bilet satışlarından elde edilen gelirler fon toplamaya diğer örneklerdir. Yine haraç adı altında kişilerden zorla para alınarak bunların örgüte aktarılması da fon toplamak kapsamındadır.

Fon toplama hareketinin fonun taşınması, nakledilmesini, bir yerden başka bir yer aktarılmasını da kapsar şekilde anlaşılması gerektiği ileri sürülmektedir¹⁸⁴. Buna karşın terörizmi finanse etmek amacıyla maddi değer taşıyan bir fonun nakledilmesi, sevk edilmesi gibi hareketlerle bu suçun

¹⁸¹ Çetin, s. 145.

¹⁸² Yenidünya – Değirmenci, s. 1288; Yıldırım, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu, s. 98.

¹⁸³ Yenidünya – Değirmenci, s. 1288.

¹⁸⁴ Çetin, s. 143.

işlenemeyeceği ifade edilmektedir¹⁸⁵. Bu kapsamda, yukarıda izah edildiği üzere, kanuni tipte belirtilen hareketler yalnızca sağlamak ve toplamak olarak belirtilmiş olup tipte belirtilmeyen hareketlerin suç kapsamında değerlendirmesi suçta ve cezada kanunilik ilkesinin geçerli olduğu ceza hukukunda kıyas yasağı ile kıyasa yol açacak şekilde geniş yorum yasağını (TCK m. 2/3) ihlal edecektir.

Yargıtay, fon toplanmasına yardım olmak amacıyla diğer örgüt üyeleri ile başka bir ile giden sanığın, örgüt adına fon toplama işlemini gerçekleştirememiş olması durumunda, eylemi silahlı örgüte yardım etme suçu kapsamında değerlendirmiştir¹⁸⁶.

2. Manevi Unsur

Terörizmin finansmanı suçunun manevi unsuru kasttır. Fail, terör eylemlerinin gerçekleştirilmesinde tümüyle veya kısmen kullanılması amacıyla veya kullanılacağını bilerek ve isteyerek teröriste veya terör örgütlerine fon sağlamalı veya toplamalıdır. Bu noktada söz konusu suçun manevi unsuru, Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme ve FATF'ın 2 numaralı Tavsiye kararı ile uyumlu görünmektedir. Suçun taksirli halinin suç oluşturmadığı açıktır. Bununla birlikte, fon sağlama veya toplama fiillerinin fail tarafından öngörülmesinin cezai alana taşınmasının, yani en azından bilinçli taksir ve olası kastla işlenmesi halinde de cezai sorumluluğun kabul edilmesinin yerinde olacağı ifade edilmektedir¹⁸⁷.

Kanunda kullanılacağını bilerek ve isteyerek ifadesine yer verilerek suçun oluşması bakımından doğrudan kast aranmaktadır¹⁸⁸. Ayrıca failin

¹⁸⁵ Gödekli, s. 294.

¹⁸⁶ Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E. 2017/2280, K. 2017/5548, T. 28.11.2017: “Sanık savunmasına, tape kayıtlarına öldüğü anlaşılan...’ın anlatımlarına ve dosya kapsamına göre; silahlı terör örgütü üyesi olduğuna dair yeterli delil bulunmayan ancak örgüt adına fon toplanmasına yardımcı olmak amacıyla diğer örgüt mensuplarıyla birlikte Ankara iline giden sanığın, örgüt adına fon toplama işleminin gerçekleştirilememiş olduğu nazara alındığında, eyleminin silahlı terör örgütüne yardım etmek suçunu oluşturduğu gözetilmeden, mahkumiyeti yerine yazılı şekilde beraatine karar verilmesi...” <https://karararama.yargitay.gov.tr> (Erişim Tarihi: 11.06.2019).

¹⁸⁷ Gödekli, s. 317.

¹⁸⁸ Özgenç, Suç Örgütleri, s. 237; Yıldırım, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu, s. 98; Bodur – Özkul, s. 209. TMK m. 8 düzenlemesi bakımından fonun tümüyle veya kısmen terör suçlarının işlenmesinde kullanılacağını bilme şeklindeki ifade sebebiyle hukuka özel aykırılık bilinci arandığı ifade edilmiştir. Bkz. Kocasakal, Terörizmin Finansmanı, s. 137. Ancak burada hukuka aykırılığın suç tipinde ayrıca gösterilmesi söz konusu olmayıp hukuka aykırılık bilincinden söz edilemez. Nitekim, kural olarak, failin suç

bilerek ve isteyerek fiili gerçekleşmesinden başka terör eylemlerinde kullanılması amacıyla hareket etmesinin aranması bakımından suç tipinde, saik, amaç(maksat) da bir manevi unsur olarak karşımıza çıkmaktadır¹⁸⁹. Dolayısıyla, örneğin, dernek veya vakıflara bağış yapan kişilerin yapılan bağışların derneğin veya vakfın amaçları doğrultusunda kullanılacağını düşünerek yardımda bulunması ancak söz konusu değerlerin terör örgütüne aktarılması durumunda bağışta bulunan söz konusu kişiler terör örgütüne finans sağladığını bilmediğinden bu kişiler açısından terörizmin finansmanı suçu oluşmamaktadır. İfade etmek gerekir ki, kanun koyucu, fonun terör eylemlerinde kullanılması amacını fonun kullanılacağını bilmek ve istemek ile eşdeğer tutmuştur¹⁹⁰. Terör eylemlerinde kullanılması amacının veya kullanılacağını bilme ve istemenin yokluğu suçun unsurunun yokluğu anlamına geleceğinden suç oluşmayacaktır.

Bu çerçevede terörizmin finansmanı suçu olası kastla da işlenemeyecektir¹⁹¹. Zira olası kastta fail neticeyi öngörmekte ve fakat bu neticeyi istememektedir, oysaki terörizmin finansmanı suçunun oluşabilmesi için öngörme tek başına yeterli olmayıp, ayrıca açık bir isteme gereklidir.

Failin sağladığı fonun bir kısmının başka amaçlarla kullanılacak olması suçun oluşumunu etkilemeyecektir¹⁹². Fail, sağladığı veya topladığı fonların bir bölümünün dahi olsa terörizmin finansmanında kullanılacağını biliyorsa,

saydığı bir sonucu bilmesi, istemesi ve bu suretle harekette bulunması, kastın varlığı açısından yeterlidir. Ayrıca, sonucun yasaya veya hukuka aykırı olduğunu bilme şartı aranmaz. Ancak, suç tipinde hukuka aykırılık unsuruna işaret eden “hukuka aykırı olarak” gibi bir ifadeye yer verilmişse, yani hukuka aykırılık suç tipinde ayrıca gösterilmişse, failin hukuka aykırı hareket ettiğini bilmesi ve istemesi aranmaktadır. Bu durumda, hukuka özel aykırılık hali söz konusu olup failin, işlediği hukuka aykırılık bilincine de sahip olması gerekmektedir. Bu açıklamalar ışığında, söz konusu hükmü hukuka özel aykırılık hali olarak değerlendirmek mümkün görünmemekte, burada yalnızca manevi unsurun türüne dikkat çekilmektedir. Aynı yönde bkz. Gödekli, s. 319-320. Hukuka özel aykırılığa ilişkin bkz. Zafer, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 315 vd.; Centel – Zafer – Çakmut, s. 301-302.

¹⁸⁹ Doktrinde aynı zamanda maksadı terör suçlarında kullanmanın oluşturduğu, terör suçlarında kullanılma bilinci veya terör suçlarında kullanılma amacı açıkça gösterildiğinden ve failin iradesinin terör eylemlerinin gerçekleştirilmesine yönelmiş olması arandığından özel kastın varlığından söz edileceği ifade edilmektedir. Bkz. Gödekli, s. 319-320. Aynı yönde bkz. Şen – Eryıldız, s. 412, 417.

¹⁹⁰ Çetin, s. 148.

¹⁹¹ Çetin, s. 147; Yıldırım, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu, s. 99-100; Bodur – Özkul, s. 20; Şen – Eryıldız, s. 417. Suçun olası kastla da işlenebileceği şekilde bir düzenleme getirilmesine ilişkin olarak bkz. Gödekli, s. 315, 320.

¹⁹² Akın, s. 403.

YÜHFD Cilt: XVII Özel Sayı (2020)

doğrudan kastla hareket etmektedir¹⁹³. Nitekim söz konusu düzenlemede de “... *tümüyle veya kısmen kullanılması* ...” ifadesine yer verilmektedir.

Failin sağlanan veya toplanan fonun maddede belirtilen eylemlerin gerçekleştirilmesinde kullanılması amacıyla veya kullanılacağını bilerek ve isteyerek hareket etmesi yeterli olup, eylemi sonucunda sağladığı fonun terör eylemlerinde kullanılmış olup olmamasının suçun oluşumuna etkisi bulunmamaktadır. O halde fonun bir suçun işlenmesinde kullanılmış olup olmamasının önemi bulunmamaktadır.

Terörizmin finansmanı suçuna ilişkin olarak, hata bahsi yönünden de bazı olasılıkların değerlendirilmesi gerekir. Kişinin fiili işlediği sırada fon sağladığı veya topladığı örgütsel yapının bir terör örgütü olduğunu bilmesi gerekmektedir¹⁹⁴. Kişi; fon sağladığı veya topladığı örgütün bir terör örgütü ya da kişinin bir terörist olduğunu bilmiyorsa TCK m. 30/1 uyarınca failin icrası sırasında suçun kanuni tanımındaki maddi unsurları bilmeyen bir kimse, kasten hareket etmiş olmayacağından sorumlu olmayacaktır¹⁹⁵. Doktrinde bir görüş tarafından ise failin hukuki ilişki içinde bulunduğu yer ile suç veya terör örgütünün irtibatı ortaya çıkmamışsa veya örgütün illegal yapısı henüz belirlenememişse, bu durumda TCK m. 30/4’de tanımlanan kaçınılmaz hata halinin uygulanması gerektiği ifade edilmektedir (Örneğin, örgüt ile ilişkili okula veya derneğe yapılan ödemeler)¹⁹⁶. Bir kişinin terör örgütünü veya teröristi finanse ettiğini zannetmesi ancak yasal bir gerçek kişi veya tüzel kişiyi finanse etmesi halinde de suç oluşmayacaktır. Bir kişi terör örgütüne fon sağladığını düşünerek fon sağlamayıp örneğin örgüt üyelerini barındırsa (m. 220/7) veya fon sağladığını düşünerek silah sağlasa (TCK m. 315) failin kafasında canlandırdığı suçtan farklı bir suç ortaya çıktığından esaslı olmayan hata söz konusu olacak ve hata kastı kaldırmayacaktır.

¹⁹³ Gödekli, s. 311.

¹⁹⁴ Özgenç, Suç Örgütleri, s. 237. Fon sağlayan kişinin fiilinin suç oluşturabilmesi için fon sağlamakla hukuka aykırı bir iş yaptığının bilincinde olması gerektiği ifade edilmektedir. Özgenç, Suç Örgütleri, s. 237. Ancak bu suç bakımından hukuka özel aykırılık bilinci arandığı anlamına gelmediğini belirtmek gerekir.

¹⁹⁵ TCK m. 30/1 son cümle uyarınca “*Bu hata dolayısıyla taksirli sorumluluk hali saklıdır.*” Bilmeme hali başış yapan kişinin dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı hareketinden kaynaklanıyorsa da terörizmin finansmanı suçunun taksirli hali cezalandırılmadığından failin sorumluluğu gündeme gelmeyecektir. Bkz. Gödekli, s. 316.

¹⁹⁶ Şen – Eryıldız, s. 215-216.

3. Hukuka Aykırılık Unsuru

Suçun unsurlarına dahil olan hukuka aykırılık unsuru, fiil ile hukuk düzeni arasındaki çelişkiyi ifade etmektedir. Başka bir ifadeyle, suç oluşturan fiile hukuk düzeni tarafından cevaz verilmemesi, onu hukuka uygun hale getirecek herhangi bir düzenlemenin bulunmamasıdır¹⁹⁷. Bu bakımdan hukuka aykırılık unsuru, suçun yapısına dahil olduğundan suçun hukuka aykırılığını ortadan kaldıran hukuka uygunluk nedenlerinin bulunması durumunda artık ilgili suçun olduğundan bahsedilemeyecektir. Terörizmin finansmanı ise bütün hukuk düzenine aykırılık teşkil etmekte olup başka bir hukuk kuralı tarafından bu fiile cevaz verilmiş olması söz konusu olamayacağından bu suç bakımından uygulama alanı bulabilecek bir hukuka uygunluk sebebi bulunmamaktadır.

4. Nitelikli Haller

Terörizmin finansmanı suçunun nitelikli hali, suçun bir kamu görevlisi tarafından kamu görevinin sağladığı nüfuzun kötüye kullanılması suretiyle işlenmesidir. Kanun'un 4/3. maddesi uyarınca *“Bu madde kapsamına giren suçların kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.”* Bir kamu görevlisi tarafından görevinin sağladığı nüfuzun kötüye kullanılması ile bu suçun işlenmesi daha kolay hale geldiğinden ve delillerin elde edilmesindeki güçlükler dikkate alınarak bu durumun nitelikli hal olarak düzenlediği ifade edilmektedir¹⁹⁸. Bu nitelikli halin uygulama alanı bulabilmesi bakımından öncelikle failin kamu görevlisi olması gerekmekte olup yalnızca failin kamu görevlisi olması yeterli görülmemiş; aynı zamanda kamu görevlisinin terör örgütlerine fon sağlarken veya toplarken kamu görevinin sağladığı nüfuzu kötüye kullanması şartı getirilmiştir. Bu nitelikli hal açısından fail ancak kamu görevlisi olabileceği için bu suç özgü suç niteliğindedir¹⁹⁹.

Kamu görevlisi kavramından ne anlaşılması gerektiği konusunda Türk Ceza Kanunu'nun Tanımlar başlıklı 6. maddesine bakmak gerekmektedir.

¹⁹⁷ Zafer, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 306; Koca – Üzülmüş, s. 264; Artuk – Gökçen – Alşahin – Çakır, s. 422; Özgenç, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 294; Soyaslan, hukuka aykırılık unsurunu; suçun varlığını gösteren kural (pozitif şart) ve bu kuralı suç olmaktan çıkararak başka bir kuralın olmayışı (negatif şart) şeklinde formüle etmiştir. Doğan Soyaslan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 6. Baskı, Ankara, 2014, s. 352.

¹⁹⁸ Çetin, s. 146.

¹⁹⁹ Gödeklî, s. 350. Burada görünüşte özgü suçtan bahsetmek gerekir. Suçun temel şeklinin herkes tarafından işlenebileceği, buna karşılık nitelikli halinin ancak kanuni tanımda belirtilen ve özel niteliğe sahip kişi veya kişilerin gerçekleştirebileceği suçlara “görünüşte özgü suçlar” denir. Bkz. Artuk – Gökçen – Alşahin – Çakır, s. 300.

TCK m. 6/1-c uyarınca; “Kamu görevlisi deyiminden; kamusal faaliyetin yürütülmesine atama veya seçilme yoluyla ya da herhangi bir surette sürekli, süreli veya geçici olarak katılan kişi” anlaşılmaktadır. Türk ceza hukukunda kamu görevlisi kavramı idare hukukundaki memur kavramından daha geniş şekilde değerlendirilmektedir²⁰⁰. Kamu görevinin sağladığı nüfuzun kötüye kullanması ise kamu görevlisinin görevi gereği sahip bulunduğu otoriteden, sözünü kabul ettirme gücünden yararlanması olarak anlaşılabilir²⁰¹. Öğretmenin öğrencisi üzerinde, belediye başkanının belediye personeli üzerinde kamu görevinden kaynaklanan nüfuzun kötüye kullanılması suretiyle terörizmin finansmanı fiillerinin işlenmesi örnek olarak verilebilir. Kamu görevlisinin otoritesini kullanarak kişileri ikna etmesi, baskı uygulayarak bağışta bulunmaya zorlaması halinde bu nitelikli hal uygulama alanı bulabilir. Ancak kamu görevlisi failin, kamu görevinin sağladığı nüfuzu kötüye kullanmasının TCK m. 28 anlamında cebir ve şiddet ile korkutma ve tehdit boyutuna varmamış olması gerekmektedir. Aksi durumda kamu görevlisi bakımından terörizmin finansmanı suçu ile birlikte kişilere cebir veya tehdit kullanılarak fon toplanmış olduğundan yağma suçu oluşacak ve fail daha ağır cezayı gerektiren suçtan cezalandırılacaktır²⁰².

D. Kusurluluk

Failin cezalandırılabilmesi için kusurlu olması, yani kınanabilir olması gerekmektedir. Karşı koyamayacağı veya kurtulamayacağı cebir ve şiddet veya muhakkak ve ağır bir korkutma veya tehdit sonucu terör örgütüne fon sağlayan kişiler bakımından TCK m. 28’de düzenlenen kusurluluğu kaldıran hal gündeme gelecektir²⁰³. Hükümde ifade edildiği üzere, cebir ve şiddet, korkutma ve tehdit sonucu suç işleyen kimseye ceza verilmeyecek; bu gibi hallerde cebir ve şiddet, korkutma ve tehdidi kullanan kişi suçun faili

²⁰⁰ Durmuş Tezcan, Mustafa Ruhan Erdem, R. Murat Önok, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 16. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2018, s. 1071-1072. Kamu görevlisi kavramına ilişkin detaylı açıklama için bkz. Veli Özer Özbek, M. Nihat Kanbur, Koray Doğan, Pınar Bacaksız, İlker Tepe, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 13. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018, s. 1041 vd.

²⁰¹ Tezcan – Erdem – Önok, s. 240; Özbek – Kanbur – Doğan – Bacaksız – Tepe, Özel Hükümler, s. 208.

²⁰² Bu durumda bir görüşe göre, kamu görevlisi TCK m. 28 uyarınca suçun temel halinden dolaylı fail olarak sorumlu olacak, ayrıca cebir ve tehdit kullanmak için işlediği suçtan (kasten yaralama, tehdit) gerçek içtima hükümleri uyarınca ayrıca sorumlu olacaktır. Bkz. Gödekli, s. 351.

²⁰³ Yenidünya – Değirmenci, s. 1289; Gödekli, s. 322.

sayılacaktır. Bu kapsamda dağ başında teröristler tarafinsan sıkıştırılarak silah tehdidi altında herhangi bir yardımda bulunmaya zorlanan köylünün, bundan dolayı cezai sorumluluğu söz konusu olmayacaktır²⁰⁴. Bununla birlikte, bir görüş tarafından, fon toplama fiili bağlamında; kişilere yağma suçunun oluşmasını sağlayacak ölçüde cebir ve tehdit kullanılmaması gerektiği, kişilere cebir veya tehdit kullanılarak fon toplanmış ise bu durumda yağma suçunun oluştuğu kabul edilmektedir²⁰⁵. Cebir ve tehdit sonucu terör örgütüne fon sağlanması durumunda cebir ve tehdit kullanan kişiler bakımından hem dolaylı fail olarak terörizmin finansmanı suçunun hem de yağma suçunun²⁰⁶ oluştuğundan söz edilecektir²⁰⁷. Bu durumda fail aynı zamanda toplama fiili bakımından terörizmin finansmanı suçunun doğrudan faili konumunda olup failin daha ağır cezayı gerektiren suçtan cezalandırılması söz konusu olacaktır.

Kişilerin çeşitli endişelerle terör örgütüne yardım mahiyetinde fon sağlamış olmaları halinde, fon sağlayan kişiler bakımından sorunun zorunluluk hali bağlamında ele alınması gerektiği, bu durumda yardım fiilinin isteyerek icra edilmediği ifade edilmektedir²⁰⁸. Yine terör örgütünü finanse edecek parası olmadığı için teröristlerce işkenceye maruz bırakılan komşusunu kurtarmak için örgüte fon sağlayan kişi hakkında zorunluluk halinin varlığından söz edilebileceği ileri sürülmektedir²⁰⁹. Bununla birlikte, bu gibi örneklerde, somut olayın şartlarına göre, zorunluluk halinin uygulama alanı bulabilmesinden ziyade TCK m. 28 hükmünün gündeme gelebileceğini ifade etmek daha yerinde olacaktır.

Yukarıda da bahsedildiği üzere; doktrinde bir görüş tarafından, failin hukuki ilişki içinde bulunduğu yer ile suç veya terör örgütünün irtibatı ortaya çıkmamışsa veya örgütün illegal yapısı henüz belirlenememişse, bu durumda TCK m. 30/4'de tanımlanan kaçınılmaz hata halinin uygulanması gerektiği ifade edilmektedir²¹⁰.

²⁰⁴ Örnek için bkz. Gödekli, s. 311.

²⁰⁵ Özgenç, Suç Örgütleri, s. 236.

²⁰⁶ Yağma ve nitelikli yağma suçları (TCK m. 148-149) TMK'da belirtilen amaçlar doğrultusunda suç işlemek üzere kurulmuş bir terör örgütünün faaliyeti çerçevesinde işlendiği takdirde, terör suçu sayılmaktadır. (TMK m. 4)

²⁰⁷ Bodur – Özkul, s. 210.

²⁰⁸ Özgenç, Suç Örgütleri, s. 237.

²⁰⁹ Gödekli, s. 321.

²¹⁰ Şen – Eryıldız, s. 215-216.

E. Suçun Özel Görünüş Şekilleri

1. Teşebbüs

Terörizmin finansmanı suçu sırf hareket suçudur (neticesi harekete bitişik suç). Sırf hareket suçlarında icra hareketleri kısımlara bölünebiliyorsa teşebbüs mümkündür²¹¹. Fon sağlanması veya toplanması hususunda icra hareketlerine başlanması ancak failin elinde olmayan nedenlerle fonun sağlanamadığı veya toplanamadığı durumlarda suç teşebbüs aşamasında kalacaktır²¹². Buna örnek olarak, terör örgütüne bağış adı altında fon toplamak amacıyla mağdurlara boş zarf vererek bir süre sonra gelip para konulmuş zarfları toplayacağını söyleyen failin henüz para dolu zarfları mağdurlardan teslim almadan yakalanması olayında eylemin teşebbüs aşamasında kalması verilebilir²¹³. Yine örgüt üyelerine teslim edilmek üzere satın aldığı birtakım malzemeleri götürürken yolda yakalanan fail teşebbüsten sorumlu olacaktır²¹⁴. Ancak örgüt adına para istenen mektupları henüz muhataplarına iletmeden ve iletme üzere giderken yolda yakalanan

²¹¹ Artuk – Gökçen – Alşahin – Çakır, s. 642.

²¹² Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E. 2017/2196, K. 2017/5398, T. 20.11.2017: “... *saniğin silahlı terör örgütünün kırsalında faaliyet gösteren örgüt mensuplarına teslim etmek üzere bedelini kendisi karşılamak suretiyle satın aldığı malzemeleri örgütün kırsalına götürmesi şeklinde gerçekleşen eyleminde uygulama yeri bulunmayan TCK'nın 35. maddesinin uygulanması suretiyle eksik ceza tayini aleyhe temyiz bulunmadığından bozma nedeni yapılmamış...*”<https://karararama.yargitay.gov.tr> (Erişim Tarihi: 11.06.2019).

²¹³ Bodur – Özkul, s. 210.

²¹⁴ Yargıtay 9. Ceza Dairesi, E. 2013/16229, K. 2014/9723, T. 26.9.2014: “*Saniğin terör örgütüne değeri para ile temsil edilebilen giyim malzemelerini temin etme şeklinde sübuta eren eyleminin, terör örgütüne yardım suçunu oluşturmayıp, suç tarihinde yürürlükte bulunan 3713 sayılı Kanunun 8/1, hüküm tarihinden sonra yürürlüğe giren 6415 sayılı Kanunun 4. Maddelerinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçunu oluşturacağı gözetilerek ... Kabule göre de: Saniğin, silahlı terör örgütünün kırsalında faaliyet gösteren örgüt mensuplarına teslim etmek üzere satın aldığı giyim malzemelerini örgütün kırsalına götürmek istediği sırada, kendisine verilen görevi henüz tamamlamadan içinde bulunduğu araç ile yakalanması şeklinde gerçekleşen eyleminin, örgüte yardım etmeye teşebbüs suçunu oluşturduğu hukuki durumunun buna göre takdir ve tayini gerektiği gözetilmeden değerlendirilmediği yanılığa düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması...*”; Yargıtay 9. Ceza Dairesi, E. 2014/4131, K. 2014/6257, T. 26.5.2014: “*Yakalama ve araç arama tutanakları, saniğin ikrarını içerir savunması, sanıklar ... ve ...'nin beyanları ile tüm dosya kapsamına göre, saniğin kırsalda faaliyet gösteren silahlı terör örgütü mensubuna değeri para ile temsil edilebilen yaşam malzemesi temin etmeye çalışmak biçimindeki eyleminin terörizmin finansmanına teşebbüs suçunu oluşturacağı hukuki durumunun buna göre takdir ve tayini gerektiği gözetilmeden, delillerin değerlendirilmesinde yanılığa düşülerek yazılı gerekçe ile beraatine karar verilmesi...*” Kararlar için bkz. <https://karararama.yargitay.gov.tr> (Erişim Tarihi: 11.06.2019).

kişi bakımından teşebbüsten bahsetmek doğru olmayacaktır²¹⁵. Nitekim bu halde henüz suçun icra hareketlerinin başlamadığını kabul etmek gerekecektir. Fon sağlama ve toplama eylemleri tamamlanmış ise teşebbüs söz konusu olmayacaktır²¹⁶.

Kanun'un 4. maddesinin 2. fıkrasında “*Birinci fıkra hükmüne göre ceza verilebilmesi için fonun bir suçun işlenmesinde kullanılmış olması şartı aranmaz.*” hükmü yer aldığından fonun kullanılmamış olması halinde de teşebbüsten bahsedilemeyecektir²¹⁷. Suçun oluşması bakımından fonun sağlanması veya toplanması yeterli görülmektedir.

Terörizmin finansmanı suçu bakımından işlenemez suç gündeme gelebilecektir. İşlenemez suç, cezai müeyyide içeren bir hükmü ihlale yönelmiş olmasına rağmen, ya vasitanın ihlal edilmek istenen suçu karakterize eden zarar veya tehlikeyi meydana getirmeye elverişli olmaması ya da hareketin konusunun bulunmaması sebebiyle başarısız kalmaya mahkum bir davranış olarak tanımlanabilir²¹⁸. Terörizmin finansmanı suçunun maddi konusunu Kanun'un 2. maddesi gereğince para veya değeri para ile temsil edilebilen taşınır veya taşınmaz, maddi veya gayri maddi her türlü mal, hak, alacak ile bunları temsil eden her türlü belge oluşturmaktadır. Bu çerçevede suçun maddi konusunu oluşturan fon niteliğinde bir ekonomik değer bulunmadığında işlenemez suç söz konusu olacaktır. O halde suçun maddi konusu ekonomik değeri bulunmayan bir şey ise suçun gerçekleşmesi mutlak olarak imkânsızdır ve fail cezalandırılmayacaktır. Failin değerli olduğu düşüncesiyle topladığı birtakım taşları veya manevi değeri olsa da hiçbir ekonomik değeri

²¹⁵ Bu durumda teşebbüsün söz konusu olduğuna ilişkin Yargıtay 9. Ceza Dairesi, E. 2010/17630, K. 2013/959. Karar için bkz. Bodur – Özkul, s. 217-218.

²¹⁶ Bölge Adliye Mahkemesi Kararı - Erzurum BAM, 2. Ceza Dairesi, E. 2016/42, K. 2017/19, T. 17.1.2017: “*Yukarıda açıklandığı şekilde, diğer sanıklarla birlikte terör örgütü mensuplarına teslim etmek üzere temin ettikleri çeşitli miktarlarda gıda ve yaşam malzemeleri ile olay yerine gelen ancak kolluk kuvvetlerinin müdahalesi sonucu yakalandığı anlaşılan sanığın eyleminin fon sağlama niteliğinde olduğu ve 6415 sayılı Kanunun 4. Maddesinde düzenlenen suçu oluşturduğu kanaatine varılmıştır. Söz konusu malzemelerin bölücü terör örgütü mensuplarına verilmek için temin edilmesi ile fon toplama eylemi tamamlandığından sanık hakkında TCK'nın 35. Maddesi uygulanmamış ve sanığın kazanılmış hakkı da gözetilerek aşağıdaki gibi hüküm kurulmuştur.*” <https://www.lexpera.com.tr> (Erişim Tarihi: 11.06.2019).

²¹⁷ Şen – Eryıldız, s. 415.

²¹⁸ Ayrıntılı bilgi için bkz. Uğur Alacakaptan, İşlenemez Suç, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, s. 1 vd.; Dönmezer – Erman ve Diğerleri, s. 159 vd; Artuk – Gökçen – Alşahin – Çakır, s. 659; Centel – Zafer – Çakmut, s. 479 vd.

bulunmayan birtakım eşyaları terör örgütüne vermesi bu duruma örnek gösterilebilecektir²¹⁹.

Terörizmin finansmanı suçu bakımından gönüllü vazgeçme hükümlerinin uygulanması da söz konusu olabilecektir. Fonun teminine yönelik hareketlere başlanmış olmakla birlikte failin vazgeçmesi halinde gönüllü vazgeçme hükümlerinin uygulanması gündeme gelebilecektir.

Terörizmin finansmanı suçunun failinin etkin pişmanlık hükmünden yararlanması mümkün değildir²²⁰. Zira TCK'da bütün suçlar bakımından kabul edilmiş etkin pişmanlığa ilişkin genel bir hüküm bulunmamakta, sadece kanunda kabul edilen hallerde etkin pişmanlık hükümleri uygulanabilmektedir. Terörizmin finansmanı suçuna ilişkin etkin pişmanlık düzenlemesi bulunmamaktadır. Doktrinde, suç ile etkin bir şekilde mücadele ve suç siyasetinin bir gereği olarak, terörizmin finansmanı suçu bakımından etkin pişmanlık düzenlemesine yer verilmesi gerektiği ifade edilmektedir²²¹. Bununla birlikte, pişmanlık duyan failin teröre fon sağlama veya toplama şeklinde gerçekleştirdiği önceki eylemlerinin zararlı etkilerini giderme olanağından neredeyse bütünüyle yoksun olması nedeninin, suç sonrası pişmanlık hükümlerinin bu suç açısından uygulanamamasının gerekçesini oluşturduğu ileri sürülmektedir²²².

2. İştirak

Terörün finansmanının terörizme iştirakin bir biçimi olmaktan çıkarılmış olup, yukarıda da ifade edildiği üzere, yardım veya terör suçlarına iştirak niteliği göstermemekte, bağımsız bir suç olarak düzenlenmektedir. Terörizmin finansmanı suçu, maddi açıdan (özü itibarıyla) terör örgütüne yardımın tipik bir örneği olarak görülmekte, ayrı bir yasal düzenlemeye konu olması nedeniyle şekli açıdan ise bu niteliğinden tamamen uzaklaştırıldığı ifade edilmektedir²²³.

Suçta iştirakin her türü, terörizmin finansmanı suçu yönünden mümkündür²²⁴. Fon sağlama veya toplama niteliğindeki hareketleri birlikte

²¹⁹ Bkz. Çetin, s. 150.

²²⁰ Gödekli, s. 337.

²²¹ Çetin, s. 153.

²²² Gödekli, s. 337.

²²³ Gödekli, s. 328.

²²⁴ Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme'nin 2. maddesinin 5. fıkrasında da iştirak hükümlerinin uygulanmasına ilişkin bir hüküm yer almaktadır. Buna göre; "Herhangi bir kişi aşağıdaki durumlarda da suç işlemiş sayılır : a) İşbu maddenin 1 inci veya 4 üncü paragrafları anlamındaki bir suçta, suç ortağı olarak iştirak etmesi, b) İşbu YUHFD Vol. XVII Special Issue (2020)

gerçekleştiren kişiler müşterek fail (m.37/1) olarak sorumlu olacaklardır. Suçun işlenmesinde bir başkasının araç olarak kullanılmasında, dolaylı faillik (m.37/2) söz konusudur. O halde karşı koyamayacağı veya kurtulamayacağı cebir ve şiddet veya muhakkak ve ağır bir korkutma veya tehdit sonucu terör örgütüne fon sağlayan kişiler bakımından cebir ve şiddet, korkutma ve tehdidi kullanan kişi suçun faili sayılacaktır. Terörizmi finanse etmeyi düşünmeyen bir kişiyi etkileyerek, aklına suçun işlenmesi konusunda fikri sokan kimse, azmettiren (m.38) olarak cezalandırılacaktır. Suçun işlenmesi sırasında, fiilin icrası üzerinde hâkimiyet oluşturmayacak tarzda yardım edenler, şerik sıfatıyla cezalandırılacaktır (TCK m. 39).

Terörizmin finansmanı suçuna iştirak, genellikle finansmana aracılık teşkil eden fiiller şeklinde ortaya çıkmaktadır. Yargıtay, terör örgütüne finansal destek sağlamak amacıyla yurtdışından kendi adına havale edilen parayı bankadan çekip terör örgütü üyelerine ulaştıran kişinin fiilini müşterek faillik olarak nitelendirmiştir²²⁵. Yargıtay bir başka kararında terör eyleminde kullanılmak amacıyla temin edilen aracın satın alınması için aracılık eden ve diğer kişi tarafından gönderilen paranın vasıtayı temin eden kişiye iletilmesini sağlayan kişinin de müşterek fail olarak sorumlu tutulması gerektiğini ifade etmiştir²²⁶. Yargıtay bir başka kararında ise,

maddenin 1 inci veya 4 üncü paragrafları anlamındaki bir suçun işlenmesini örgütlemesi veya başka kişilere bu suçun işlenmesi yönünde talimat vermesi, c) İşbu maddenin 1 inci veya 4 üncü paragrafları anlamındaki bir veya birden fazla suçun birlikte hareket eden bir grup tarafından işlenmesine katkıda bulunması. Bu katkı kasıtlı olmalı ve, i) Ya eylem ve amacı işbu maddenin 1 inci paragrafı kapsamındaki bir suçun işlenmesini gerektiren bir grubun bu suç teşkil eden eylemini kolaylaştırmaya veya amacına hizmet etmeye yönelik olmalı, ii) Ya da grubun, işbu maddenin 1 inci paragrafı kapsamında bir suç işleme niyetinde olduğunu bilerek yapılmış olmalı”

²²⁵ Yargıtay 9. Ceza Dairesi, E. 2012/6766, K. 2013/12505, T. 11.10.2013: “Terör örgütüne finansal destek sağlamak amacıyla yurtdışından kendi adına havale edilen 1000 avroyu bankadan çekip kırsalda bulunan PKK terör örgütü mensuplarına ulaştıran sanığın eyleminin suç tarihinde yürürlükte bulunan 3713 sayılı Kanunun 8/1, hüküm tarihinden sonra yürürlüğe giren 6415 sayılı Kanunun 4. maddelerinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçuna TCK'nın 37. Maddesi kapsamında iştirak olarak değerlendirilmesi gerektiği gözetilerek ...” <https://karararama.yargitay.gov.tr> (Erişim Tarihi: 11.06.2019).

²²⁶ Yargıtay 9. Ceza Dairesi, E. 2014/5009, K. 2014/8262, T. 9.7.2014: “Silahlı terör örgütünün faaliyeti kapsamında eylemde kullanılmak amacıyla temin edilen aracın satın alınması için aracılık eden ve diğer sanık ... tarafından gönderilen paranın vasıtayı temin eden ...'a iletilmesini sağlayan sanığın eyleminin, suç tarihinde yürürlükte bulunan 3713 sayılı Kanunun 8/1, hüküm tarihinden önce yürürlüğe giren 6415 sayılı Kanunun 4. maddelerinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçuna TCK'nın 37. maddesi kapsamında iştirak olarak değerlendirilmesi gerektiği gözetilerek...” <https://karararama.yargitay.gov.tr> (Erişim Tarihi: 11.06.2019).

YÜHFD Cilt: XVII Özel Sayı (2020)

kişinin örgüt tarafından hesabına yurt dışından farklı tarihlerde gönderilen paraları hesabından çekip örgüt yöneticisine vermesi ve örgüt faaliyetlerinde kullanılmak üzere yurt dışında kendisine verilen dizüstü bilgisayar ve fotoğraf makinasını getirerek örgüt üyesi olan kişiye vermesi ve örgüt tarafından hesabına yurt dışından gönderilen paraları hesabından çekip örgüt üyelerine vermesi şeklindeki fiillerini terörizmin finansmanına iştirak olarak değerlendirmiştir²²⁷. Bu tarz örneklerde olduğu gibi, davranışın bizzat sağlama veya toplama fiilleri üzerinde ortak egemenliğin kurulması şeklinde mi (TCK m. 37/1) yoksa fon sağlanmadan ya da toplanmadan önce veya sağlanırken ya da toplanırken davranışların nedensel katkıda bulunarak fiili işlemlerini kolaylaştırması şeklinde mi (TCK m. 39/2-c) gerçekleştiğinin tespiti önemlidir²²⁸.

Doktrinde, suçun işlenmesi için gereken fonların toplanmasına veya temin edilmesine maddi veya manevi olarak yardımda bulunarak işlenmesini kolaylaştıran kişilerin de, örneğin işkence suçunda olduğu gibi, asıl fail hakkında uygulanacak yaptırıma tabi tutulacağına ilişkin özel bir hüküm sevk edilebileceği görüşü ileri sürülmektedir²²⁹.

Kanun'un 4. maddesinin 3. fıkrasında düzenlenen nitelikli hal özgü suç niteliğindedir. Bu durumda fail olabilmek için kişinin kamu görevlisi sıfatını taşıması gerekmektedir. Kamu görevlisi olmayan kişi, nitelikli halin müşterek faili olamayacak olup nitelikli hale iştirak ederse, TCK m. 40/2 uyarınca azmettiren ya da yardım eden olarak sorumlu olacaktır.

²²⁷ Yargıtay 9. Ceza Dairesi, E. 2014/5464, K. 2014/12447, T. 22.12.2014: “Sanıkların kaçamaklı ikrarlarını içerir savunmaları, şüpheli sıfatıyla dinlenen...’ın ifadesi, yurt dışı döviz havale bilgileri, para çekme dekontları, iletişimin tespiti tutanakları ve fiziki takip tutanakları ile tüm dosya kapsamına göre, sanık ’ın örgüt üyesi olduğunu bildiği ’e değişik tarihlerde üç kez para verme şeklinde sübuta eren eyleminin terörizmin finansmanı suçunu, sanık ’ın örgüt tarafından hesabına yurt dışından 16.10.2008 tarihinde gönderilen 1.990 EURO, 05.01.2009 tarihinde gönderilen 1.000 EURO ve 24.03.2009 tarihinde gönderilen 600 EURO’yu hesabından çekip örgüt yöneticisi ...’ya vermesi, yine sanık ’un örgüt faaliyetlerinde kullanılmak üzere yurt dışında kendisine verilen dizüstü bilgisayar ve fotoğraf makinasını ...’ye getirerek örgüt üyesi olan ’a vermesi ve örgüt tarafından hesabına yurt dışından 03.02.2011 tarihinde gönderilen 706.07 EURO, ayrıca 2011 yılının Mart ayında gönderilen 1000 EURO’yu hesabından çekip örgüt üyeleri olan ve ’ya vermesi şeklinde sübuta eren eylemlerinin terörizmin finansmanına iştirak suçunu oluşturacağı gözetilerek...” <https://karararama.yargitay.gov.tr> (Erişim Tarihi: 11.06.2019).

²²⁸ Gödekli, s. 326.

²²⁹ Gödekli, s. 328.

3. İçtima

4. maddede terörizmin finansmanı suçu bakımından özel bir içtima hükmüne yer verilmiştir “...fiili daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.” Buna göre, eylem daha ağır cezayı gerektiren bir başka suç oluşturuyorsa, fail ağır cezayı gerektiren suçun cezası ile cezalandırılacaktır. Maddede yer alan “fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde” ifadesi nedeniyle buradaki hükmün bir tali (yardımcı) norm niteliğinde olduğu ifade edilmektedir²³⁰. O halde bu hüküm bakımından fikri içtima durumunun bulunmasının mümkün olamayacağı belirtilmektedir. Hâkim, fon teminini tespit ettikten sonra söz konusu fiilin başka bir suç oluşturup oluşturmadığını da dikkatle incelemek zorundadır. Bu düzenleme uyarınca fiil aynı zamanda herhangi bir kanunda suç olarak düzenlenmişse, her iki suçun karşılaştırılması yapılarak uygulanacak ceza belirlenecektir. Cezaların karşılaştırılmasında ise madde metinlerinde yer alan soyut cezaların üst sınırı dikkate alınacaktır. Ancak burada gündeme gelecek suçlar arasında TCK m. 220/7’de düzenlenen örgüte yardım etme suçunun bulunmadığını ifade etmek gerekir. Zira örgüte yardım suçu ile terörizmin finansmanı suçu, suçun konusu yönünden birbirinden ayrılmakta olup bir eylemin hem m. 220/7’yi hem de terörizmin finansmanı suçunu oluşturması mümkün görünmemektedir.

Yargıtay kararlarına bakıldığında, terörizmin finansmanı suçu, terör örgütüne yardım suçunun özel bir hali olarak nitelendirmektedir. Yargıtay kararlarında TCK m. 220/7, m. 315 ve 6415 sayılı Kanun’un 4. maddesindeki ilişki şu şekilde ifade edilmektedir: “*Türk Ceza Hukukunda silahlı terör örgütlerine yardım suçu, aşağıdaki sistematik içinde düzenlenmiştir: 01.06.2005 tarihinden itibaren yürürlükte olan TCK'nın 314/3, 220/7, 314/2. maddelerinde düzenlenen silahlı terör örgütüne genel nitelikte yardım suçu, TCK'nın 315. maddesinde düzenlenen silahlı terör örgütüne silah sağlama suçu, 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanununun 4. maddesinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçu. Bu çerçeveye içerisinde, terör örgütlerine silah sağlamak veya finansman sağlamak suçunun, terör örgütlerine yardım suçunun özel bir düzenleniş şekli olduğu anlaşılmaktadır...Silahlı terör örgütü üyesi olmayıp, örgütün faaliyetlerinde kullanılmak amacıyla ve örgütün amaçlarını bilerek, bu örgütlere üretmek, satın almak veya ülkeye sokmak suretiyle silâh temin eden, nakleden veya depolayanların eylemleri TCK'nın*

²³⁰ Çetin, s. 154.

315. maddesi, terör örgütlerine veya mensuplarına para veya değeri para ile temsil edilebilen taşınır veya taşınmaz, maddi veya gayri maddi her türlü mal, hak, alacak ile bunları temsil eden her türlü belgeyi sağlayan veya toplayan kişilerin eylemleri 6415 sayılı Kanunun 4. maddesi, örgütün hiyerarşik yapısına dahil olmamakla birlikte, örgüte veya örgüt üyelerine bilerek ve isteyerek yukarıda sayılanlar dışında barındırma, nakletme, istihbari bilgi sağlama, örgüt mensuplarının araştırılmasını, yakalanmasını engellemeye yönelik imkan sağlama gibi her türlü yardım ise TCK'nın 314/3, 220/7. maddeleri yollamasıyla 314/2. maddesi kapsamında kalır”²³¹.

Doktrinde de, terörizmin finansmanı suçunun düzenlendiği maddenin ayrı ve özel bir madde olduğu ileri sürülerek, cezanın ağırlığına bakılmaksızın “özel hüküm genel hükme üstündür.” kuralından hareketle 6415 sayılı Kanun’un 4. maddesinin uygulanması gerektiği ileri sürülmektedir²³². 6415 sayılı Kanun’un 4. maddesinin TCK m. 220/7 karşısında hem yardımın niteliğini açıkça belirterek münhasıran fon sağlama veya toplama eylemlerine özgü olduğu için özel norm hem de daha yakın tarihte yürürlüğe girdiği için sonraki norm özelliği gösterdiği; dolayısıyla fon olarak nitelendirilebilecek bir değer söz konusuysa terörizmin finansmanı suçu; yardım manevi destekten ibaret bulunuyorsa örgüte yardım suçundan bahsetmek gerektiği ileri sürülmektedir²³³. Doktrinde bir görüş tarafından ise terörizmin finansmanı suçu ile örgüte yardım etme suçunu düzenleyen TCK m. 220/7 arasında fikri içtima hükmünün uygulama alanı bulabileceği, somut olaya göre hangisi ağırsa o hükmün tatbik edilmesi gerektiği, TCK m. 220/7 uyarınca tespit edilen cezanın ağır olduğu ve uygulanması gerektiği, nitekim terörizmin finansmanı suçunu özel hüküm saymanın mümkün olmadığı ifade edilmektedir²³⁴. 6415 sayılı Kanun’un 4. maddesini özel bir kanun olan 3713 sayılı TMK’ya göre özel hüküm saymanın mümkün olmadığı; 4. maddede yer alan “fiili daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde” ibaresi sebebiyle maddeler arasında özel ve genel kanun farkından hareketle öncelik sonralık yapılamayacağını, aynı fiille ilgili birden fazla suç tanımlandığında, hangisinin uygulanacağını cezanın ağırlığına göre belirlenmesi gerektiği ileri sürülmektedir²³⁵. Buna göre, terörizme fon sağlama veya toplama

²³¹ Bkz. Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E. 2018/588, K. 2018/718, T. 2.3.2018 <https://karararama.yargitay.gov.tr> (Erişim Tarihi: 11.06.2019).

²³² Özgenç, Suç Örgütleri, s. 43; Bodur – Özkul, s. 205; Gödekli, s. 333.

²³³ Gödekli, s. 333.

²³⁴ Şen – Eryıldız, s. 402-403, 418-419.

²³⁵ Şen – Eryıldız, s. 403-404, 419-420.

fiilleri bakımından uygulanması gereken hüküm, m. 220/7'nin ikinci cümlesinin uygulanmadığı veya pek az uygulandığı durumlarda m. 220/7 c.1 olmalıdır²³⁶. İfade etmek gerekir ki, bu yorumun kabulü halinde 6415 sayılı Kanun'un 4. maddesinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçunun uygulama alanının neredeyse bulunmadığı kabul edilmiş olacaktır. Böyle bir yorumun kabulü ise mümkün değildir. Nitekim örgüte yardım suçunun düzenlendiği TCK m. 220/7 ile terörizmin finansmanı suçu yapılan yardımın niteliği bakımından birbirinden ayrılmakta olup aynı fiil ile söz konusu iki kanun hükmünün ihlali mümkün görülmemelidir.

Kanaatimizce 4. maddede düzenlenen suçun metninde "fiilin daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde" ibaresi görünüşte içtima hallerinden asli-tali norm ilişkisini ifade etmekte olup²³⁷, suçun tali norm²³⁸ olarak düzenlenmesi ise yerinde görünmemektedir. Nitekim yardımcı normlar çoğunlukla kanunda bulunması olası boşluk ve eksiklikleri tamamlama görevini üstlenen normlardır²³⁹. Türkiye'de terörizmin finansmanı ile mücadele mevzuatı, uluslararası belgelere istinaden oluşturulmakla uluslararası standartlara uygunluk bakımından da öncelikli uygulamanın terörizmin finansmanı suçu olması gerektiğini ifade etmek yerinde olacaktır. Zira 6415 sayılı Kanun'un 4. maddesi özel norm niteliğine sahip olarak değerlendirilebilecektir. Terörizmin finansmanı suçunun düzenlendiği norm, özel hüküm olarak nitelendirilirse, özel-genel norm ilişkisinde özel norm uygulama alanı bulacaktır. Aynı eyleme görünüşte uygulanabilir durumda bulunan çeşitli normlardan biri diğer normların unsurlarının yanı sıra bazı ek unsur ve özellikleri de içeriyorsa özel-genel norm ilişkisi söz konusu olacak; bu durumda, özel normun önceliği ilkesi gereğince özel norm, genel normun uygulanmasını önleyecek ve sadece özel normun uygulanması ile yetinilecektir²⁴⁰.

²³⁶ Şen – Eryıldız, s. 404, 420.

²³⁷ TCK m. 245/3'de düzenlenen kredi kartının kötüye kullanılması suçu bakımından benzer bir değerlendirme için bkz. Veli Özer Özbek, "*Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması Suçu (TCK. m. 245)*", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Ünal Narmanlıoğlu'na Armağan, C. 9, Özel Sayı, 2007, s. 1057.

²³⁸ Bir norm diğer bir norm uygulanmadığı sürece uygulanabilir hale geliyorsa ikincil ya da talidir. Bkz. Özbek, s. 1057. Bir norm, açıkça veya örtülü bir şekilde, başka bir normun uygulanabilmesi için onun gerisine çekilirse, bu norma yardımcı norm ismi verilir ve böylece yardımcı normun sonralığı ilkesi söz konusu olur. Bkz. Kayhan İçel, "*Görünüşte Birleşme (İçtima) İlkeleri ve Yeni Türk Ceza Kanunu*", İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Y: 7, S: 14, Güz 2008, s. 38.

²³⁹ İçel, s. 38.

²⁴⁰ İçel, s. 37.

Hüküm, kanun koyucu tarafından özel norm olarak düzenlenmek istemişse kanundaki ifade doğru görünmemektedir. Nitekim 4. madde kapsamında değerlendirilebilen ancak daha ağır cezayı gerektiren bir norm olduğu takdirde daha ağır cezayı gerektiren norm uygulama alanı bulacağından terörizmin finansmanı suçu bakımından genel-özel norm ilişkisinin olduğunu söylemek doğru görünmemektedir. Özel norm olarak nitelendirmek bakımından suçun yeniden düzenlenmesi uygun olacaktır. Terörizmin finansmanı suçunun düzenlendiği m. 4 normu terör örgütüne herhangi bir yardımı, desteği değil, terör örgütüne finansal destek, yardım sağlamayı yaptırım altına alan bir düzenlemedir. Aynı zamanda TCK m. 44’de düzenlenen fikri içtima hükmünün varlığı nedeni ile “fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde” şeklindeki ifadeye gerek olmadığı, ifadenin metnin içeriği açısından fazlalık teşkil ettiğini söylemek mümkündür. Nitekim fiilin daha ağır cezayı gerektiren bir suç olması halinde zaten fikri içtima kuralı gereği daha ağır olan ceza uygulanmaktadır. Hükümde yer alan “fiili daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde” ifadesi özel-genel norm ilişkisinin bertaraf edilmesi amacıyla getirilmiş olabileceği yorumu da akla gelmektedir. Zira genel-özel hüküm ilişkisinde özel kanunun uygulanması gerekir, ancak bu ifade sebebiyle genel kanunda daha ağır bir ceza öngörülmüşse genel kanun uygulanacaktır. Niteliği itibarıyla düzenlemenin özel kanun olarak yorumlanması daha doğru olmakla birlikte kanundaki düzenleme asli-tali norm ilişkisine işaret etmektedir.

Terör örgütüne finansman sağlamak için örneğin, hırsızlık veya yağma suçunun işlenmesi durumunda hem hırsızlık veya yağma suçunun hem de terörizme fon toplamak fiili bakımından terörizmin finansmanı suçunun oluştuğundan söz edilecek olup fail daha ağır cezayı gerektiren suçtan cezalandırılacaktır²⁴¹. Terör örgütüne finansman sağlamak için başka bir suçun işlenmesi, örneğin, insan ticareti ve göçmen kaçakçılığı suçunun işlenmesi halinde ve fail tarafından bu suçlardan elde edilen değerlerin terörizmin finansmanına konu olması ihtimalinde ise gerçek içtima

²⁴¹ Nitelikli hırsızlık (TCK m. 142) ve yağma ve nitelikli yağma suçları (TCK m. 148-149) TMK’da belirtilen amaçlar doğrultusunda suç işlemek üzere kurulmuş bir terör örgütünün faaliyeti çerçevesinde işlendiği takdirde, terör suçu sayılmaktadır. (TMK m. 4) Bununla birlikte, doktrinde bir görüş tarafından, fail örgüt üyesi olup da veya üyesi olmadığı örgütün yararına hırsızlık veya yağma suçu işlemişse, bu suçlardan ve bu nedenle örgüt adına suç işlediğinden üyesi olmamak kaydıyla veya üyelikten ayrıca cezalandırılacağı, elde edilen maddi desteğin örgüte aktarılmasının artık terörizmin finansmanı suçunu oluşturmadığı ileri sürülmektedir. Şen – Eryıldız, s. 404.

hükümleri uygulama alanı bulacaktır²⁴². Yine terörü finanse etmek için suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun işlenmesi ve aklanan gelirlerle terörist veya terör örgütlerine fon sağlanması durumunda veya benzer şekilde terörizmin önemli finans kaynaklarından olan uyuşturucu ticareti suçu kapsamında gelir elde edilmesi ve bu gelirin terörist veya terör örgütlerine sağlanması durumunda tek bir fiilden bahsetmek mümkün olmadığından fail veya failerin her bir suçtan ayrı ayrı cezalandırılması söz konusu olacaktır²⁴³. Terörü finanse eden fonun bu niteliğini gizlemek için TCK m. 282'de düzenlenen suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun işlenmesi ihtimalinde de failin her iki suçtan ayrı ayrı cezalandırılacaktır²⁴⁴.

Yargıtay kararları çerçevesinde, fon sağlama eylemlerinin belli yoğunluk ve süreklilik arz ettiği durumlarda diğer örgüt üyeleri ile de irtibatı tespit edilen sanığın eyleminin terör örgütü üyesi olmak suçunu oluşturacağı ileri sürülmektedir²⁴⁵. Ancak terör örgütü üyesi olduktan sonra terör eylemlerini finanse eden fail hakkında TCK m. 220/4 uyarınca gerçek içtima kuralının uygulanması gerektiğini ifade etmek gerekir²⁴⁶.

Terörizmin finansmanı suçunun belgede sahtecilik suçları ile bir arada bulunabilmesi mümkündür. Sahtecilik suçlarının içtimaına ilişkin olarak TCK'nın 212. maddesinde özel bir gerçek içtima hükmüne yer verilmiştir. Buna göre; *"Sahte resmi veya özel belgenin bir başka suçun işlenmesi sırasında kullanılması halinde, hem sahtecilik hem de ilgili suçtan dolayı ayrı ayrı cezaya hükmolunur."* Bu bakımdan, failin sahtecilik yaparak zilyetliğine fon niteliğinde değerler geçirmesi ve bu değerlerin terörizmin finansmanı suçuna konu olması durumunda, gerçek içtima kuralları uygulama alanı bulacak ve fail sahtecilik suçundan hem de terörizmin finansmanı suçundan sorumlu olacaktır²⁴⁷. Örneğin, sahte pasaport veya nüfus cüzdanı basarak gelir temin edilmesi ve bu gelirlerin terör örgütüne aktarılması durumunda, fail veya failer her iki suçtan ayrı ayrı cezalandırılacaktır.

Terörizmin finansmanı suçunun sahtecilik suçu yanında dolandırıcılık ve güveni kötüye kullanmak suçları ile birlikte gerçekleşmesi mümkündür.

²⁴² Çetin, s. 155.

²⁴³ Gödekli, s. 329.

²⁴⁴ Yenidünya - Değirmenci, s. 1290; Yıldırım, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu, s. 101; Gödekli, s. 329.

²⁴⁵ Bodur – Özkul, s. 211.

²⁴⁶ Aynı yönde bkz. Yıldırım, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu, s. 101.

²⁴⁷ Gödekli, s. 329.

Örneğin, failin sahte nüfus cüzdanı ile bankaya kredi başvurusu yapması, sahte nüfus cüzdanına dayanarak düzenlenen sahte içerikli kredi sözleşmesi imzalaması ve paranın faille ödenmesiyle failin bu parayı terörist veya terör örgütüne aktarması ihtimalinde, terörizmin finansmanı suçundan başka; nüfus cüzdanını sahte olarak hazırlamak suretiyle m. 204/1’de düzenlenen resmi belgede sahtecilik suçunun, başvuru yaptıkları kredileri alabilmek için sahte içerikli kredi sözleşmeleri düzenlemek suretiyle ise m. 207/1’de düzenlenen özel belgede sahtecilik suçundan ve ayrıca m. 158/1-j’de düzenlenen nitelikli dolandırıcılık suçunun gerçekleştiğinin kabul edilmesi gerekmektedir. Yine örneğin, failin vekâleten bir kimseye verilmek üzere aldığı parayı teröriste veya terör örgütüne aktarması durumunda, zilyetliğin devir amacı dışında tasarrufta bulunmak suretiyle hem güveni kötüye kullanma suçu hem de terörizmin finansmanı suçu söz konusu olacaktır. Burada dolandırıcılık ve güveni kötüye kullanma suçu bakımından elde edilen değerler doğrudan teröriste veya terör örgütüne geçmişse, yalnızca daha ağır cezayı gerektiren terörizmin finansmanı suçundan cezalandırmak gerektiği; bununla birlikte, bu suçlardan elde edilen değerlerin önce failin zilyetliğine geçmesi, daha sonra teröriste veya terör örgütüne aktarılması durumunda ise her iki suçtan sorumluluk gündeme geleceği düşüncesi ileri sürülmektedir.²⁴⁸ Bununla birlikte, burada fonun failin egemenlik alanına girmesi yeterli olup terör örgütüne veya teröristin hakimiyet alanına girmesi gerekmediğinden hem toplama fiili açısından terörizmin finansmanı suçu hem de dolandırıcılık suçu veya güveni kötüye kullanma suçu oluşacak, fail ağır cezayı gerektiren suçtan cezalandırılacaktır.

3. kişiden temin edilmesi, toplayan failin egemenlik alanına geçmesi gerekmektedir. O halde fonun terör örgütü veya teröristin hâkimiyet alanına (tasarruf imkânının bulunması) girmesi, fon toplama fiilinin tamamlanması bakımından aranmamaktadır

Yukarıda ifade edildiği üzere, failin terör örgütüne personel temin etmesi finansal nitelik taşımadığından TCK m. 220/7’de düzenlenen örgüte yardım suçunu oluşturmakla birlikte, fail personel temini ile birlikte aynı zamanda örgüte fon sağlamış veya toplamış ise gerçek içtima hükümleri uygulama alanı bulacak, fail hem terörizmin finansmanı suçundan hem de örgüte yardım suçundan sorumlu olacaktır.²⁴⁹

Fon sağlanması veya toplanması sonucunda örgütün söz konusu fonları kullanmak suretiyle gerçekleştireceği terör eylemlerinden ve terörist

²⁴⁸ Bu görüş için bkz. Çetin, s. 155.

²⁴⁹ Gödekli, s. 332.

faaliyetlerden dolayı terörizmin finansmanı suçunun failinin ayrıca sorumlu tutulmaması gerekmektedir²⁵⁰. Bununla birlikte, bir görüş tarafından belirli bir terör eyleminin gerçekleştirilmesi için fon sağlanmışsa failin artık terörizmin finansmanı suçundan değil, gerçekleştirilen terör eyleminden iştirak hükümleri uyarınca sorumlu olacağı ifade edilmektedir²⁵¹. Ancak Kanun'un 4. maddesinde; belli bir fiille ilişkilendirilmeden dahi bir teröriste veya terör örgütlerine fon sağlamak veya toplamaktan bahsedilmekte olup terörizmin finansmanı suçunun terör eylemlerinden bağımsız olarak cezalandırılacağı hüküm altına alınmıştır. Bu bakımdan sağlanan veya toplanan fon ile bir terör eyleminin gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğinin araştırılmasına gerek bulunmamakla birlikte, bir terör eyleminin finanse edilmesi de mümkün görülmelidir. Nitekim "*belli bir fiille ilişkilendirilmeden dahi*" ifade biçimi sebebiyle belirli bir terör eyleminin finanse edilmesinin mümkün görüldüğü anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, örneğin, belirli bir terör eyleminde kullanılmak üzere kendisine ait aracı terör örgütüne vermesi ve bu aracın kullanılması suretiyle gerçekleştirilen terör eylemi neticesinde insanların ölmesi veya yaralanması durumunda, fail tek bir fiil ile hem belirli bir terör eylemine araç temini suretiyle iştirak etmekte (TCK m.39) hem de terörizme finansman sağlanmakta olup fail ağır cezayı gerektiren suçtan sorumlu olacaktır.

Kanun'un 4. maddesinin 3. fıkrasında terörizmin finansmanı suçunun kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi cezayı ağırlaştırır bir nitelikli hal olarak düzenlenmiştir. Bu kapsamda vergi dairesinde denetmen olan sanıkların, vergi mükellefi olan mağdura terör örgütüne bağışta bulunması, aksi halde mağduru vergi incelemeleri ile zor durumda bırakacakları gibi icbar ve ikna yöntemlerini kullanmaları halinde eylemlerinin daha ağır cezayı gerektiren başka bir suçu oluşturmadığı takdirde terörizmin finansmanı suçunu oluşturacağı ifade edilmektedir²⁵².

²⁵⁰ Aynı yönde bkz. Gödekli, s. 329. Nitekim yazar, karşılaştırmalı hukukta bazı ülkelerde failin sorumluluk alanının finansman sonucu işlenen faaliyetleri de kapsayacak ölçüde genişletildiği veya finanse edilen terör eyleminin işlenmesinin nitelikli hal olarak kabul edildiğini belirtmektedir.

²⁵¹ Yıldırım, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu, s. 86. Kanun maddesi, terör örgütü veya teröristin finanse edilmesinden bahsetmekte olup salt bir terör eylemi finanse edilmesinin bakımından teröristin mutlaka terör örgütü üyesi olması gerekmediğinden fon yine bir terör suçu faili için sağlanmış veya toplanmış olacak olup terör eylemlerinin finanse edilmesinin de cezalandırılabilir alana dâhil edildiği şeklinde yorumlanmaktadır. Bununla birlikte, terör eyleminin finanse edilmesi ibaresine kanunda doğrudan yer verilmesinin uygun olacağı ifade edilmektedir. Bu konuda bkz. Gödekli, s. 296.

²⁵² Bodur – Özkul, s. 211.

Bununla birlikte, failin irtikap suçunun unsurlarına girecek şekilde terörizmin finansmanı suçunu, 4. maddede sayılan terör eylemlerinden birini icra etmek suretiyle işlenmesi halinde failin cezası ağır olan suçtan dolayı cezalandırılması yoluna gidilmesi uygun olacağı savunulmaktadır²⁵³.

Terörizmin finansmanı suçunun zincirleme suç²⁵⁴ yönünden de ayrıca değerlendirilmesi gerekir. Zincirleme suçtan söz edebilmek için söz konusu suçların aynı kişiye karşı işlenmesi gerekmektedir. Terörizmin finansmanı suçunda belirli bir kişi olmadığı, mağdur, toplumu oluşturan bireylerdir. Zincirleme suçun düzenlendiği 43. maddede “*mağduru belli olmayan suçlarda da bu madde hükmü uygulanır*” hükmü yer aldığından bu suç bakımından zincirleme suç söz konusu olabileceğini ifade etmek gerekir²⁵⁵.

Seçimlik hareketli bir suç olan terörizmin finansmanı suçunda seçimlik hareketlerin birinin veya birden fazlasının ardı ardına gerçekleştirilmesi halinde, yine zamansal ve mekânsal anlamda bütünlük teşkil eden hareketler bakımından hukuki anlamda tek bir suç söz konusu olduğundan zincirleme suçtan söz edilemeyecektir.

Bir görüş tarafından, fon sağlamak hareketi bakımından fon sağlamanın birçok hareketten oluştuğu, failin aynı veya farklı fonları sağlamanın yalnızca bir tek suçun işlenmesi, bir tek suçun hareketinin tekrar edilmesi

²⁵³ Şen – Eryıldız, s. 413.

²⁵⁴ Zincirleme suç için birden çok fiilin bulunması gerekmekte olup birden çok fiil, hukuki anlamda birden fazla hareketin bulunması anlamına gelmektedir. Doktrinde ve uygulamada da çoğunlukla kabul gören görüşe göre, tek fiil hukuki anlamda hareket tekliğini ifade etmektedir. Bkz. Demirbaş, s. 539; Artuk – Gökçen – Alşahin – Çakır, s. 752; Zafer, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 517; Neslihan Göktürk, “*Türk Hukuku’nda Suçların İçtimaı*”, Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, C: 2, S: 1-2, 2014, s. 41. O halde tek bir fiil varsa zincirleme suçtan bahsedilemez. Seçimlik hareketli suçlarda seçimlik hareketlerin birden fazlasının ardı ardına gerçekleştirilmesi halinde tek bir suç söz konusu olduğundan zincirleme suçtan söz edilemeyecektir. Bkz. Zafer, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 503; Veli Özer Özbek, Koray Doğan, Pınar Bacaksız, İlker Tepe, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 7. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016, s. 596. Ayrıca zincirleme suçtan söz edebilmek için, aynı suçun birden fazla kez değişik zamanlarda işlenmesi gerekmektedir. Zira zamansal ve mekânsal anlamda bütünlük teşkil eden hareketler hukuki anlamda tek bir fiil teşkil edeceğinden tek bir kanun hükmünün ihlali söz konusu olacak ve zincirleme suç uygulanamayacaktır. Değişik zamanlarda birden fazla işlenen suçların bir suç işleme kararının icrası kapsamında işlenmeleri gerekmektedir. Tek bir suç işleme kararının tespiti açısından Yargıtay’ın yeni bir sebep ortaya çıkması, fırsatların değerlendirilmesi, zaman aralığı, iddianame düzenlenmesi gibi hukuki bir kesintinin bulunması gibi kriterlerden faydalandığı görülmektedir. Bkz. Yeşim Yılmaz, İnsan Ticareti Suçu ve İçtima Sorunu, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 23 (3), 2017, s. 929-930.

²⁵⁵ Gödeklî, s. 331.

olarak kabul edilmesi gerektiği ifade edilmektedir²⁵⁶. Aynı görüş tarafından fon toplamak hareketi bakımından da toplamak kavramında birçok hareketin gerçekleştirilmesi gerektiği anlamı bulunduğu, bu nedenle failin bir tek fonu veya birçok türdeki fonları belirli zaman dilimi içerisinde toplamasının bir tek suç olarak kabul edilmesi gerektiği ileri sürülmektedir²⁵⁷. Bununla birlikte, soruşturmaya başlanmasının fiilleri kesintiye uğratmadığı, dava açılması gibi bir sebeple fiillerin kesintiye uğradığı durumlarda ise failin aynı kanun maddesini birçok kez ihlal ettiğinden söz edilebileceği; bu hallerde duruma göre zincirleme suçtan söz edilebileceği gibi, kastın yenilendiği durumlarda bunun ayrıca cezalandırılması gerektiği belirtilmektedir²⁵⁸.

İfade etmek gerekir ki, ancak failin önüne çıkan fırsatları değerlendirerek suç işlediği ya da suç işleme kararının yenilendiği durumlarda aynı suç işleme kararından söz edilemeyeceğinden, zincirleme suç hükümlerinin uygulanamayacaktır. Failin çıkacak fırsatlardan yararlanma hususundaki genel niyete dayalı olarak birden çok ve belirsiz sayıdaki fiilleri işleme iradesiyle gerçekleştirdiği fiilleri zincirleme suç olarak değerlendirilemeyecek, gerçek içtima hükümlerinin uygulanması söz konusu olacaktır. Bu çerçevede yukarıdaki görüş tek bir suç işleme kararı açısından ayrıca değerlendirilmelidir. Aynı veya farklı fonları sağlması her zaman tek bir suç işleme kararı çerçevesinde değerlendirilemeyecek olup zincirleme suç için failin daha baştan itibaren bir suçu kısım kısım işlemeye yönelik tasavvurunun bulunması gerekmektedir.

Yargıtay, failin örgüt üyesi olduğunu bildiği kişiye değişik tarihlerde üç kez para verme şeklinde eyleminin terörizmin finansmanı suçunu ve failin kendisine verilen malzemeleri ve hesabına farklı tarihlerde gelen paraları çekerek örgüt yöneticisine ve üyelerine verme şeklinde eylemlerinin

²⁵⁶ Çetin, s. 156. Yargıtay da farklı zamanlarda farklı meblağlarda paranın terör örgütüne verilmesi halinde zincirleme suç hükümlerini uygulamamıştır. Bkz. Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E. 2017/2280, K. 2017/5548, T. 28.11.2017: “*Oluşa, iletişimin tespiti tutanaklarına, tape kayıtlarına, öldüğü anlaşılan ...'ın anlatımlarına ve dosya kapsamına göre; silahlı terör örgütü ile organik bağ kurduğuna ve örgütün hiyerarşik yapısına dahil olduğuna dair yeterli delil bulunmayan ancak farklı zamanlarda 30.000 Dolar, 60.000 TL, 50.000 TL ve 40.000 TL parayı PKK/KCK silahlı terör örgütüne verdiği anlaşılan sanığın eyleminin, 6415 sayılı Kanununun 4. maddesinde düzenlenen silahlı terör örgütüne finansman sağlamak suçunu oluşturduğu gözlemlenen sanığın atılı suçtan mahkumiyeti yerine delillerin değerlendirilmesinde yanılıya düşülerek yazılı şekilde beraatine karar verilmesi...*” <https://karararama.yargitay.gov.tr> (Erişim Tarihi: 11.06.2019).

²⁵⁷ Çetin, s. 156.

²⁵⁸ Çetin, s. 156-157.

terörizmin finansmanı suçuna iştirak oluşturduğunu kabul etmiş, ancak bu durumu zincirleme suç kapsamında değerlendirmedeği görülmektedir²⁵⁹.

F. Suçun Yaptırımı ve Muhakemesi

1. Suçun Yaptırımı

Terörizmin finansmanı suçunun yaptırımı beş yıldan on yıla kadar hapis cezası olarak belirlenmiştir²⁶⁰. 6415 sayılı Kanun'un 4/6. maddesi uyarınca terörizmin finansmanı suçu bakımından 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun soruşturmaya, kovuşturmaya ve infaza ilişkin hükümleri uygulanacak olup TMK m. 5'de yer alan ceza artırımına dair hükmünün ise uygulanamayacağı ifade etmek gerekir²⁶¹. Aynı zamanda Yargıtay tarafından TCK m. 58/9'un terörizmin finansmanı suçu faili hakkında

²⁵⁹ Yargıtay 9. Ceza Dairesi, E. 2014/5464, K. 2014/12447, T. 22.12.2014: “Sanıkların kaçamaklı ikrarlarını içerir savunmaları, şüpheli sıfatıyla dinlenen...’ın ifadesi, yurt dışı döviz havale bilgileri, para çekme dekontları, iletişimin tespiti tutanakları ve fiziki takip tutanakları ile tüm dosya kapsamına göre, sanık 'ın örgüt üyesi olduğunu bildiği 'e değişik tarihlerde üç kez para verme şeklinde sübuta eren eyleminin terörizmin finansmanı suçunu, sanık 'ın örgüt tarafından hesabına yurt dışından 16.10.2008 tarihinde gönderilen 1.990 EURO, 05.01.2009 tarihinde gönderilen 1.000 EURO ve 24.03.2009 tarihinde gönderilen 600 EURO'yu hesabından çekip örgüt yöneticisi ...'ya vermesi, yine sanık 'un örgüt faaliyetlerinde kullanılmak üzere yurt dışında kendisine verilen dizüstü bilgisayar ve fotoğraf makinasını ...'ye getirerek örgüt üyesi olan 'a vermesi ve örgüt tarafından hesabına yurt dışından 03.02.2011 tarihinde gönderilen 706.07 EURO, ayrıca 2011 yılının Mart ayında gönderilen 1000 EURO'yu hesabından çekip örgüt üyeleri olan ve 'ya vermesi şeklinde sübuta eren eylemlerinin terörizmin finansmanına iştirak suçunu oluşturacağı gözetilerek...” <https://karararama.yargitay.gov.tr> (Erişim Tarihi: 11.06.2019).

²⁶⁰ Terörizmin finansmanı suçunun cezasının terör ve terörizmin finansmanı ile etkin mücadele bakımından yeterli bir ceza olduğu ifade edilmektedir. Bkz. Çetin, s. 136 dn. 37. Bununla birlikte, terörizmin finansmanı için öngörülen cezanın artırılması gerektiğinin, bu ceza miktarının TCK m. 220/7'nin karşılığında uygulanan cezadan az olma ihtimalinin isabetli ve dengeli olmadığı söylenebileceği de savunulmaktadır. Bkz. Şen – Eryıldız, s. 416.

²⁶¹ Şen – Eryıldız, 413-414. Terörizmin finansmanı suçunun ayrı bir kanunda düzenlenmesinin en önemli sonucu TMK m. 5'te öngörülen ceza artırımının bu suç bakımından geçerli olmayacağıdır. Bkz. Hakeri, Terörle Mücadelenin Hukuki Boyutu, s. 74. Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E. 2017/1731, K. 2017/4952, T. 12.9.2017: “6415 sayılı Kanunun 4/6. maddesi uyarınca terörizmin finansmanı suçu bakımından 3713 sayılı Kanunun soruşturmaya, kovuşturmaya ve infaza ilişkin hükümlerinin uygulanacağı, ceza artırımına dair hükmünün ise uygulanamayacağı, yine atılı suçun 3713 sayılı Kanunun 3. ve 4. maddelerinde belirtilen suçlardan olmadığı gözetilmeden, sanıklar hakkında ceza hükmü tesis edilirken 6415 sayılı Kanunun 4. maddesi uyarınca tayin olunan cezada 3713 sayılı Kanunun 5. maddesi gereğince artırımı gidilmesi suretiyle yazılı şekilde fazla ceza tayini...” <https://karararama.yargitay.gov.tr> (Erişim Tarihi: 11.06.2019).

uygulanması bozma sebebi sayılmakta olup terörizmin finansmanı suçundan mahkum edilen örgüt mensubu olmayan hükümlüler hakkında koşullu salıverilme süreleri bakımından mükerrirlere özgü infaz rejiminin uygulanması kabul edilmemektedir²⁶². Terörizmin finansmanı suçunda müsadereye ilişkin hükümlerin uygulanması da mümkündür²⁶³. Aynı zamanda 4. maddenin 4. fıkrasında tüzel kişiler hakkında da güvenlik tedbirine hükmolunacağı öngörülmüştür. O halde suçun bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde izin iptali ve müsadere güvenlik tedbirleri uygulanabilecektir. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nda tüzel kişilerin sorumluluğunun düzenlendiği 43/A maddesinde *“Daha ağır idarî para cezasını gerektiren bir kabahat oluşturmadığı hallerde, bir özel hukuk tüzel kişisinin organ veya temsilcisi ya da organ veya temsilci olmamakla birlikte bu tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenen bir kişi tarafından; ... 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 8 inci maddesinde tanımlanan terörün finansmanı suçunun, tüzel kişinin yararına olarak işlenmesi halinde, ayrıca bu tüzel kişiye onbin Türk Lirasından ikimilyon Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Bu madde hükümlerine göre idari para cezasına karar vermeye, birinci fıkrada sayılan suçlardan dolayı yargılama yapmakla görevli mahkeme yetkilidir.”* denilmektedir. Terörün finansmanı suçunun düzenlendiği TMK'nın 8. maddesi yürürlükten kaldırılmış olup terörizmin finansmanı suçu 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun'un 4.

²⁶² Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E. 2016/4762, K. 2017/4768, T. 17.5.2017; Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E. 2015/7632, K. 2016/3890. Karar için bkz. Bodur – Özkul, s. 216.

²⁶³ Birleşmiş Milletler Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme'nin 8. maddesinde de müsadereye ilişkin hüküm yer almaktadır: *“1. Her Taraf Devlet, gerektiğinde müsadere edilebilmeleri amacıyla, 2. Maddede belirtilen suçların işlenmesi için kullanılan veya kullanılması için oluşturulan fonların veya bu suçlardan temin edilen kazançların tespiti, bulunması, dondurulması, el konulması için iç hukuku uyarınca gerekli tedbirleri alır, 2. Her Taraf Devlet, 2. Maddede belirtilen suçların işlenmesinde kullanılan veya kullanılması için oluşturulan fonların veya bu suçlardan elde edilen kazançların müsadere edilebilmesi için iç hukuku uyarınca gerekli tedbirleri alır, 3. İlgili her Taraf Devlet, işbu maddede öngörülen müsadere sonucunda elde edilen fonların düzenli ya da duruma göre başka Taraf Devletlerle paylaşımını düzenleyen anlaşmalar akdetme yoluna gidebilir, 4. Her Taraf Devlet, işbu maddede öngörülen müsadere sonucunda elde edilen fonların, 2.Madde 1. Paragraf (a) ve (b) bentlerinde zikredilen suçların mağdurları veya ailelerinin tazmini için kullanılması amacıyla düzenlemeler oluşturur, 5. Bu maddenin hükümleri, iyi niyetli üçüncü tarafların haklarına hanel getirmeksizin uygulanır.”*

maddesinde düzenlenmektedir. Bu nedenle TMK'ya yapılan bu atfın 6415 sayılı Kanunu'na yapılmış sayılması gerektiği ifade edilmektedir²⁶⁴. Zira 6415 sayılı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “*Mevzuatta, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 3713 sayılı Kanunun 8 inci maddesine yapılan yollamalar bu Kanunun 4 üncü maddesine yapılmış sayılır.*” hükmü uyarınca TMK'ya yapılan bu atfın 6415 sayılı Kanunu'na yapılmış sayılacaktır.

5237 sayılı TCK'nın 66/1-d maddesi gereğince “... kamu davası, ... beş yıldan fazla ve yirmi yıldan az hapis cezasını gerektiren suçlarda onbeş yıl ... geçmesiyle düşer” hükmü gereğince terörizmin finansmanı suçu 15 yıllık zamanaşımına tabi olacaktır.

2. Suçun Muhakemesi

Terörizmin finansmanı suçu, şikâyete tabi olmayıp, soruşturma ve kovuşturma makamlarınca re'sen takip olunmaktadır.

4. maddenin 6. fıkrası uyarınca “3713 sayılı Kanunun soruşturmaya, kovuşturmaya ve infaza ilişkin hükümleri, bu suç bakımından da uygulanır.” 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun “Görev ve yargı çevresinin belirlenmesi” başlıklı 9. maddesi yürürlükten kaldırılmış olup 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'un 12. maddesi uyarınca 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun kapsamına giren suçlar dolayısıyla açılan davalara bakmakla ağır ceza mahkemeleri görevlidir. Bu çerçevede terörizmin finansmanı suçunda görevli mahkeme, ağır ceza mahkemesidir. Aynı zamanda Terörle Mücadele Kanunu'nun “Görev ve yargı çevresinin belirlenmesi, soruşturma ve kovuşturma usulü” başlıklı 10. maddesi yürürlükten kaldırıldığından suçun soruşturulması ve kovuşturulması genel hükümlere tabi olacaktır.

4. maddenin 5. fıkrası gereğince “Suçun, yabancı bir devlet veya uluslararası bir kuruluş aleyhine işlenmesi hâlinde, soruşturma ve kovuşturma yapılması Adalet Bakanının talebine bağlıdır.” Böylelikle suçun yabancı bir devlet veya uluslararası bir kuruluş aleyhine işlenmesi durumunda, suçun soruşturulması ve kovuşturulması bir muhakeme şartına²⁶⁵ bağlanmıştır. Şartın gerçekleşmemesi halinde soruşturma

²⁶⁴ Çetin, s. 166.

²⁶⁵ Kamu davasının açılabilmesini ve açılmış olan dava hakkında yargılama yapılabilmesini sağlayan koşulların tümüne birden ceza muhakemesi şartları denmektedir. Söz konusu şartlar, bir diğer yönüyle, muhakeme engeli olarak nitelenebilir. Bkz. Veli Özer Özbek, Koray Doğan, Pınar Bacaksız, İlker Tepe, Ceza Muhakemesi Hukuku, 10. Baskı, Ankara, YUHFD Vol. XVII Special Issue (2020)

başlayamayacak, kamu davası açılmayacak ve yargılama yapılamayacaktır. Bununla birlikte, doktrinde bir görüş tarafından, bir suçun takibinin izin, talep gibi bir muhakeme şartına bağlandığı hallerde, şartın gerçekleşmesi beklenirken, isnat teşkil edici nitelikte olan işlemlerin yapılmaması, yani şüphelinin ifadesinin alınmaması, sorguya çekilmesinin talep edilmemesi, şüphelinin yakalanmaması, tutuklanmaması ve hakkında kamu davası açılmaması gerektiği; ancak bu işlemler dışındaki soruşturma işlemlerinin yapılabileceği ve bu işlemlerin şartlı soruşturma işlemi niteliğinde olacağı ifade edilmektedir²⁶⁶. Muhakeme şartının bulunup bulunmadığı resen araştırılmalıdır.

Kanun'da Adalet Bakanı'nın izni yerine talebi ifadesinin yer almasının eksiklik olduğu, buradaki talep şartının gerektiğinde izin olarak anlaşılması gerektiği ifade edilmektedir²⁶⁷. Talep (istem), Adalet Bakanı'nın yetkili savcıdan dava açmasını istemesi anlamına gelmektedir²⁶⁸. Bununla birlikte, muhakeme şartı olarak izin de yargılamayı engelleyen bir şart olup izin ve talep (istem) şartlarının birbirinden farklı olduğunu da ifade etmek gerekir. Suçun takibinin izin şartına bağlandığı suçlarda²⁶⁹, suçtan haberdar olan savcılık yetkili makamın harekete geçmesini beklemeden kendisi izin talep etmektedir²⁷⁰. Bu çerçevede Kanun'da talep olarak ifade edilen kavramın izin şeklinde yorumlanması doğru olmayacaktır.

Seçkin Yayıncılık, 2017, s. 105. Muhakeme şartının yokluğu, muhakeme şartının özelliğine göre, soruşturmanın başlamasını, suç isnadını, dava açılmasını, davanın ilerlemesini veya hüküm verilmesini engelleyebilir. Nur Centel, Hamide Zafer, Ceza Muhakemesi Hukuku, 15. Bası, Beta Yayınevi, İstanbul, 2018, s. 673.

²⁶⁶ Centel – Zafer, s. 677.

²⁶⁷ Cumhuriyet savcılığı tarafından yürütülen bir soruşturma sırasında veya açılmış bir kamu davasında suçun

yabancı bir devlet veya uluslararası bir kuruluş aleyhine işlendiğinin anlaşılması halinde, savcılık veya mahkeme tarafından durumdan Adalet Bakanlığının haberdar edilmesi ve talebinin bulunup bulunmadığının sorulması gerektiği; bu yönüyle de izin demenin daha doğru olacağı ileri sürülmektedir. Bkz. Çetin, s. 158-159. Yazar, bu konuda yeni bir düzenleme önerisi de getirmektedir. Bkz. Çetin, s. 159.

²⁶⁸ Özbek – Doğan – Bacaksız – Tepe, Ceza Muhakemesi Hukuku, s. 112. TCK m. 12/1,3,4 ile m. 13/2,3 bir muhakeme şartı olarak Adalet Bakanı'nın talebinin düzenlendiği hükümlerdir.

²⁶⁹ Örneğin, 4483 sayılı Memurlar Ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun m. 1-3; 1136 sayılı Avukatlık Kanunu m. 58.

²⁷⁰ Centel – Zafer, s. 682.

Suçun hem bir yabancı devlet veya uluslararası kuruluş aleyhine hem de Türkiye Cumhuriyeti aleyhine işlenmesi halinde ise Adalet Bakanı'nın talebine gerek olmaksızın suç re'sen takip edilebilecektir²⁷¹.

14 Nisan 2016 gün ve 6704 sayılı Kanun ile 4. maddenin 7. fıkrasına eklenen düzenlemede koruma tedbirlerine ilişkin özel bir hüküm yer almaktadır. Buna göre; *“Bu suç bakımından 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun; a) 133 üncü maddesinde yer alan şirket yönetimi için kayyım tayini, b) 135 inci maddesinde yer alan iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması, c) 139 uncu maddesinde yer alan gizli soruşturmacı görevlendirilmesi, ç) 140 inci maddesinde yer alan teknik araçlarla izleme tedbirlerine ilişkin hükümler uygulanabilir.”* Böylece Ceza Muhakemesi Kanununda yer alan; şirket yönetimi için kayyım tayini, iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması, gizli soruşturmacı görevlendirilmesi, teknik araçlarla izleme tedbirlerine terörizmin finansmanı suçu bakımından da başvurulması mümkün olacaktır. İfade etmek gerekir ki, terörizmin finansmanı suçuna CMK'da düzenlenen ilgili tedbirlerde belirtilen katalog suçlar içerisinde yer vermek yerine suçun düzenlediği kanun maddesinde bu şekilde bir düzenlemeye yer verilmesi yerinde görülmemektedir²⁷². Zira tedbirlere başvurma şartları ve usulü CMK'da düzenlenmiş olup ilgili tedbirlere başvurulabileceğine ilişkin düzenlemenin özel bir kanun olan Terörün Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun'da yapılmış olması CMK'nın bütünlüğünü zedeler niteliktedir²⁷³. Söz konusu suç hakkında

²⁷¹ Aynı yönde bkz. Çetin, s. 159.

²⁷² Çetin, s. 163; Vedat Doğaner, Türkiye'de Terörizmin Finansmanı Mevzuatındaki Değişikliğin Muhtemel Etkileri, s. 1 <https://docplayer.biz.tr/25110196-Turkiye-de-terorizmin-finansmani-mevzuatindaki-degisikligin-muhtemel-etkileri.html> (Erişim Tarihi: 11.06.2019). Nitekim önceki tarihlerde yapılmış olan değişiklik ve eklemelerin tümü CMK 133, 135, 139 ve 140. maddelerde sayılmakta olan katalog suçlara eklemeler veya çıkarmalar şeklinde gerçekleştirilmiştir. 6704 sayılı kanunla ilk defa bu tedbirlerin uygulanmasına ilişkin hükümler CMK dışına taşınmıştır. Bkz. Doğaner, s. 5.

²⁷³ TBMM Komisyonu'nda tasarının geneli üzerinde yapılan görüşmelerde bazı komisyon üyeleri; 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanuna dercedilen düzenlemelerin 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda belirtilen katalog suçların içerisinde sayılmasının kanun yapma tekniği açısından daha doğru olacağı konusunda görüş bildirmişlerdir. TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu 273 sıra sayılı Rapor, s. 62. <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss273.pdf> (Erişim Tarihi: 11.06.2019). Komisyondaki tasarıya ilişkin muhalefet şerhinde, tasarının içeriğine ilişkin değerlendirmede şu ifadelerle yer verilmiştir: *“Tasarının 30. maddesiyle 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 4. maddesine bir fıkra eklenerek terörün finansman› suçu bakımından 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun bazı maddelerindeki tedbirlere ilişkin hükümlerin uygulanması öngörülmektedir. Ancak kanun* YUHFD Vol. XVII Special Issue (2020)

ilgili tedbirlerin uygulanabileceğinin belirtilmesi suçla ilgili soruşturmalarda bu tedbirlere mutlaka başvurulacağı anlamına gelmemekte; bununla birlikte, elbette söz konusu tedbirlere başvuru şartlarının gerçekleşip gerçekleşmediğinin, örneğin, somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığının veya başka suretle delil elde edilmesi imkânının bulunup bulunmadığının da araştırılması gerekmektedir²⁷⁴.

SONUÇ

Toplum barışı ve düzeni ile kişi hak ve özgürlükleri bakımından önemli bir tehdit teşkil eden ve ulaştığı küresel boyut ile uluslararası alanda iş birliğini gerektiren terörizmle ve terörizmin finansmanı ile mücadele, uluslararası ve ulusal düzenlemelerin konusunu teşkil etmektedir. Türkiye, bu konudaki uluslararası sözleşmeleri imzalayarak ve bu çerçevede uluslararası yükümlülüklerini yerine getirmeye gayret etmektedir. Terörizmin finansmanının önlenmesi konusunda gerçekleştirilen uluslararası girişimler terörizmin finansmanının suç olarak düzenlenmesi ile birlikte özellikle önleyici tedbirlere ve adli iş birliğine önem vermektedir. Bu çerçevede BM Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme ve Terörizmin Finansmanı ve Suçtan Elde Edilen Gelirlerin Aklanması, Aranması, Elkonması ve Müsaderesi Hakkındaki Avrupa Konseyi Sözleşmesi gibi Birleşmiş Milletler, Avrupa Konseyi ve FATF gibi uluslararası kuruluşlar bünyesindeki Türkiye'nin de taraf olduğu sözleşmeler ve birtakım belgeler yol göstericidir.

Terörizm yasal ve yasa dışı kaynaklarla finanse edilmekte olup terörizmin finansman kaynaklarının tespit edilmesi, terörizmin finansmanı

tekniği açısından bu maddelerin bir tek maddede toplanması değil, ilgili kanun olan 5271 sayılı kanunun ilgili maddelerine terörizmin finansmanı ibarelerinin eklenmesi yoluyla yapılması daha doğru olacaktır.” TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu 273 sıra sayılı Rapor, s. 102. <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss273.pdf> (Erişim Tarihi: 11.06.2019).

²⁷⁴ Bu düzenleme tarzının birtakım kaygıları beraberinde getirdiği ifade edilmektedir. Bu çerçevede örneğin, CMK'nın 135. maddesinde sayılmakta olan “İletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması” açısından; yeni düzenlemedeki hali ile tedbirin, herhangi bir soruşturma veya kovuşturma olmadan da uygulanabileceği şeklinde yorumlanmaya müsait oluşu, suç işlendiğine ilişkin somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebepleri var olmasa ve başka suretle delil elde edilmesi imkânı bulunsa bile tedbirin uygulanabileceği şeklinde yorumlanabilmesine zemin oluşturduğu, CMK 139 ve 140. maddelerinde sayılmakta olan tedbirlerin uygulanması açısından da benzer durumların söz konusu olduğu ileri sürülmektedir. Bkz. Doğaner, s. 6.

ile mücadeleye yönelik tedbirlerin belirlenerek uygulanması bakımından önem arz etmektedir. Türk hukukunda terörizmin finansmanının önlenmesini sağlamaya yönelik olarak birtakım tedbirler ile birlikte terörizmin finansmanı suçu 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun'da düzenlenmektedir. Terörizmin finansmanı suçunun BM Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşmesi ile büyük oranda uyumlu olduğu, mevzuatımızdaki düzenlemelerin uluslararası yükümlülüklerle ve gereksinimlere uygun olarak düzenlendiği tespit edilmektedir. Bu noktada terörizmin finansmanı suçu incelendiğinde uluslararası düzenlemeler ile getirilmiş birtakım standartların esas alındığı ve bunların sağlanmaya çalışıldığı söylenebilecektir. Ancak bu standartlar sağlanmaya çalışılırken ceza hukukunun temel ilkelerinin göz ardı edilmemesi gerektiği ifade edilmelidir. Bu kapsamda özellikle kanunilik ilkesi bakımından sakıncaları bulunan terörizmin finansmanı suçuna ilişkin mevcut düzenleme mutlaka gözden geçirilmelidir.

Yargıtay kararlarına bakıldığında, kimi zaman terörizmin finansmanı suçunun örgüte yardım etme suçunun düzenlendiği TCK m. 220/7 ile karıştırıldığı görülmektedir. Bu noktada ayırıcı unsur yardımın finansal özelliğinin bulunup bulunmadığı olup, konusu fon teşkil etmeyen yardımlar terörizmin finansmanı suçu kapsamında değerlendirilmeyecektir. O halde maddi değeri olmayan yardımların TCK m. 220/7 kapsamında değerlendirilmesi gerekmekte olup bu noktada Türkiye aleyhine verilen TCK m. 220/7'nin öngörülebilir olmadığından kanunilik ilkesini ihlal ettiğine ilişkin AİHM kararını da göz önünde bulundurmak ve hükmü öngörülebilir şekilde uygulamak gerekmektedir. Uygulamada öncelikle TCK m. 220/7 uyarınca terör örgütüne yardım etme olarak değerlendirilen eylemlerin terörizmin finansmanı suçunu oluşturup oluşturmadığı tespit edilmelidir. Nitekim terörizmin finansmanı suçunun düzenlendiği 6415 sayılı Kanunu'nun 4. maddesi terör örgütüne herhangi bir yardımı, desteği değil, terör örgütüne finansal destek, yardım sağlamayı yaptırım altına alan bir düzenlemedir. Her ne kadar Yargıtay kararlarında özel norm olarak ifade edilse de terörizmin finansmanı suçunun düzenlendiği 4. madde görünüşte içtima hallerinden asli-tali norm ilişkisine işaret etmekte olup kanundaki ifade yerinde gözükmemekte, suçun uygulamada olduğu gibi özel norm olarak nitelendirmek bakımından yeniden düzenlenmesi ve uluslararası standartlara uygunluk bakımından da öncelikli uygulamanın terörizmin finansmanı suçu olması uygun olacaktır.

Terörist veya terör örgütlerinin finanse edilmesi ile birlikte, doğrudan terör eylemlerinin finanse edilmesi de terörizmin finansmanı kapsamında

değerlendirilmelidir. Bu durumda terör eylemine yönelik iştirak iradesi de ayrıca göz önünde bulundurulması gereken bir husustur. Terör örgütlerinin tüm faaliyetlerinin bir bütün olarak ele alınarak erzak ve yaşam giderleri ile birlikte eğitim, iletişim gibi örgütün varlığını sürdürebilmesi için gerekli olan giderlerin de finansman kapsamında değerlendirilmesi son derece önemlidir. Zira bu tür yardımlar terör eylemlerinde kullanılsa da örgütün faaliyetlerini devam ettirmesi amacına hizmet etmektedir.

Yargıtay uygulamasında, terörizmin finansmanı suçunun failinin terör örgütünün kurucusu, yöneticisi ya da üyesi olmayan her gerçek kişi olabileceği kabul edilmekte olup suç tipinin düzenlendiği hükümde örgüte üye olmamak, örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamak gibi birtakım kriterlere yer verilmemiş olup terörizmin finansmanı suçunun örgüt üyesi tarafından da işlenmesinin mümkün olduğu ve örgüt ile bağlantılı olup olmamasına bakılmaksızın herkesin bu suçu işleyebileceği değerlendirilmektedir.

Terörizmin finansmanına ilişkin idari ve cezai tedbirler dikkate alındığında kişi hak ve özgürlüklerine yönelik müdahalelerde ceza hukukunun son çare olması ile kişi hak ve özgürlüklerinin de dikkate alınarak sınırların çizilmesi son derece önem arz etmektedir. Bu noktada alınacak tedbirler ve yapılacak müdahalelerin hukuk devleti ilkesine ve uluslararası sözleşmeler ile güvence altına alınan evrensel ilkelere aykırı olmamasına özen gösterilmesi gerekmektedir. Son olarak ifade etmek gerekir ki, açıklanan hususlar çerçevesinde terörizmin finansmanı ile mücadelede terörizmin finansmanı suçunun işlenmeden önlenmesini sağlayacak şekilde finansman henüz gerçekleşmeden finans kaynaklarının engellenmesi kapsamında önleyici tedbirlerden faydalanılması ve terörizmin finansmanı suçunun caydırıcılığı sağlayarak etkin bir şekilde cezalandırılması esas olmalıdır.

KAYNAKÇA

Kitap ve Makaleler

AKÇA Mehmet, *“Terörizmin Kendine Özgü (Sui Generis) Niteliği: Kavramı Tanımlamada Metodoloji Sorunu”*, İstanbul Barosu Dergisi, C. 88, S. 1, Ocak 2014.

AKIN Engin, *Terör ve Terörün Finansmanı Suçu Anayasa Mahkemesi-Yargıtay Kararları ve Uluslararası Hukuk Metinleri Çerçevesinde*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2009.

- AKYÜREK Güçlü, “*AIHM İmret-Türkiye (2) Kararı Işığında Yasallık İlkesi*”, Suç ve Ceza Dergisi, Yıl: 2018, Sayı: 3, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2018.
- ALACA KAPTAN Uğur, İşlenemez Suç, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını.
- ALTUĞ Yılmaz, “*Terörizm Sorunu*”, İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 52, S.1, Y. 1986 – 1987.
- ARTUK Mehmet Emin, GÖKCEN Ahmet, ALŞAHİN Mehmet Emin, ÇAKIR Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 12. Bası, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018.
- ASLAN M. Yasin, “*Türk Hukukunda Tüzel Kişilerin Cezai Sorumluluğu*”, Ankara Barosu Dergisi, Y: 68, S: 2010/2.
- AYDIN Devrim, “*Terör Eylemlerinin Siyasal Suç Açısından Değerlendirilmesi*”, Uluslararası Hukuk ve Politika, C. 2, No: 7, 2006.
- AYDIN Sermet, “*Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesi Kapsamında Müşterinin Tanınması Prensibi*”, Bankacılar Dergisi, S. 65, 2008.
- AYKIN Hasan, GÜMÜŞAY Kevser, “*Terörle Mücadelede Yeni Boyut: Terörün Finansmanı ile Mücadele*”, Karapara Aklama ve Terörizmin Finansmanı, Editör: Süleyman Aydın, Adalet Yayınevi, Ankara, 2008.
- AYKIN Hasan, SÖZMEN Kevser, Terörün Finansmanı ile Mücadele, Mali Suçları Araştırma Kurulu Yayını, Ankara, 2008.
- AYKIN Hüseyin, “*Aklama ve Terörün Finansmanı ile Mücadelede Şüpheli İşlem Bildirim Sistemi*”, Bankacılar Dergisi, S. 65, 2008.
- BAYRAKTAR Köksal, Siyasal Suç, İstanbul, 1982.
- BILLINGSLEA William, “*Illicit Cigarette Trafficking and the Funding of Terrorism*”, The Police Chief, (Volume 71), 2004.
- BODUR Nurullah, ÖZKUL Eshat, Uygulamada Terör Örgütü ve Terör Suçları, 2. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2017.
- BREINHOLT Jeff, “*Terrorist Financing*”, United States Attorneys’ Bulletin, Vol:51, No:4, Washington, 2003.
- CENDEL Nur, ZAFER Hamide Zafer, ÇAKMUT Özlem, Türk Ceza Hukukuna Giriş, 10. Bası, Beta, İstanbul, 2017.
- CENDEL Nur, ZAFER Hamide, Ceza Muhakemesi Hukuku, 15. Bası, Beta Yayınevi, İstanbul, 2018.
- ÇAKIR Kerim, Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu, Adalet Yayınevi, Ankara, 2016.
- ÇETİN Soner Hamza, “*Terörizmin Finansmanı Suçu*”, Ceza Hukuku Dergisi, C.11, S. 31, Ağustos 2016.

- DEĞİRMENCİ Olgun, “5237 Sayılı Kanunda Düzenlenen Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçunun 4208 Sayılı Kanundaki Düzenleme ile Karşılaştırılması”, Karapara Aklama ve Terörizmin Finansmanı, Editör: Süleyman Aydın, Adalet Yayınevi, Ankara, 2008.
- DEMİRBAŞ Timur, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 12. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2017.
- DÖNMEZER Sulhi, ERMAN Sahir, (Köksal Bayraktar, Serap Keskin Kızıroğlu, Hamide Zafer, Pınar Memiş Kartal, Hasan Sınar, R. Barış Erman, Fulya Eroğlu, R. Murak Önok), Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, 14. Baskı, C. II, Der Yayınları, İstanbul, 2019.
- EVİK Vesile Sonay, “Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçu”, Prof. Dr. Nur Centel’e Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C:19, S:2, İstanbul, 2013.
- GASSER Hans-Peter, “Terör Eylemleri, Terörizm ve Uluslararası İnsancıl Hukuk”, Çeviren: Fulya Eroğlu, Terör ve Düşman Ceza Hukuku, Prof. Dr. Wolfgang Frisch'e Armağan, Proje yöneticisi: Kayıhan İçel, Editör: Yener Ünver, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 8, Seçkin Yayınları, İstanbul, 2008.
- GEZER Reşat Doğukan Hazer, “Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun Değerlendirilmesi”, Fasikül Hukuk Dergisi, C. 8, S. 75, Şubat 2016.
- GOLDER Ben, WILLIAMS George, “What is Terrorism? Problems of Legal Definition”, UNSW Law Journal, 27(2), 2004.
- GÖDEKLİ Mehmet, Terörizmin Finansmanı Suçu, Seçkin Yayınları, Ankara, 2017.
- GÖKTÜRK Neslihan, “Türk Hukuku'nda Suçların İçtimaı”, Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, C: 2, S: 1-2, 2014.
- HAIGNER Stefan D., SCHNEIDER Friedrich, WAKOLBINGER Florian, “Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism: A Survey” Economics of Security Working Paper 65, Berlin: Economics of Security, 2012.
- HAKERİ Hakan, “Türk Hukuku'nda Terörle Mücadelenin Hukuki Boyutu”, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 8, S. 2, Aralık 2013.
- HAKERİ Hakan, Ceza Hukuku, 21. Baskı, Adalet, Ankara, 2017.
- İÇEL Kayıhan, “Görünüşte Birleşme (İçtima) İlkeleri ve Yeni Türk Ceza Kanunu”, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Y: 7, S: 14, Güz 2008.

- JONSSON Michael, CORNELL Svante, "Countering Terrorist Financing: Lessons from Europe", Georgetown Journal of International Affairs, Vol: 8, No: 1, 2007.
- KANADOĞLU Korkut, "Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun'un Mülkiyet Hakkı Açısından Değerlendirilmesi", Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 4, Aralık 2014.
- KATOĞLU Tuğrul, "Ceza Hukukunda Suçun Mağduru Kavramının Sınırları", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 61, S. 2, 2012.
- KISER Steve Kise, Financing Terror: An Analysis And Simulation For Affecting Al Qaeda's Financial Infrastructure, RAND Graduate School, 2004.
- KOCA Mahmut, ÜZÜLMEZ İlhan, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 11. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2018.
- KOCASAKAL Ümit, "Karapara Aklama ile Mücadele ve Yeni Türk Ceza Kanununun 282. maddesinde Düzenlenen Suç Gelirlerinin Aklanması Suçu", Karapara Aklama ve Terörizmin Finansmanı, Editör: Süleyman Aydın, Adalet Yayınevi, Ankara, 2008.
- KOCASAKAL Ümit, "Terörizmin Finansmanı", 18. AIDP Uluslararası Ceza Hukuku Kongresi, 20 - 27 Eylül 2009, İstanbul, 2009.
- KURT Gülşah, "Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun: Nedenleri ve Muhtemel Sonuçları", Güncel Hukuk, Mayıs 2013.
- LEVITT Matthew, JACOBSON Michael, The Money Trail: Finding, Following and Freezing Terrorist Assets, The Washington Institute for Near East Policy, 2008.
- NAPOLEONI Loretta, "The New Economy of Terror: How Terrorism is Financed", Forum on Crime and Society 4 (1-2, December) 2004.
- ÖKTEM Emre, Terörizm / İnsancıl Hukuk ve İnsan Hakları, Derin Yayınları, İstanbul, 2011.
- ÖZBEK Veli Özer, "Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması Suçu (TCK. m. 245)", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Ünal Narmanlıoğlu'na Armağan, C. 9, Özel Sayı, 2007.
- ÖZBEK Veli Özer, DOĞAN Koray, BACAKSIZ Pınar, TEPE İlker, Ceza Muhakemesi Hukuku, 10. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017.
- ÖZBEK Veli Özer, DOĞAN Koray, BACAKSIZ Pınar, TEPE İlker, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 7. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016.

- ÖZBEK Veli Özer, DOĞAN Koray, BACAKSIZ Pınar, TEPE İlker, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 13. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018.
- ÖZEN Muharrem, "*Türk Ceza Kanunu Tasarısında Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu*", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 52, S: 1, 2003.
- ÖZGENÇ İzzet, Suç Örgütleri, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
- ÖZGENÇ İzzet, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 13. Bası, Seçkin Yayınları, Ankara, 2017.
- ÖZTÜRK Bahri, ERDEM Mustafa Ruhan, Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku, 18. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2018.
- RIDLEY Nicholas, ALEXANDER Dean C., "*Combating Terrorist Financing in the First Decade of the Twenty-First Century*", Journal of Money Laundering Control, Vol. 15 Issue: 1, 2011.
- SAUL Ben, "*Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nde Terörizmin Tanımı*", Çeviren: Seda Koç, Terör ve Düşman Ceza Hukuku, Prof. Dr. Wolfgang Frisch'e Armağan, Proje yöneticisi: Kayıhan İçel, Editör: Yener Ünver, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 8, Seçkin Yayınları, İstanbul, 2008.
- SAUL Ben, "*Uluslararası Hukukta Terörizmi Tanımlama Girişimleri*", Çeviren: S. İrem Çakırca, Terör ve Düşman Ceza Hukuku, Prof. Dr. Wolfgang Frisch'e Armağan, Proje yöneticisi Kayıhan İçel, Editör Yener Ünver, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 8, Seçkin Yayınları, İstanbul, 2008.
- SCHOTT Paul A, Reference Guide to Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism, Washington, D.C.: The World Bank, 2006.
- SELÇUK Sami, "*Hukukun Terörle Sınava*", TAAD, C.1, Y. 2, S. 5, 2011.
- SHELLEY Louise I., MELZER Sharon A., "*The Nexus of Organized Crime and Terrorism: Two Case Studies in Cigarette Smuggling*", International Journal of Comparative and Applied Criminal Justice, Vol: 32, No: 1, 2008.
- SOYASLAN Doğan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 6. Baskı, Ankara, 2014.
- ŞEN Ersan, ERYILDIZ H. Sefa, Suç Örgütleri, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2018.
- TANÖR Bülent, "*Terörle Mücadele Kanunu Üzerine İlk Düşünceler*", Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni (MHB), 1990, Y. 10, S. 1-2.

- TEZCAN Durmuş, ERDEM Mustafa Ruhan, ÖNOK R. Murat, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 16. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2018.
- TÜRK Hikmet Sami, Terörizmle Mücadelenin Hukuki Boyutları, Yetkin Yayınları, Ankara, 2012.
- ÜSTÜN Oktay, “*Karapara Aklama ve Terörün Finansmanı ile Mücadelede Uluslararası Girişimler ve Araçlara Toplu Bakış*”, Bankacılar Dergisi, S. 65, 2008.
- ÜSTÜN Oktay, “*Mali Eylem Görev Gücü’nün (FATF) Dokuz Özel Tavsiyesi*”, Bankacılar Dergisi, S. 52, 2005.
- ÜSTÜN Oktay, “*Mali Eylem Görev Gücü’nün (FATF) Yeni Kırk Tavsiye Kararı Neler Getiriyor?*”, Bankacılar Dergisi, S. 47, 2003.
- van Dijck Maarten “*The Link Between the Financing of Terrorism and Cigarette Smuggling: What Evidence is There?*”, HUMSEC Journal Issue 1, 2007.
- VITTORI Jodi, Idealism is not Enough: The Role of Resources in the Autonomy and Capability of Terrorist Groups, University of Denver, ProQuest Information and Learning Company, 2008.
- YAYLA Ahmet Said, “*Terörizmin Finansmanı ve Organize Suç Örgütleri ile İlişkileri*”, Karapara Aklama ve Terörizmin Finansmanı, Editör: Süleyman Aydın, Adalet Yayınevi, Ankara, 2008.
- YENİDÜNYA Ahmet Caner, DEĞİRMENCİ Olgun, “*Mukayeseli Hukuk ve Türk Hukukunda Terörün Finansmanı Suçu*”, Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer Armağanı, Türk Ceza Hukuku Derneği ve Atatürk Araştırma Merkezi Yayını, Ankara, 2008.
- YILDIRIM Zeki, “*Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Amacıyla Malvarlığını Dondurma Tedbiri*”, Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.3, S.1, Y. 2013.
- YILDIRIM Zeki, Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu ve Malvarlıklarını Dondurma, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013.
- YILMAZ EREN Esra, “*Terörün Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı Üzerine Bir Değerlendirme*”, İÜHFİM C. LXXI, S. 1, 2013.
- YILMAZ Yeşim, İnsan Ticareti Suçu ve İçtima Sorunu, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 23 (3), 2017.
- ZAFER Hamide, Ceza Hukuku Genel Hükümler (TCK m. 1-75), 6. Bası, Beta, İstanbul, 2016.
- ZAFER Hamide, Ceza Hukukunda Terörizm, Beta Yayınevi, İstanbul, 1999.
- ZELMAN Joshua D., “*Uluslararası Hukukta Son Gelişmeler: Anti-Terörizm Mevzuatı- Bölüm I: Genel Değerlendirme*”, Çeviren: Ali

Emrah Bozbayındır, Terör ve Düşman Ceza Hukuku, Prof. Dr. Wolfgang Frisch'e Armağan, Proje yöneticisi: Kayıhan İçel, Editör: Yener Ünver, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 8, Seçkin Yayınları, İstanbul, 2008.

Elektronik Kaynaklar

Anayasa Mahkemesi Resmi İnternet Sitesi <http://kararlaryeni.anayasa.gov.tr/Karar/Content/4f3a5a9c-bc64-466c-86f1-8bb5f9787caf?excludeGerekce=False&wordsOnly=False>

Avrupa Komisyonu, Komisyon Tarafından Avrupa Parlamentosuna, Konseye, Ekonomik ve Sosyal Komiteye ve Bölgeler Komitesine Sunulan Bilgilendirme AB Genişleme Politikasına İlişkin 2018 Bilgilendirmesi, 2018 Türkiye Raporu

Birleşmiş Milletler Sözleşme Koleksiyonu https://treaties.un.org/doc/Treaties/1999/12/19991209%2009-59%20AM/Ch_XVIII_11p.pdf

DOĞANER Vedat, Türkiye’de Terörizmin Finansmanı Mevzuatındaki Değişikliğin Muhtemel Etkileri, <https://docplayer.biz.tr/25110196-Turkiye-de-terorizmin-finansmani-mevzuatindaki-degisikligin-muhtemel-etkileri.html>

DÖNER İsa, “*Uluslararası Hukukta ve Türk Hukukunda Terör ve Terörizm*”, E-Akademi Dergisi, S. 43, Eylül 2005. <http://www.e-akademi.org/incele.asp?konu=ULUSLARARASI%20HUKUKTA%20VE%20T%20DCRK%20HUKUKUNDA%20TER%20D6R%20VE%20TER%20D6R%20DDZM&kimlik=1129233217&url=makaleler/idoner-1.htm>

<http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/FATF%20Standards%20-%202040%20Recommendations%20rc.pdf>

<http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>

<http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/FATF%20Standards%20-%2020IX%20Special%20Recommendations%20and%20IN%20rc.pdf>

<http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer/MER%20Turkey%20full.pdf>

<http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer/Turkey-FUR-2014.pdf>

<http://www.kazanci.com>

http://www.masak.gov.tr/media/portals/masak2/files/mevzuat/terorun_finansmani/uluslararasi_mevzuat/FATF/EK-12.pdf

http://www.masak.gov.tr/media/portals/masak2/files/mevzuat/terorun_finansmani/uluslararasi_mevzuat/AvrupaBirliigi/EK-7.pdf

YÜHFD Cilt: XVII Özel Sayı (2020)

<https://karararama.yargitay.gov.tr>

https://www.ab.gov.tr/siteimages/pub/komisyon_ulke_raporlari/2018_turkiye_raporu_tr.pdf

<https://www.lexpera.com.tr>

MASAK 2015 Yılı Faaliyet Raporu http://www.masak.gov.tr/userfiles/file/2015_Faaliyet_Raporu.pdf

MASAK 2017 Yılı Faaliyet Raporu http://www.masak.gov.tr/userfiles/file/2017_Faaliyet_raporu.pdf

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu 273 sıra sayılı Rapor <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss273.pdf>

TOPAL Ahmet Hamdi, “*Uluslararası Hukukta Terörizmin Tanımlanması Sorunu*”, E-Akademi Dergisi, S. 32, Ekim 2004 <http://www.e-akademi.org/incele.asp?konu=ULUSLARARASI%20HUKUKTA%20TER%20D6R%20DDZM%20DDN%20TANIMLANMASI%20SORUNU&kimlik=1097056714&url=makaleler/ahtopal-1.htm>

Türk Dil Kurumu Resmi Sitesi http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c88e83d3739f6.03408036